

#5 CRIP

Istanbul
Biennial
2022

the
fermented
issue

MAGAZINE

ХЕКА 21
Березна
2022
Марк 4

Contributors to this issue

/ Sayıya katkıda bulunanlar

Accessible Everything, atelienormalno, Elif Aybaş, Dilan Aydemir, Mel Baggs (†), İpek Burçak, Eli Clare, Theresia Degener, Eva Egermann, Çınar Eslek, Kaan Göncü, Lana Grahek, Yevhen Holubientsev, Matthias Julian, Merhaba! Spektrum, Alyson Patsavas, Araya Rasdjarmrearnsook, Lieko Shiga, Jo Spence (†), Pelin Tan, Tuğçe Ulugün Tuna, Sibel Yardımcı

Cover / Kapak

Yevhen Holubientsev, *Poppy 4 / Gelincik 4*; atelienormano; 21 March / Mart 2022

Translations / Çeviriler

Ömer B. Albayrak, Dide Armutçu, Özge Çelik Kılıç, Balca Ergener, Özgür Gökmen, Pinar Üzeltüzenci, Niyazi Zorlu

Copyediting / Redaksiyon

Erdem İlgi Akter, Sarah Godfrey, Elif Kamışlı, Melissa Lerner, Pinar Üzeltüzenci

Design / Tasarım Lana Grahek

Printing by / Basıldığı Yer Dünya Eko A.Ş.

Merkez Mah. Tuna Cad. Alkaya Sok.
No: 11 Halkalı, İstanbul

Place of production / Üretim yeri İstanbul, TR

Editors of this issue / Sayının editörleri

Eva Egermann in collaboration with Elif Kamışlı, Erdem İlgi Akter (IKSV) and the curators of the 17th İstanbul Biennial Ute Meta Bauer, Amar Kanwar and David Teh / Eva Egermann, Elif Kamışlı ve Erdem İlgi Akter (IKSV) ve 17. İstanbul Bienali'nin küratörleri Ute Meta Bauer, Amar Kanwar ve David Teh'in işbirliğiyle

Editor's Address / Editörün adresi

İstanbul Foundation for Culture and Arts,
Nejat Eczacıbaşı Binası Sadi Konuralp Caddesi,
No: 5 Şişhane 34433 İstanbul, info@iksv.org

This magazine is published with the support of Phileas – A Fund for Contemporary Art and the Austrian Federal Ministry for Arts, Culture, the Civil Service and Sport (BMKÖES). / Bu dergi, Phileas – A Fund for Contemporary Art ve Austrian Federal Ministry for Arts, Culture, the Civil Service and Sport (BMKÖES) desteğiyle yayımlanmıştır.

Federal Ministry
Republic of Austria
Arts, Culture,
Civil Service and Sport

phileas

A Fund for Contemporary Art

ACCESSIBILITY

Crip Magazine is an evolving process. We aim to offer the best possible accessibility. The texts in this issue are available in English and Turkish. They are printed in the typefaces Basteleur and Open Sauce Sans. An accessible PDF version of the magazine is free to download online. On request, we offer various formats that can be read by, for example, screen readers.

ERİŞİLEBİLİRLİK

Crip Magazine, süreç içinde dönüşür ve mümkün olan en iyi erişilebilirliği sunmayı amaçlar. Bu sayıda metinler, Türkçe ve İngilizce dillerinde sunulmuştur. Metinler Basteleur ve Open Sauce Sans yazı karakterleriyle basılmıştır. Derginin erişilebilir bir PDF versiyonu, çevrimiçi olarak ücretsiz indirilebilir. Ayrıca istendiği takdirde dergiyi, ekran okuyucuları gibi farklı araçlara uygun formatlarda iletebiliriz.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

CONTENT / İÇERİK

- 3 Ute Meta Bauer, Amar Kanwar & David Teh**
From the Curators / Küratörlerden
- 5 Eva Egermann**
Editorial Note / Editör Notu
- 7 Yevhen Holubientsev, atelienormalno**
Chamomile 3 / Papatya 3
- 8 Eva Egermann**
'Non-compliance is a social skill', An Obituary of Mel Baggs / 'Uyumsuzluk bir sosyal beceridir' Mel Baggs üzerine bir ölüm ilanı
- 10 Tuğçe Ulugün Tuna**
Dance With Different Bodies / Farklı Bedenlerle Dans
- 11 Pelin Tan, Aly Patsavas & Eva Egermann**
My Mind is Going to a Lot of Places / Zihnim yerinde durmuyor
- 14 Jo Spence / Tim Sheard**
Untitled (Session on Powerlessness): Therapy Work / İsimsiz (Güçsüzlük Üzerine Seans): Terapi İş
- 17 Jo Spence, Rosy Martin, Maggie Murray, Terry Dennett**
The Picture of Health / Sağlığın Resmi
- 21 Jo Spence / David Roberts**
Write or be Written Off / Yaz ya da Silinip Git
- 25 Yevhen Holubientsev, atelienormalno**
Cornflower / Mavi Kantaron
- 26 Eli Clare**
Wishing You Less Pain / Sana Daha Az Ağrı Diliyorum
- 28 İpek Burçak**
The Autistic Turn / Otistik Dalga
- 32 Theresia Degener**
Speech at the Disability and Mad Pride Parade / Engelliler ve Üşütükler Onur Yürüyüşü Konuşması
- 36 Sibel Yardımcı**
The Construction of Normalcy. What we can learn from Disability Studies / Normalliğin İnşası. Sakatlık Çalışmalarından ne öğrenebiliriz
- 37 Dilan Aydemir**
Tableau Vivants after Frida Kahlo / Frida Kahlo'nun ardından Canlı Tablolar
- 39 Lieko Shiga**
From the series Human Spring / İnsan Suretinde Bahar serisinden
- 40 Kaan Göncü**
Queer Crip Belonging / Queer Sakatlık ve Aidiyet
- 44 Elif Aybaş**
İsmail / İsmail
- 46 Matthias Julian**
Crip Magazine Crossword / Crip Magazine Bulmacası
- 48 Eli Clare**
'Normal' and 'Natural' / "Normal" ve "Doğal"
- 49 Araya Rasdjarmrearnsook**
Life Exchange-choices Letter / Yaşam Mübadelesi-tercihleri dilekçesi
- 51 Biographies / Biyografiler**
- 54 Crossword Solutions / Bulmacanın Çözümü**
- 55 Merhaba! Spektrum, Accessible Everything**
Advertisements / Merhaba! Spektrum Erişilebilir Her Şey – Reklamlar
- 56 Çınar Eslek**
Towards the White / Beyaz'a Doğru (Backcover/Arka kapak)

From the Curators

Ute Meta Bauer, Amar Kanwar & David Teh
July, 2022

We are delighted to present, on the occasion of the 17th Istanbul Biennial, the fifth edition of *Crip Magazine*, an intermittent publication initiated and edited by Eva Egermann.

Like previous editions, this one speaks to two elementary human needs, each of them key concerns of this Biennial. First, the need to be informed, a necessity met less and less adequately by today's media. What happened to the balancing role once played by the Fourth Estate, to the civic function of editors in setting the public agenda? *Crip Magazine* is full of things everyone should know about, but which are left out of mainstream channels. With an intelligence that is agile, enquiring, and above all editorial, it embraces artists and writers working against oppressive norms and narrowing ideals.

The world requires their insights if we hope to meet a second need: to inform ourselves. A diverse community cannot find its way if its members are numb to the diversity of physical experience. This is a properly aesthetic enquiry – artists can help us *come to our senses*.

For such an awakening, the Turkish context was bound to throw up specific obstacles, and opportunities too. We wish to congratulate Eva and all the contributors to *Crip Magazine* #5 on their discoveries, and new solidarities. We are grateful that they so generously answered our call to 'compost' together!

Küratörlerden

Ute Meta Bauer, Amar Kanwar & David Teh
Temmuz 2022

17. İstanbul Bienali vesilesiyle, Eva Eggermann tarafından başlatılan ve kurgulanan süreli yayın *Crip Magazine*'in beşinci sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Derginin bu sayısı, önceki nüshalarda olduğu gibi, Bienal'in de kilit meselesi olan iki insani ihtiyaca değiniyor. İlki bilgilendirme ihtiyacı; günümüz medyası tarafından giderek daha az karşılanan bir gereklilik. Bir zamanlar *Fourth Estate*'in (Dördüncü Güç) oynadığı dengeleyici role, editörlerin kamu gündemini belirleyen yurttaşlık işlevlerine ne oldu? Bu bağlamda, *Crip Magazine* herkesin haberdar olması gereken, ama ana akım kanalların dışında bırakılmış konularla dolu. Dergi kıvrak, sorgulayan ve her şeyden önce editoryal zekâsıyla baskıcı normlara ve daraltıcı ideallere karşı çalışan sanatçı ve yazarları kucaklıyor.

Kendimizi bilgilendirme olarak tanımlayabileceğimiz ikinci ihtiyacı karşılamak içinse dünyanın bu kişilerin içgörülerine ihtiyacı var. Farklılıklardan oluşan bir toplum, üyeleri fiziksel deneyimin çeşitliliğine karşı duygusuzlaşmış ise, yolunu bulamaz. Bu tam anlamıyla estetik bir sorgulamadır – sanatçılar *kendimize gelmez* yardımcı olabilir.

Böyle bir uyanışın Türkiye bağlamında gerçekleşmesi için karşımıza hem bazı engeller hem de fırsatlar elbette çıkacaktı. Eva'yı ve *Crip Magazine* #5'e katkıda bulunan herkesi yaptıkları yeni keşifler ve kurdukları yeni dayanışmalar için tebrik etmek istiyoruz. Birlikte “kompostlaşma” çağrımıza böylesine cömert bir karşılık verdikleri için onlara minnettarız!

Editorial Note

Eva Egermann

When I am gone don't mourn – organize
– apparently a quote from the folk singer
Woody Guthrie.

(Jo Spence, *A Note to Terry*, 1992)¹

The ideas for this edition of *Crip Magazine* were developed in isolation, in times of winter and the dissolution of the outer world, with all the heaviness and hardship of the second year of the pandemic on our minds. COVID-19 has amplified the forms of governance that measure lives and deaths differentially. 'Disability too often serves as the agreed upon limit of our projected futures',² as Alison Kafer once put it. This reality has left us with a lot of anger and fear.

The memory of contempt and degradation is embodied in the psyche. Trauma originates in the social structures that unequally distribute life chances and resources towards a liveable life, writes Angela Carter.³ Trauma disrupts how we experience the world and how we move through the world. It falls outside of any form of identity or politics. It is a way of knowing the world.

Disabled people have been excluded from processes of knowledge production throughout history. Our experiences have been devalued and dismissed, writes Aly Patsavas.⁴ It is the continuity of this exclusion that constitutes the horizon of western knowledge production.

We have to 'seize authority over trauma discourses [...] to place it back in the hands of those who make cultures', writes Anne Cvetkovich.⁵ We have to de-individualise the self-loathing, reject shame and being shamed again and again. In the face of a dizzying and devastating reality, this magazine writes against uncertainty and fear, going beyond any

notion of a heroic body and – needless to say – against war.

This magazine aims to hold space for our grief, empathy, alliances and imaginings for a solitary future in a variety of ways. It offers different perspectives from local actors in various places and hopefully enables further exchanges in the future.

Issue #5 is about archiving pain and social movements, celebrating weakness, about Queer Crip belonging, writing or being written off, all-inclusive parties, the autistic turn and its uncanny valley, impersonating famous self-portraits, life exchanges, soothing flowers, non-compliance as a social skill, peculiar visions, human spring, a walking frame, the diversity of dancing bodies, what we can learn from Disability Studies, and Queer crossword puzzling on mental health and disability pride.

The issue gathers drawings, a conversation, research findings, photographs, an interview, essays and a speech. Some contributions are new, others are reprints or adaptations, some are intimate, others repoliticise daily life or are forms of crip crisis knowledge.

Thanks to all the artists, writers, scholars and activists who contributed to this issue for your trust and your engagement in this project, namely: Accessible Everything, ateliennormalno, Elif Aybaş, Dilan Aydemir, Mel Baggs (†), İpek Burçak, Eli Clare, Theresia Degener, Çınar Eslek, Kaan Göncü, Lana Grahek, Yevhen Holubientsev, Matthias Julian, Merhaba! Spektrum, Alyson Patsavas, Araya Rasdjarmrearnsook, Lieko Shiga, Jo Spence (†), Pelin Tan, Tuğçe Ulugün Tuna and Sibel Yardımcı. Thanks to Erdem İlgi Akter and Elif Kamışlı for facilitating this project with me and to the curatorial team for the invitation.

Crip Magazine functions as a collaborative platform. Creating this edition has been a small artistic research project and big adventure. This is the last issue to be edited by me. The work will be continued by a collective that has been formed in recent years.

As we know, the lifespans of newspapers are very short. I hope that this edition contributes to the soil of the critical art world. Thank you for reading it with an open mind.

- 1 Jo Spence, 'Dying', Jo Spence: The Final Project (London: Ridinghouse, 2013).
- 2 Alison Kafer, *Feminist Queer Crip* (Bloomington: Indiana University Press, 2013).
- 3 Angela M. Carter, 'When Silence Said Everything: Reconceptualizing Trauma through Critical Disability Studies', *Lateral* 10.1 (2021).
- 4 Patsavas, Alyson, 'Recovering a Cripistemology of Pain: Leaky Bodies, Connective Tissue, and Feeling Discourse', *Journal of Literary & Cultural Disability Studies* 8, no. 2 (2014).
- 5 Anne Cvetkovich, 'An Archive of Feeling: Trauma, Sexuality and Lesbian Public Cultures' (Durham: Duke University Press Books, 2003).

ben öldükten sonra yas tutmayın – örgütlenin – folk müzisyeni Woody Guthrie’den bir alıntı (Jo Spence, Terry’e Bir Not, 1992)¹

Crip Magazine’in bu sayısı için fikirler pandeminin ikinci yılının zihinlerimize tüm ağırlığı ve zorluğuyla çöktüğü, dış dünyanın çözüldüğü bir kış mevsiminde, karantinadayken ortaya çıktı.

COVID-19 yaşamı ve ölümü farklılıklara göre değerlendiren yönetim biçimlerini güçlendirdi. Alison Kafer’in dediği gibi, “Sakatlık da çoğu zaman öngörülen geleceğimizin koşullu sınırı olarak hizmet ediyor”². Bu gerçek bizi büyük bir öfke ve korku içinde bırakmıştı.

Aşağılama ve aşağılanma hatıraları ruhumuzda yeniden cisimleşiyor. Angela Carter’a göre travma, hayatın yaşanabilir olmasını sağlayan kaynakları ve yaşam fırsatlarını eşitlik-siz bir şekilde dağıtan sosyal yapılardan kaynaklanıyor.³ Travma, dünyayı deneyimleme ve dünyada hareket etme hallerimizi sekteye uğratıyor. Tüm kimlik veya siyaset biçimlerinin dışında kalıyor. Travma, dünyayı tanımanın bir yoluna dönüşüyor.

Sakat insanlar tarih boyunca bilgi üretim süreçlerinden dışlanmışlardır. Aly Patsavas, deneyimlerimiz değersizleştirildi

ve savsaklandı, diye yazıyor.⁴ Batılı bilgi üretiminin ufkunu oluşturan da işte bu dışlamanın sürekliliği.

Anne Cvetkovich, “travma söylemleri üzerindeki hakimiyeti ele geçirmek [...] ve yetkiyi bu kültürü oluşturanlara geri vermek zorundayız” diyor.⁵ Kendinden tiksindenmenin bireysel bir şey olmadığını göstermek, utanmayı ve utandırılmayı tekrar tekrar reddetmek zorundayız. Bu baş döndürücü ve yıkıcı gerçeklik karşısında *Crip Magazine* kendini belirsizlik ve korku önünde siper etmiş herhangi bir kahraman beden kavramının ötesine geçerek ve -söylemeye gerek bile yok- sa-vaş karşıtı bir yerden yazıyor.

Bu dergi, dayanışma içinde bir gelecek için kederimize, empatimize, ittifaklarımıza ve hayallerimize çeşitli yollarla alan açmayı hedefliyor, çeşitli yerlerdeki yerel aktörlerden farklı bakış açıları sunuyor. Umuyoruz ki yakın gelecekte daha çok fikir alışverişini mümkün kılacak.

Derginin beşinci sayısı acıyı arşivleme ve sosyal hareketler, zayıflığın yüceltilmesi, Queer Sakat aidiyet, yazmak veya silinip gitmek, kapsayıcı partiler, otistik dalga ve onun tekinsiz vadisi, ünlü oto portreleri taklit etmek, hayat değişik tokuşları, sakinleştiren çiçekler, sosyal bir beceri olarak uyumsuzluk, acayip imgeler, insan suretinde bahar, yürüyen bir çerçeve, dans eden bedenlerin

çeşitliliği, Sakatlık Çalışmalarından öğrenebileceğimiz hakkında metinler ve zihin sağlığı ve sakatlık onuruyla ilgili Queer bir çapraz bulmaca içeriyor.

Bu sayı çizimleri, bir sohbeti, araştırma bulgularını, fotoğrafları, bir röportajı, denemeleri ve bir beyanı bir araya getiriyor. Bazı katkılar yeni, bazıları yeniden basılıyor, bazıları da uyarlama. Bazı katkılar özel deneyimlerden bahsediyor, bazıları gündelik hayatı yeniden politize ediyor, bazıları da sakat kriz bilgisi biçimini alıyor.

Bu sayıya katkıda bulunan tüm sanatçılara, yazarlara, akademisyenlere ve aktivistlere, bu projeye olan güvenleri ve katılımları için teşekkür ederim: Erişilebilir Her Şey, ateliennormalno, Elif Aybaş, Dilan Aydemir, Mel Baggs (†), İpek Burçak, Eli Clare, Theresia Degener, Çınar Eslek, Kaan Göncü, Lana Grahek, Yevhen Holubientsev, Matthias Julian, Merhaba! Spektrum, Alyson Patsavas, Araya Rasdjarmrearnsook, Lieko Shiga, Jo Spence (†), Pelin Tan, Tuğçe Ulugün Tuna ve Sibel Yardımcı. Bu projeyi benim için kolaylaştıran Erdem İlgi Akter ve Elif Kamışlı’ya ve davet için küratörlere de teşekkürlerimle.

Crip Magazine, bir ortak çalışma platformu. Bu sayının yaratım süreci küçük bir sanatsal araştırma projesi ve büyük bir maceraydı. Ayrıca bu benim tarafımdan düzenlenecek son nüsha, sonraki sayılar geçtiğimiz yıllarda bir araya gelen bir kolektif tarafından hayata geçirilecek.

Bildiğimiz gibi gazetelerin ömrü çok kısadır. Umarım derginin bu sayısı eleştirel sanat dünyasının harcına katkıda bulunur. Açık bir zihinle okuduğunuz için teşekkür ederim.

1 Jo Spence, “Dying”, Jo Spence: The Final Project (London: Ridinghouse, 2013).

2 Alison Kafer, *Feminist Queer Crip*, (Bloomington: Indiana University Press, 2013).

3 Angela M. Carter, “When Silence Said Everything: Reconceptualizing Trauma through Critical Disability Studies”, *Lateral* 10.1 (2021).

4 Patsavas, Alyson. “Recovering a Cripistemology of Pain: Leaky Bodies, Connective Tissue, and Feeling Discourse.” *Journal of Literary & Cultural Disability Studies* 8, no. 2 (2014).

5 Anne Cvetkovich, “An Archive of Feeling: Trauma, Sexuality and Lesbian Public Cultures” (Durham: Duke University Press Books, 2003).

ЖЕКА 21 Березня 2022
Ромашка 3

Windows taped up to avoid injuries from glass fragments during the bombing, Pavlov Kyiv Clinical Psychiatric Hospital, Kyiv. Image: ateliennormalno, April 2022

Bombalama esnasında cam kırıklarından meydana gelebilecek yaralanmaları önlemek için bantlanmış pencereler; Pavlov Kiev Klinik Psikiyatri Hastanesi, Kiev. Fotoğraf: ateliennormalno, Nisan 2022

Yevhen Holubientsev, *Chamomile 3 / Papaty 3*; ateliennormalno; 21 March / Mart 2022

From 24 February until April, the village of Vablya near Borodianka, where the artist Yevhen Holubientsev was residing, was under Russian Occupation. The Flower Drawings were made during this period. For more than three weeks, Holubientsev was hiding in a neighbour's house at the centre of the war, without electricity, heat or any type of connection. The town of Borodianka was bombed extensively by the Russian Armed Forces, becoming one of the hardest-hit cities in the Kyiv region. Holubientsev is part of ateliennormalno.

Sanatçı Yevhen Holubientsev'in ikamet ettiği Borodianka yakınlarındaki Vablya köyü, 24 Şubat'tan Nisan'a kadar Rus işgali altında kaldı. Çiçek Çizimleri bu dönemde yapılmıştır. Holubientsev, üç haftadan uzun bir süre boyunca bir komşusunun savaşın ortasında kalan evinde elektrik, ısıtma veya herhangi bir bağlantı olmadan saklandı. Borodianka kasabası, Rus Silahlı Kuvvetleri tarafından yoğun bir şekilde bombalandı ve Kiev bölgesindeki savaştan en çok etkilenen şehirlerden biri oldu. Holubientsev, ateliennormalno'nun bir parçasıdır.

‘Non-compliance is a social skill’

Mel Baggs (1980–2020)

by Eva Egermann

It is normal and completely human to think and communicate in unconventional ways. Being human is a spectrum. Mel Baggs, autistic blogger and activist, died of respiratory failure on 11 April, 2020, at the age of only 39. Her work and engagement have influenced many people and have had a significant impact on current discourses surrounding the neurodiversity movement.

Amanda Melissa Baggs was born on 15 August, 1980 in Mountain View, California, and grew up surrounded by redwoods that subsequently inspired her poems and watercolours. Having studied at De Anza College in California and Bard College in Massachusetts, she then developed into an online activist.

One of her blogs, for example, was ‘Ballastexistenz’ [Ballast Existence], which was named after a propaganda term used by the Nazis. According to Sarah Cavar, who spoke at the Society for Disability Studies Conference in 2021, these blog posts describe her experiences in institutional care and the power of violent institutional actors, and analyse how violence is inscribed in the architecture of ‘care’.

Baggs experienced the ‘total institution’, as the sociologist Erving Goffman put it. The institution is the narrative to which one is subjected. ‘They can write anything about you. And what they write can change what kind of manipulation and behaviour programs you’re subject to, as well as take you out of your own home and put you in a group home or other institution.’¹ In her post ‘Why I’d sometimes feel safer dying on a street corner than going to the hospital’,²

Baggs makes a similar point, describing hospitals or care facilities and institutional spaces as places of abuse and humiliation.

The 2007 video piece ‘In My Language’, which is perhaps her best-known work, depicts the experience of living as a person with autism. The roughly nine-minute video has received over a million views online. Baggs dedicated this video to all those who are marginalised and excluded from society because of their allegedly unusual mode of communication, according to CNN. The video work sparked awe and ignited lengthy, heated discussions.

Baggs’ work had a great influence on a wide range of artists and cultural workers. Mark Leckey, Wu Tsang and Simon Vera Harder have all cited her works in their projects. ‘In My Language’ was displayed at the 2020 Berlin Biennale for Contemporary Art.

Baggs also posted poems and photos of her cats Fey and Igor. She took the time to crochet gloves and scarves, which she left in plastic bags on park benches with a note that said: ‘If you are cold, please take these. I made them for you.’

Baggs’ life was marked by a constant will for autonomy and a striving to create conditions under which her personhood/being human would not be denied. Her invaluable critical work still has a transformative impact on our collective understanding of disability justice.

‘There is ableism somewhere at the heart of your oppression, no matter what your oppression might be.’ (Mel Baggs)

1 Mel Baggs, ‘They don’t even pretend about due process’, *Cussin’ and Discussin’*, 4 May 2018, <https://cussinanddiscussin.wordpress.com/2018/05/04/they-dont-even-pretend-about-due-process/> (accessed 9 January 2022).

2 Mel Baggs, ‘Why I’d sometimes feel safer dying on a street corner than going to the hospital’, *Cussin’ and Discussin’*, 5 June 2018, <https://cussinanddiscussin.wordpress.com/2018/06/05/why-id-sometimes-feel-safer-dying-on-a-street-corner-than-going-to-the-hospital/> (accessed 9 January 2022).

<https://ballastexistenz.wordpress.com>
<https://ameliabaggs.wordpress.com>

“Uyumsuzluk bir sosyal beceridir”

Mel Baggs (1980–2020)

Eva Egermann

Alışılmadık şekillerde düşünmek gayet normal, gayet insandır. Nihayetinde insan olmak bir varoluşlar yelpazesidir. Otizmlı blog yazarı ve aktivist Mel Baggs, 11 Nisan 2020’de, henüz 39 yaşındayken solunum yetmezliği sebebiyle hayatını kaybetti. Gerçekleştirdiği çalışmalar ve üzerine aldığı sorumluluklar pek çok kişi ve günümüzün Nöroçeşitlilik Hareketi tartışmaları üzerinde muazzam bir etki yarattı.

Amanda Melissa Baggs, 15 Ağustos 1980’de, Mountain View, Kaliforniya’da doğdu; büyüdüğü yer, sonraları şiirlerinin ve suluboya işlerinin bir parçası hâline gelecek olan sekoya ağaçlarıyla çevriliydi. Mel Baggs, Kaliforniya’da De Anza College ve Massachusetts’te Bard College’da okudu. Daha sonra kendini çevrimiçi bir aktivist olarak geliştirdi.

Mel Baggs’in blog siteleri arasında, adını Nazilerin bir propaganda teriminden alan *Ballastexistenz* [Yük Olan Varlık]¹ da bulunuyor. 2021 tarihli “Engelsizlik Çalışmaları Derneği Konferansı”nda Sarah Cavar’ın belirttiği üzere, Baggs’in blog yazıları, onun kurumsal “bakım hizmetleri” alanındaki deneyimlerini ve şiddet uygulayan kurumsal aktörlerin iktidarını anlatıyor ve şiddetin “bakım” mimarisine nasıl kazındığını çözümlüyor.

Mel Baggs’in yaşadığı, sosyolog Erving Goffmann’ın

1 Ballast (Atm.): İşe yaramaz, gereksiz yük. –ç.n.

“total kurum” dediği şey, yani kurumun, kişinin maruz kaldığı bir anlatı olması. “Senin hakkında her şeyi (anlatılarına) yazabilirler. Ve yazdıkları, maruz kaldığın manipülasyon ve davranış programlarının türünü değiştirebilir, seni evinden yurdundan koparıp bir grup evine ya da başka bir kuruma sürükleyebilir,” diyor Baggs.² Hastane veya bakım tesislerini ve kurumsal mekânları aşağılanma yerleri olarak tanımladığı, “Bazen bir sokak köşesinde gebermek insana hastaneye gitmekten neden daha güvenli hissettiriyor”³ başlıklı metninde de benzer bir gözlemde bulunuyor.

Yayımladığı videolardan belki de en tanınanı, otizmlı bir kişi olarak yaşamak deneyimini anlattığı 2007 tarihli *In My Language*’tir [Kendi Dilimde]. Yaklaşık dokuz dakikalık bu video, çevrimiçi ortamda bir milyonun üzerinde kişi tarafından izlendi.

2 Mel Baggs, “They don’t even pretend about due process [Hukuki prosedürleri uygular bile görünmüyorlar], *Cussin’ and Discussin’*, 4 Mayıs 2018, <https://cussinanddiscussin.wordpress.com/2018/05/04/they-dont-even-pretend-about-due-process/> (son erişim tarihi: 28 Aralık 2021).

3 Mel Baggs, “Why I’d sometimes feel safer dying on a street corner than going to the hospital [Bazen bir sokak köşesinde gebermek insana hastaneye gitmekten neden daha güvenli hissettiriyor]”, *Cussin’ and Discussin’*, 5 Haziran 2018, <https://cussinanddiscussin.wordpress.com/2018/06/05/why-id-sometimes-feel-safer-dying-on-a-street-corner-than-going-to-the-hospital/> (son erişim tarihi: 28 Aralık 2021).

Baggs, CNN’de yayımlanan bir programda bu videoyu, ziyadesiyle sıradışı görünen iletişim biçimleri nedeniyle toplumdan dışlanan, toplum sınırlarının ötesine sürülen herkese adadı.

Bu video çalışması, şaşkınlığa ve saatlerce süren tartışmalara yol açtı. Mel’in işleri çok sayıda sanatçı ve kültür emekçisini etkiledi. Mark Leckey, Wu Tsang, Simon Vera Harder gibi sanatçılar, projelerinde Mel Baggs’in çalışmalarına atıfta bulundular. *In My Language* videosu 2020’de, Berlin Çağdaş Sanat Bienali’nde gösterildi.

Baggs ayrıca, Fey ve Igor adlı kedilerinin fotoğraflarını ve onlar için yazdığı şiirleri yayımladı. Eldivenler ve atkılar ördü, bunları plastik poşetlere koyup parktaki bankalara yerleştirdi ve üzerine bir not düştü: “Üşüyorsan, lütfen al. Onları senin için yaptım.”

Mel’in hayatı, sürekli bir özerklik arzusu ile kişiliğinin/insan olmasının görmezden gelinmeyeceği koşulları yaratma çabasıydı. Baggs’in paha biçilmez eleştirel çalışmaları, bizim kolektif engellilere adalet anlayışımızı değiştirdi ve etkisi bugün de hâlâ sürüyor.

“Gördüğünüz her türlü zulüm esasen sizin gibi olmayanların kayırılmasından kaynaklanıyor.” —Mel Baggs

<https://ballastexistenz.wordpress.com>
<https://ameliabaggs.wordpress.com>

My Mind is Going to a Lot of Places

A Conversation on Archiving, Pain, Social Movements and Crip Evidence

Pelin Tan, Aly Patsavas and Eva Egermann

Eva Egermann: Pelin, you were part of building up ‘bak.ma’,¹ a collaborative digital-media archive of social movements that was founded after the Gezi Park Resistance Movement in 2013 and has been growing since. In your writing on ‘Autonomous Archiving’ you point out that archival practices often tend to serve surveillance practices and the ‘disciplinary society’ of the modern world. Why are they also important for social movements and civil society?

Pelin Tan: In the last thirty years, urban social movements were heavily challenged. There were struggles in many places. Feminist movements, LGBTQI+ movements, urban movements, labour movements, ecological movements and so on, each struggled on its own, until the moment of Occupy movements like Gezi or others where the struggles became entangled. It became very important that these struggles and movements connected and that different modalities of solidarity in the cities were created through working with different kinds of inter-dependency and artistic methodologies. There was already an ongoing awareness about the commonality of the diverse social movements.

We’re speaking of a new type of movement that relates to theoretical discussions about the practice of commons. It’s important to understand that there’s been a transformation in the last twenty years. Urban movements and struggles in the urban space have included

immigration, refugeehood and many entangled social and political issues around poverty. In many cities in Turkey, especially İstanbul, you can see how all those struggles come together because of the scale of urban transformation. By looking at any small-scale case of urban reality, you can really see how the scale of those struggles evolves. This general understanding and awareness of transformation of solidarity practices is important and I learned a lot through such practices.

I was engaged with immigration and refugeehood issues in the late 1990s. Then in the early 2000s in İstanbul, I took part in the neighbourhood movement. Many people contributed according to their own ability, without a hierarchy. This was a new experience for me and for many of my friends and comrades. I learned a lot from collective artist-run spaces in different cities, participated in many Greek solidarity meetings, and did research in Beirut, in Europe and in many other places. Somehow, I thought I knew how activist and art groups organise themselves, and, for example, how they involve themselves in immigration struggles. But in 2012–13, when I was researching in Hong Kong, China and Japan, I learned a lot. From the anarchist collective Irregular Rhythm Asylum in Tokyo, Listening to the City in Seoul, Kai Fong Pai Dong collective in the streets of Kowloon, for instance, I’ve learned how to organise and manage a struggle horizontally, to share knowledge, and about the interdependency of care labour. The Korean activist Eunson-Song Park from Listening to the City and David Harvey were staying in my İstanbul home in May 2013 when the Gezi Park resistance started. Together with my video collective Artıkışler Collective, we began to record the struggle with Eunson. Eunson and her collective were doing video recordings of demonstrations and movements in Seoul, urban spaces connected with labour conditions. All of these different

1 ‘The “bak.ma” archive includes video records of the Gezi struggle made by several video activists, existing video archives from the May 1st demonstrations in Ankara and İstanbul, Queer movements, Tekel workers strike, January 19th memorial demonstrations for Hrant Dink’s assassination, feminist accounts of everyday life, demonstration for peace, etc.’ Özge Çelikaşlan, Alper Sen, Pelin Tan, *Autonomous Archiving*, (dpr-barcelona, 2020).

geographies and the non-western point of view with anarchist histories of contemporary archiving through collective media were entangled for me. The experience was in a practical and theoretical sense in flux, which led to video archivings with my friends and comrades.

EE: As I understand it, it's about creating international connections and learning from solidarity. It's about making the smaller and often hidden local struggles visible and creating connections to make them available as a resource and also learn from the methodologies that those local struggles developed.

PT: And it's always an ongoing process. Its outcomes transform the movements. They appear in different ways. I'd like to mention Ulus Baker, who was a Turkish Ankara-based philosopher. He was an anarcho-philosopher, let's say, and one of the first to start to think about video philosophy, with his friend Maurizio Lazzarato. Ulus was very much in the centre as a thinker. He died very young. My colleagues in the bak.ma collective were their students. When Bak.ma evolved, Ulus Baker – his philosophy, his thinking about video philosophy – was a big reference for us.

EE: Aly, you've worked and researched extensively on Pain and Archives of Pain in the last couple of years, departing from your own lived experience with chronic pain and opiate treatment. Your work is about aspects of experiencing pain, measurements of pain, but also archives of pain and different pain genres. As you point out, in media and popular culture the perception of chronic pain is most often seen as a devastating tragedy. Tobin Siebers argues that the presence of pain (real or assumed) justifies pity and disqualification² of disabled lives and moreover plays a role in justifying disability oppression. I know Siebers' work on disability disqualification, but this aspect was very new to me – equating the experience of pain with a decision to die, in popular perception – and also gains importance with COVID and global health crises. What do you think these cultural narratives do to the experience of people with disabilities? Why is it important to create counter narratives?

Aly Patsavas: So much of how we think about pain is as this ultimate bad experience. Like, what could be worse or more terrible than pain? It's through its very constitution a thing you don't want. And Siebers' work takes apart these unnamed presumptions that whether we disabled people experience pain or not, it

constitutes our state of being and our experience in the world. And so, it becomes this kind of unwritten way of saying, 'Well, of course your life must have less value, be less worth living.' It's like a narrative that people read onto disabled people's lives, and it initiates so much of the structural level of discrimination. As we're seeing in the pandemic, there are very real policy applications about life-value judgements, about who gets treatment and who doesn't. There were certainly cases in the US of assumptions doctors made about quality of life and survivability when they were triaging care. I'm just really interested in asking, well, what happens if we start to unpack those dominant discourses of pain and the role they play? And so I started to map some of these almost absurd binding narratives around pain, and how that reads onto disabled lives. Some interesting things that emerged from that were not just presumptions that disabled people always already suffer, but the presumption that we're always already in pursuit of a cure, and if we're not, we can't really be in pain. There's this kind of dual bind that's happening that's tied to universalising but spectacularising pain experiences. Which doesn't leave a lot of room for disabled people to say, 'Well, we have pain, but also life is complicated and beautiful' and to talk about all of the things that flesh out the complexity of our experiences.

That kind of narrative helps the dismissal of disabled lives. We all experience pain but also we cannot know another person's pain. So pain is both extremely individualised and simultaneously something we all presume to have experienced. What that allows is a kind of extrapolation onto disabled people's lives, like, 'We all experience pain, therefore I can take my experiences of pain and read them onto yours.'

EE: Images and ideal representations of bodies in everyday and media culture shape our ways of thinking about bodies. The visual texture that surrounds us creates a value system that we unknowingly reproduce. For instance, what desired and desirable lives look like. People with disabilities internalise these values and succumb to this internalised ableism. I found it really powerful how you describe in 'Cripistemology of Pain'³ that this narrative of pain as a tragedy also influences one's own perception of the experience of pain and how we can endure it. I remember from my childhood in hospitals, the worst part of it was that everybody

2 Tobin Siebers, *Disability Aesthetics*, (Ann Arbor: University of Michigan Press, 2010).

3 Alyson Patsavas, *Recovering a Cripistemology of Pain: Leaky Bodies, Connective Tissue, and Feeling Discourse* (*Journal of Literary & Cultural Disability Studies* 8, no. 2, 203–218, 2014).

projected a lot of pity onto me. I found your description of how we ourselves follow these interpretations and the cultural narratives that exist around us really intriguing.

AP: I'm interested in the really granular – like, what is my archive of pain? It's a very specific and individualised archive, but one that I hope produces a methodology that's extrapolatable or draws connections. I find starting at the individual or the granular level a necessary process when thinking about pain to trace those ways in which we internalise this sense of 'Being in pain is my fault, because I haven't really devoted myself enough to the pursuit of a cure', or the ways that internalised ableism manifest in the unconscious narratives that work on us as we're processing our own pain. And it takes work. It takes a lot of work to push against them. And so it's thinking about what that process looks like and making it visible, both as a way to connect with other folks who are engaged in that process, but also as a way to think about building a much larger archive that can map that personal, cultural sense-making process.

PT: I was just reading Sara Ahmed's book *The Cultural Politics of Emotions*,⁴ whose second chapter is about pain. She writes about the milieu of pain, the territory of pain and how it's related to topography and I think your archive very much makes sense in these terms. How can we share the pain? Not in a way of romanticising it, or dramatising it, but in reconnecting it with the past experiences in our collective current time. And in that sense, the bak.ma online video archive gives a freedom to the visitor, observer, participant, to create their own narrative.

EE: Aly, in 'Leaving Evidence', you refer to a quote by Mia Mingus. She writes: 'We must leave evidence. Evidence that we were here, that we existed, that we survived and loved and ached.'⁵ Why do you think Crip Evidence and Crip Archives have never felt more urgent?

AP: My mind was going to a lot of different places; I'm going to see if I can thread them together. In one of the questions, you asked about the measurement practices or the data collection practices of dominant pain medicine and the ways that Crip Archives are trying to work against that. I was thinking about that when Pelin brought up Sara Ahmed and the topography of pain because one of the things

that the dominant kind of medical archive does is it tries to fix pain. It is the evidence, that pain is fixed in time and space. Whether it's the pain scale of how you feel – you know, 'Rate your pain' – or where on the body it's located, it's a very fixed and rigid understanding of pain that's very limiting. The Crip Archives are trying to work against that. For me, Crip evidence of pain is really trying to account for that relational time and space of pain. How does pain unfold in multiplicities of ways across time, across the body, across space, and how do you map that part of the evidence-gathering process? I think this can help push against some of the dangers of that really static archiving process that can happen through the institutionalising archives that purport to give us *the truth*, *the snapshot* of whatever it is we're trying to capture.

And here I'm indebted to Jenny Rice's work on conspiracy theories and evidence. In her wonderful book called *Awful Archives*,⁶ one of the refrains is, 'What is this evidence of?' and approaching evidence as an act and not a *thing*. It's trying to give evidence its vibrancy back. What is it enacting and what's our approach to that evidence? That fluidity is part of the actness of crip evidence. How can we crip – as in the verb – evidence of pain? But also, is there a thing that literally is a noun – 'crip evidence' of pain – or does it become crip evidence only in its amassment or only in its relationship, only in its criticalness, only in the context of that connection to these larger discourses or connection to the history of the things that shape the evidence? The sense-making process is what takes it from object to act, or noun to verb.

EE: I wanted to show you both this image by Jo Spence. Jo Spence was a working-class British photographer in the 1980s with a very political stance, and an important figure in the history of documentary photography. After her cancer diagnosis in 1982, she took her camera to the hospital with her and photographed scenes there. She wrote about this as an example of powerlessness and set the plan of creating a community of 'dissident cancer patients'. The camera served as a diary, as a means of staging and expression, as a means of investigation and also of therapeutic processing.⁷

In the image you can see her lying under a sheet on a hospital bed, and on one of her toes there's a tag with her name on it. On the wall, there's a sign 'Write or be written off'. The

4 Sara Ahmed, *The Cultural Politics of Emotion* (Edinburgh and London: Edinburgh University Press and Routledge, 2004).

5 <https://leavingevidence.wordpress.com/>.

6 Jenny Rice, *Awful Archives: Conspiracy Theory, Rhetoric, and Acts of Evidence* (Columbus: Ohio State University Press, 2020).

7 Jo Spence, *Putting Myself in the Picture. A Political, Personal, and Photographic Autobiography* (London: Camden Press, 1986).

Jo Spence/Tim Sheard,
*Untitled (Session on
Powerlessness): Therapy
Work / İsimsiz (Güçsüzlük
Üzerine Seans): Terapi İşİ;*
1987; Colour photograph
/ Renkli fotoğraf; © Jo
Spence Memorial Archive,
Ryerson Image Centre

photograph points to the importance of writing and creating one's own narrative, for leaving evidence as you mentioned.

I'd like to relate this to a sentence that I found in Pelin's writing manifesto, which I think is really powerful: 'Archiving for survival'. Pelin, you mention archiving as a survival strategy and archives of materials that work as evidence for the testimonies of human-rights violations. In your research you refer to the refugee camps in Southeast Turkey, I think. Do you want to talk about this?

PT: The sentence 'Archiving for survival' is about human-rights violations. In the book that we published and in our practice, we always work with 'poor images' or 'naked images' of the demonstration, of the movement and so

on. Many of our friends work with this metaphor. You record with your body and your body becomes part of it, because you're part of the demonstration. We were doing a lot of collective montages, that involved each person's own imaginary and emotional experience. There's a collective behind every video, so the video montage firstly supports the disappearance of personal authorship, and secondly, it's a contribution to a human-rights movement, as it's a means of safety. No one knows who did the video and you can hide yourself very easily. And lastly, it's a way of achieving solidarity.

I was interviewing the video activist Masao Adachi in Japan. He's over eighty years old. He's not allowed to travel abroad from Japan, but he's still doing videos. When I met him, he was recording hunger strikes and doing a lot

of collective montages and working with the filmmaker and artist Eric Baudelaire. I was very impressed by his work and his idea that montage is more than documenting life. Montaging is a way of delivering exact moments, and showing what's really going on in the streets. Furthermore, he was describing the concept of 'Landscape' and how it's a site of struggle, which for me is vital as I'm always focusing on how the landscape, the land, the territory becomes an infrastructure of slow violence. It becomes an agency.

In our *Autonomous Archiving* book, the first chapter deals with video image archives as a testimony and as evidence. Archiving, as such, is a very modernistic practice in the end, and a very institutional practice. Museums have archives. Institutions have archives. But what differs between modernistic archives and anarchist archiving practices? Archives are about history writing and the realisation of memories, of what had happened. What did happen in the Armenian genocide in 1915? What did happen when Hrant Dink, the editor of the Armenian newspaper of Istanbul, was assassinated? All those catastrophes, the human-rights violations, oppression and other kinds of violence, disappearances, evictions are something that we don't see clearly. It's something that disappears. It's something that we can access through image archives. So we know that, but what is the history of these archives?

The other thing I wanted to clarify is about refugeehood. A lot of video-footage and images of refugees and immigrants is shown in the media, either for reasons of hate speech, or as a way to show their miserable vulnerability. I worked a lot in the refugee camps, and I always hesitated to make these kinds of images. For example, I filmed in a temporary refugee camp of Ezidi women from Shengal around 2014–15 in Diyarbakir. I didn't see the point of speaking about the ISIS attack on them, and how they crossed the border from Shengal to Diyarbakir in just a few nights, escaping, having nothing and leaving everything behind. For me, their *bostans* (self-organized vegi gardens), and cultivation practices were the way to show their agency. So we just spoke about vegetables and about okra, narrating their survival and emancipation through videograms.⁸ How can I speak about pain through okra? Video-making helps to create an assemblage out of fragmented material and a narrative that's open. We did a collective documentary montage called *The Residuals*⁹ about migration routes

and solidarities in the cities, which starts from Rojava, goes to Turkey, to Greece then ends up in Berlin. We were tracing the roots of people who are immigrating and crossed the borders, escaping from ISIS.

AP: It's really interesting that the context of what you're collecting requires anonymity, but it's an anonymity that's still deeply contextual. So much of the violence of disabled bodies in the archives has been done through anonymity. It's anonymity that fixes disabled bodies in a particular place and time as an object. The montage you're describing keeps the fluidity, it keeps the context. Your montage gives vibrancy to the anonymity.

EE: In the context of disability, it's always been really important to claim the personal experience. One key slogan of the disability rights movement was 'Nothing about us without us'. Self advocacy or speaking for oneself and one's own experience, claiming rights, have always been important in this context. In a way, *Crip Magazine* aimed to create a context for these multiplicities and the many different experiences and how they express themselves through artistic means.

Following up on this, I'd like to ask you about the publication project *Crip Pandemic Life* that you're editing. Here, you're also connecting these very subjective experiences to a kind of montage or a monument and a living archive, 'composed of evidence that explores and articulates experiences of People with disabilities in the pandemic'. You write, that forms of ableism, racism, sexism, classicism, transphobia, xenophobia have been amplified during the pandemic and 'necropolitical practices (marking some lives for death) have become explicit and institutionalized in medical rationing/refusals of care, reopening plans, vaccine distributions, and rhetoric, positioning deaths of entire generations of communities and communities of colour as acceptable "prices to pay".¹⁰

AP: The pandemic is both exceptional and unexceptional. It makes it easier for us to access examples, but the examples were already there: examples of disabled lives not counting or these sort of overlapping structures of racism and ableism as they play out in access to healthcare. Certainly I speak mostly for the US context, but it's not only a US issue obviously. This is the tension of the project. We want to capture evidence of these experiences in a way that accounts for all of the experiences that we can't capture. Through the people

8 <https://bak.ma/grid/title/Ezidi>.

9 <http://artikisler.net/works-isler/artakalan-the-residual/>.

10 From the call for 'Crip Pandemic Life': <https://csalateral.org/upcoming/#cripistemologies>.

who are responding, we're seeking to account for a much larger collective of voices that are absent. Saidiya Hartman talks about how 'the loss of stories sharpens the hunger for them' and the ways stories create space for mourning where it's prohibited and fabricate a witness to a death not much noticed.¹¹ Of course, this is coming from a very specific context: the archive of slavery, and I don't mean to erase those differences.

As we know, there was already so much loss in the disability community during pre-pandemic times, and it's been so amplified by the sheer volume of disabled people being refused care and not able to access care and the stresses on the healthcare system that it creates a hunger for stories to make sure that we can account for that loss in some way. The publication will be a tapestry of voices we can capture to account for and fill the absence of those voices and to keep on the theme of the anonymised and the very specific.

EE: Yes absolutely, I strongly support that aim to point to all these cases and all the crap we saw in the years during the pandemic. In both of your writings you mentioned that one of the reasons for archiving is to point to something that shall not be forgotten. Pelin, the Counter Archives Manifesto on the bak.ma website was published long before the pandemic even started, right? In the Manifesto you pose the question: how to create an archive that reveals a collective memory that is potentially active for the future? While I was reading about your ideas on archiving as a living memorial, I was thinking: yes, exactly!

PT: The Counter Archive Manifesto is inspired by Shaina Anand's 'Ten Theses on Archives'. Shaina Anand is an artist and a member of CAMP in Bombay who initiated the Padma Archive.¹² We wrote our archive manifesto collectively.

EE: You also mentioned fictional archives. Would you like to elaborate on this further?

PT: I think fictional archives can be two types. One is creating an archive with found images and so on – creating a narrative that resembles an archive, which is totally fictive. It creates a narrative that you believe in, because those archival images are evidence of something. Photos, videos and so on can be easily fictive. Artistically you can play with the narrative and

the discourse of archive. Many artists are dealing with this kind of practice.

The other way of fictive archiving is with real materials. It's not fictive in the sense that it's made up. You're using real materials and you're creating a different kind of narrative that's almost fictive but provokes the concept, provokes the memory, provokes the feeling that's connected to things and images. In institutional archives we always see this. They're always fictive. What is the real archive? We don't know. I think fictional archives are needed in order to speculate and create discourses.

EE: Creating utopian archives or hope or ways of thinking beyond the current situation ...

AP: Deconstructing truth without spectacle or without extrapolation. Taking the colonial archive, for instance, and reading it from a different perspective, a different position. To de-centre the author of the archive in order to re-centre the truth of what's written is a kind of fictional work, right? This is why I find it important to ask: what is this evidence of? How are we using it? What are we taking from it or with it? Questioning this is productive as a starting point, because it does de-centre the authority of the archive. Do we encounter evidence as if it stands on its own, versus evidence as a provocation, evidence as opening, or evidence that can be approached in different ways?

EE: We're already at the end of our time. Shall we try to raise a few associations that could be valuable for this point in time? During the Corona crisis we saw an immense amount of human-rights violations worldwide. Only a few of them came to the surface. In the context of the question of archiving, what do you think is at stake at this moment in history? In the wake of the current ongoing global crisis, what do we need not to forget? Solidarity?

PT: Sustainability in order to sustain solidarity, and let's say resilience.

EE: Social justice?

PT: Yes.

AP: I feel I'd like to add a sense joy to it. Sustainability in the sense of our resources. We've been so busy surviving and suffering that opening space for joy would be important.

EE: You're absolutely right. We should meet again to celebrate as well.

PT: Yes, we should meet again!

11 Saidiya Hartman, 'Venus in Two Acts', *Small Axe*, Vol. 12, no. 2, 2008, pp. 1–14. *Project MUSE* muse.jhu.edu/article/241115.

12 <https://pad.ma/>.

Jo Spence, Rosy Martin, Maggie Murray, Terry Dennett, *The Picture of Health / Sağlığın Resmi*, 1982, gelatin silver print photograph, C-Print and laminated press cuttings, 54 elements of various dimensions / Jelatin gümüş baskı, C-Print ve lamine edilmiş gazete küpürü, değişik ölçülerde 54 parça; MACBA Collection. MACBA Foundation. Work purchased thanks to Banco Sabadell Foundation / Eser, Banco Sabadell Vakfı'nın desteğiyle satın alınmıştır. © Jo Spence Memorial Archive London; Photo / Fotoğraf: Seber Ugarte i Lorena López

Zihnim yerinde durmuyor

Arşivleme, ağrı, toplumsal hareketler ve sakat tanıklığı üzerine bir sohbet
Pelin Tan, Aly Patsavas ve Eva Egermann

Eva Egermann: Pelin, sen 2013'teki Gezi Parkı direnişinden sonra kurulan ve o günden beri gelişen, toplumsal hareketlere ilişkin işbirliğine dayalı bir dijital-medya arşivi olan "bak.ma"nın¹ en başından beri parçasıydın. "Otonom Arşivcilik" başlıklı yazında, arşiv pratiklerinin sıklıkla modern dünyanın gözetim pratiklerine

ve "disiplinci toplum"una hizmet etme eğiliminde olduklarına dikkati çekiyorsun. Bu pratikler neden toplumsal hareketler ve sivil toplum için de aynı derecede önemli?

Pelin Tan: Son otuz yıl içinde kentsel toplumsal hareketler büyük sorunlarla karşı karşıya kaldı. Pek çok yerde mücadeleler oldu. Feminist hareketler, LGBTQI+ hareketleri, kent hareketleri, emek hareketleri, çevre hareketleri vb., mücadelelerin birbirinin içine geçtiği, Gezi ve diğerleri gibi *Occupy* hareketlerine kadar kendi başlarına direndiler. Bu mücadelelerin ve hareketlerin birbirine bağlanması ve farklı dayanışma ve sanatsal yöntemlerin kullanılmasıyla kentlerde farklı dayanışma biçimlerinin yaratılması son derece önemli

hâle geldi. Çeşitli toplumsal hareketlerin ortaklığına dair epeydir süren bir farkındalık zaten vardı.

Müşterekler pratiğine ilişkin teorik tartışmalara bağlanan yeni bir tür hareketten söz ediyoruz. Son yirmi yıl içinde bir dönüşümün gerçekleştiğini anlamak önemli. Kent hareketleri ve kent mekânındaki mücadeleler göçü, sığınmacılığı ve yoksullukla iç içe geçmiş çok sayıdaki toplumsal ve siyasi meseleleri içerdi. Özellikle İstanbul'da ya da Türkiye'deki pek çok kentte, kentsel dönüşümün ölçeği dolayısıyla tüm bu mücadelelerin nasıl bir araya geldiklerini görebilirsin. Kent gerçekliğindeki herhangi bir küçük ölçekli duruma bakarak bu mücadelelerin ölçeğinin nasıl evrildiğini

1 "bak.ma arşivi çok sayıda Gezi aktivistinin hazırladığı, Gezi mücadelesini anlatan video kayıtlarını, Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirilen 1 Mayıs gösterilerinin mevcut video arşivlerini, queer hareketlerini, Tekel işçilerinin grevini, Hrant Dink cinayeti dolayısıyla düzenlenen 19 Ocak anma gösterilerini, gündelik hayata ilişkin feminist anlatıları, barış gösterilerini vb. içeriyor." Özge Çelikaşlan, Alper Sen, Pelin Tan, *Otonom Arşivleme*, (dpr-barcelona, 2020).

görmek mümkün. Dayanışmadaki dönüşüme ilişkin bu genel anlayış ve farkındalık önemli ve ben de bu pratiklerden çok şey öğrendim.

1990'ların başında göç ve sığınmacılık meselelerine angaje olmaya, daha sonra 2000'lerin başında İstanbul'da mahalle hareketlerinde yer almaya başladım. Bu tür hareketlerde herkes hiyerarşi olmadan, yatay, kendi yeteneğine göre katkıda bulunuyordu. Bu hem benim hem de birçok arkadaşım ve yoldaşım için yeni bir deneyimdi. Sanatçıların kolektif biçimde yönettikleri farklı şehirlerdeki mekânlardan çok şey öğrendim: 2011'de New York'ta Silvia Federici, David Harvey, David Graeber'in katıldığı dayanışmanın sürdürülemezliğiyle ilgili eleştirel bir toplantı olan "post-occupy" [occupy sonrası] meclisinde bulundum. Yunanlı kent aktivistlerinin düzenlediği çok sayıda dayanışma toplantısına katıldım, Beyrut'ta, Avrupa'da ve daha başka pek çok yerde sahada farklı kolektif ve aktivistlerle görüştim. Sanat ve aktivist gruplarının nasıl örgütlendiklerini ve örneğin, göçle ilgili mücadelelere nasıl katıldıklarını bildiğimi düşünüyordum. Ancak 2012-13'te, Hong Kong, Çin ve Japonya'da araştırma yaparken çok farklı deneyimlere tanıklık ettim. Tokyo'daki anarşist kolektif Irregular Rhythm Asylum'dan, Seul'deki Listening to the City'den, Kowloon'daki Kai Fong Pai Dong kolektifinden bir mücadelenin yatay biçimde nasıl örgütleneceğini ve yönetileceğini, kolektif bilginin nasıl paylaşılacağını ve destek emeğinde dayanışmayı öğrendim. Listening to the City'den Koreli aktivist Eunson-Song Park ve David Harvey, Mayıs 2013'te Gezi Parkı direnişi başladığında benim evimde kalıyorlardı. Ben ve video kolektifim Artıkışler Collective, Eunson ile mücadeleyi videoya çekmeye başladık. Eunson ve kolektifi

Seul'da, kent mekânlarındaki emekçilerin koşullarıyla ilgili gösterilerin ve hareketlerin videolarını çekiyorlardı. Tüm bu farklı coğrafyalar ve onlara ek olarak, kolektif medya yoluyla ortaya konan çağdaş arşivlemeye ilişkin anarşist hikâyeleri içeren Batılı-olmayan bakış açıları benim için birbirinin içine geçti. Bu deneyim pratik ve teorik anlamda bir akış içindeydi, bu da arkadaşlarım ve yoldaşlarımla birlikte video arşivlemeye başlamamıza yol açtı.

EE: Anladığım kadarıyla önemli olan uluslararası bağlantılar yaratmak ve dayanışmadan öğrenmek. Aynı zamanda daha küçük ölçekteki ve genellikle saklı kalan yerel mücadeleleri görünür kılmak, onları birer kaynak olarak erişilebilir hâle getirecek bağlantıları yaratmak ve bu yerel mücadelelerin geliştirdikleri yöntemlerden öğrenmek.

PT: Ve bu her zaman akış hâlinde olan bir süreç ve bu sürecin sonuçları hareketleri dönüştürüyor, farklı biçimlerde ortaya çıkıyorlar. Bu bağlamda Ankaralı felsefeci Ulus Baker'i anmak istiyorum. O bir anarşist-filozoftu, arkadaşı Maurizio Lazzarato ile birlikte video felsefesi hakkında düşünenlerden biriydi. Ulus Baker'in düşünceleri kolektif pratiğimizin oldukça merkezindeydi. Bak.ma kolektifindeki çalışma arkadaşlarım onun öğrencileriydiler. Bak.ma oluşurken Ulus Baker -felsefesi ve video felsefesine ilişkin düşünceleri-bizim için önemli bir referans kaynağıydı.

EE: Aly, sen son yıllarda ağrı ve ağrı arşivleri üstüne geniş çapta çalıştın ve araştırmalar yaptın, bunu da kendi kronik ağrı ve narkotik ilaç tedavisi deneyiminden yola çıkarak gerçekleştirdin. Çalışmaların ağrı deneyimi, ağrının ölçülmesi üzerine ama aynı zamanda ağrı arşivleri ve farklı ağrı türleriyle de ilgileniyorsun.

Senin de işaret ettiğin gibi, medyada ve popüler kültürde kronik ağrının yıkıcı bir trajedi olduğu yönünde bir algı var. Tobin Siebers'e göre ağrının varlığı (ister gerçek olsun ister varsayımsal) sadece acıyı ve sakat yaşamların gözden çıkarılmalarını² değil sakatların üzerindeki baskıları da meşurlaştırıyor. Siebers'in sakatların gözden çıkarılmalarıyla ilgili çalışmalarına aşınayım ama bu veçhe benim için çok yeni – popüler kültürde, ağrı deneyiminin ölme kararıyla özdeşleştirilmesi– ve aslında COVID ve küresel çaptaki sağlık krizleriyle birlikte önem kazanıyor. Bu kültürel anlatıların sakat insanların deneyimlerine nasıl bir etkide bulunduğunu düşünüyorsun? Karşı anlatılar yaratmak neden önemli?

Aly Patsavas: Ağrı ile ilgili düşüncelerimiz çoğunlukla onun dünyanın en kötü deneyimi olduğu üstüne. Yani ağrıdan daha kötü ya da daha korkunç ne olabilir? Ağrı, kuruluşu itibarıyla hiç istemediğin bir şeydir. Ağrının biz sakat kişilerin, ağrı çekelim çekmeyelim, dünyadaki varoluşumuzu ve deneyimimizi belirlediğini söyleyen peşin hükümleri Siebers'in çalışmaları yıktı. Bu aslında şu demek oluyor: "Evet, elbette senin yaşamın daha az değerli olmalı, yaşamaya daha az değer biri ol." Bu, insanların sakat kişilerin yaşamlarına baktıklarında görmek istediği bir anlatı gibi ve ayrımcılığın yapısal tarafının da kapısını açıyor. Salgında gördüğümüz gibi, yaşam-değerine yönelik yargılar hakkında, kimin tedavi göreceği ve kimin görmeyeceği hakkında son derece gerçek politikalar uygulamaya konuyor. ABD'de doktorlar belli vakalarda hastalara öncelik verirken yaşam kalitesi ve hayatta kalabilirlik hakkında varsayımlarda bulundular. Ben

2 Tobin Siebers, *Disability Aesthetics* [Sakatlık Estetiği] (Ann Arbor: University of Michigan Press, 2010).

gerçekten şunu merak ediyorum: Ağrıya ilişkin egemen söylemlerin ve oynadıkları rolün üzerini örten perdeyi kaldırırsak ne olur? Böylece, ağrı ile ilgili neredeyse saçmalık derecesine varan anlatıların ve bunların sakatların yaşamlarını nasıl etkilediğinin bir haritasını çıkarmaya başladım. Bu çalışmanın ortaya çıkardığı ilginç şeyler, sakat kişilerin hâli hazırda maruz kaldıkları peşin hükümlerle sınırlı kalmadı ve bizim her zaman tedavi peşinde koştuğumuzu, eğer böyle yapmıyorsak da gerçekten ağrı çekmediğimizi söyleyen önyargıyı da ortaya çıkardı. Bu çift taraflı sarmal, ağrı deneyimini evrenselleştirirken onu bir gösteriye de dönüştürüyor. Bu da sakat kişilere “Evet, ağrı içindeyiz, ama aynı zamanda hayat karmaşık ve güzel” diyerek deneyimlerimizin karmaşıklığından çekip çıkardığımız şeylerle ilgili konuşmak için pek bir alan bırakmıyor. Bu tür bir anlatı sakat yaşamların gözden çıkarılmasına hizmet ediyor. Hepimiz ağrı çekeriz ama aynı zamanda hiçbiri-miz başka birisinin ağrısını bilemeyiz. Dolayısıyla ağrı hem son derece bireyselleşiyor hem de aynı zamanda hepimizin deneyimlediğini varsaydığımız bir şey oluyor. Bu da insanların kendi deneyimlerinden hareketle sakatların yaşamlarına ilişkin tahminlerde bulunmalarına yol açıyor, örneğin, “Hepimiz ağrı çekiyoruz, o halde kendi ağrı deneyimimden hareketle seninkileri anlayabilirim.” gibi.

EE: Gündelik yaşam ve medya kültüründeki beden imgeleri ve temsilleri bizim bedenleri düşünme biçimlerimizi etkiliyor. Bizi çevreleyen görsel doku farkında olmadan yeniden ürettiğimiz bir değer sistemi yaratıyor. Örneğin, arzulayan ve arzulanan yaşamların nasıl görünmesi gerektiği gibi. Sakat kişiler de bu değerleri içselleştirerek bu ayrımcılığa boyun

eğiyorlar. *Cripistemology of Pain*³ de³ [Acının Kripistemolojisi] bu ağrı anlatısının aynı zamanda kişinin kendi ağrı deneyimine ilişkin algısını ve ona nasıl dayanabildiğimizi etkileyen bir trajedi şeklinde betimlemeni gerçekten çok güçlü buluyorum. Hastanelerde geçen çocukluğumdan anımsadığım, bunun en kötü tarafının, herkesin bana çok miktarda acıma duygusuyla baktığıydı. Bu yorumları ve çevremizde var olan kültürel anlatıları bizim nasıl izlediğimizi betimleyişini gerçekten etkileyici buldum.

AP: Ben gerçekten ayrıntıda gizli olana ilgi duyuyorum –mesele, benim ağrı arşivim ne? Bu çok özel ve kişiselleşmiş bir arşiv ama çıkarımlar yapmaya ve bağlantılar kurmaya izin veren bir metodoloji üretmesini umduğum bir arşiv. “Ağrı çekiyor olmak benim kabahatim çünkü bir tedavi bulmak için kendimi yeterince adadım” duygusunu içselleştirme biçimlerimizin izini sürerken ya da içselleştirilmiş sakat ayrımcılığının kendi ağrımızı işlerken üzerimizde faaliyet gösteren bilinçsiz anlatılarda kendini nasıl gösterdiği üzerine düşünürken bireysel ya da parçacık seviyesinde başlamayı zorunlu bir süreç olarak görüyorum. Bu da emek istiyor. Bunlara karşı koymak çok emek istiyor. Böylece mesele bu sürecin nasıl görüldüğü ve nasıl görünür kılınacağı üzerine düşünmek oluyor. Bunu da hem bu sürece dahil olmuş başka insanlarla bağlantı kurmanın hem de bu kişisel, kültürel anlam üretme sürecinin haritasını çıkarabilecek çok daha büyük bir arşiv inşa etmenin yolu olarak görmek gerekiyor.

3 Alyson Patsavas, *Recovering a Cripistemology of Pain: Leaky Bodies, Connective Tissue, and Feeling Discourse* (Journal of Literary & Cultural Disability Studies 8, no. 2, s. 203–218, 2014).

PT: Sara Ahmed’in *Duyguların Kültürel Politikası*⁴ adlı kitabını okuyordum. Kitabın ikinci bölümü ağrı ile ilgili. Ahmed ağrının çevresi, bölgesi ve onun topografiyle bağlantısı üzerine yazıyor, ben de senin arşivinin bu terimlerle ifade edildiğinde çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. Ağrıyı nasıl paylaşabiliriz? Onu romantikleştirmeden ya da dramatikleştirmeden ama onu ortak şimdiki zamanımızdaki geçmiş deneyimlere yeniden bağlayarak. Ve bu anlamda bak.ma çevrimiçi video arşivinin izleyiciye, gözlemciye, katılımcıya kendi anlatılarını yaratma özgürlüğü verdiğini düşünüyorum.

EE: Aly, *Leaving Evidence* [Kanıt Bırakmak] blogunda Mia Mingus’tan bir alıntıya gönderme yapıyorsun. Şöyle yazıyor: “Kanıt bırakmalıyız. Burada olduğumuzun, var olduğumuzun, hayatta kaldığımızın ve sevdiğimizizin ve acı çektiğimizizin kanıtlarını.”⁵ *Crip Evidence* [Sakat Kanıt] ve *Crip Archives*’in [Sakat Arşivleri] neden özellikle tam da şimdi her zamankinden daha acil olduğunu düşünüyorsun?

AP: Zihnim pek çok farklı yere gidiyor; onları bir araya getirebilecek miyim göreceğim. Sorularından biri, ağrıya ilgili egemen tıptaki ölçme pratikleri ya da veri toplama pratikleri ve *Crip Archives*’in bunlara karşı nasıl işlemeye çalıştığı hakkındaydı. Pelin, Sara Ahmed’i ve ağrının topografisini andığında bununla ilgili düşünüyordum çünkü egemen tıp arşivleme faaliyetinin yaptıklarından biri de ağrıyı sabitlemeye çalışmak. İşte ağrının zaman ve mekânda sabitlendiğinin kanıtı bu. İster nasıl hissettiğinize ilişkin ağrı ölçeği olsun biliyorsanız, “ağrınıza bir puan verin” – isterse onun vücutta nerede

4 Sara Ahmed, *Duyguların Kültürel Politikası* (İstanbul: Sel Yayıncılık, 2015).

5 <https://leavingevidence.wordpress.com/>.

Jo Spence/David Roberts, *Write or be Written Off / Yaz ya da Silinip Git*; 1988;
Colour photograph / Renkli fotoğraf; © Jo Spence Memorial Archive, Ryerson Image Centre

bulunduğu söz konusu olsun, burada çok sabit ve katı bir ağırlık anlayışı var ve bu da son derece sınırlayıcı oluyor. *Crip Archives* buna karşı çalışmaya çalışıyor. Benim açımdan, ağrının sakat kanıtı gerçekten ağrının bu ilişkisel zaman ve mekânını açıklamaya çalışmak demek. Zaman boyunca, beden boyunca, mekân boyunca ağırlık çok çeşitli biçimlerde kendisini nasıl açıyor ve kanıt toplama sürecinin bu kısmının haritasını nasıl çıkarıyorsun? Bize *tek* hakikati, yakalamaya çalıştığımız her neyse onun *tek* karesini verme iddiasındaki kurumsallaştırıcı arşivler yoluyla ortaya çıkabilecek tehlikelerin bazılarını karşı koyarken bunun işimize yarayacağını düşünüyorum.

Bu konuda da Jenny Rice'in komplot teorileri ve kanıt çalışmalarına borçluyum. *Awful Archives*⁶ [Berbat Arşivler] adındaki harika kitabında sık sık tekrarlanan şeylerden biri, "bu neyin kanıtı?" ve kanıtı bir şey değil de bir edim olarak yaklaşması. Kanıtı titreşimli varlığını geri vermeye çalışıyor. Kanıt neyi sahneliyor ve bizim o kanıtı yaklaşımımız ne? Bu akışkanlık, sakat kanıtın edimselliğinin bir parçası. Ağrının kanıtını nasıl sakatlaştırabiliriz? Ama öte yandan, sözcüğün tam anlamıyla bir ad-ağrının "sakat kanıt"- mı var yoksa o sadece yığın hâline geldiğinde ya da sadece ilişkisinde, sadece eleştireliliğinde, sadece o daha geniş söylemleriyle bağlantısının bağlamında ya da kanıtı biçimlendiren şeylerin tarihiyle bağlantısında mı sakat kanıt haline geliyor? Anlamlandırma süreci tam da nesneden edime ya da addan file geçişi sağlıyor.

EE: Jo Spence'in bir imgesini ikinize de göstermek istiyorum.

6 Jenny Rice, *Awful Archives: Conspiracy Theory, Rhetoric, and Acts of Evidence* [Berbat Arşivler: Komplot Teorisi, Retorik ve Kanıt Eylemi] (Columbus: Ohio State University Press, 2020).

Jo Spence 1980'lerde oldukça siyasi bir duruşa sahip emekçi sınıftan Britanyalı bir fotoğrafçıydı ve belgesel fotoğrafçılığının önemli figürlerinden biriydi. 1982'de kanser teşhisi konduktan sonra kamerasını hastaneye götürdü ve oradaki sahneleri fotoğrafladı. Bunlar hakkında, onları güçsüzlüğün bir örneği olarak ele alan yazılar yazdı ve "aykırı kanser hastaları"nın oluşturacağı bir topluluk kurma planını ortaya koydu. Kamera bir günlük olarak, bir sahneleme ve ifade aracı olarak, soruşturma ve aynı zamanda bir tedavi süreci olarak işlev gördü.⁷

Fotoğrafta kendisini bir hastane yatağında, bir örtünün altında yatarken görüyoruz, ayak başparmaklarından birinde de üzerinde adının yazılı olduğu bir etiket var. Duvarda bir yazı asılı: "Yaz ya da Silinip git". Fotoğraf, senin değindiğin gibi, kanıt bırakmak için yazmanın ve kişinin kendi anlatısını kurmasının önemine dikkat çekiyor.

Bunu Pelin'in manifestosunda bulduğum ve gerçekten güçlü olduğunu düşündüğüm bir cümleye bağlamak istiyorum: "Hayatta kalmak için arşivleme". Pelin, sen arşivlemeyi bir hayatta kalma stratejisi gibi anıyorsun ve insan hakları ihlallerinin tanıklıkları için kanıt olarak işlev gören materyal arşivlerine değiniyorsun. Araştırmada Türkiye'nin Güneydoğusundaki sığınmacı kamplarına gönderme yaptığını sanıyorum. Bunun hakkında konuşmak ister misin?

PT: "Hayatta kalmak için arşivleme" ifadesi insan hakları ihlalleriyle ilgili. Yayınladığımız kitapta ve pratiklerimizde her zaman gösterinin, hareketin

7 Jo Spence, *Putting Myself in the Picture. A Political, Personal, and Photographic Autobiography* [Kendimi Görüntüye Koymak: Politik, Kişisel ve Fotografik Bir Otobiyografi] (London: Camden Press, 1986).

vb. "zayıf imgeleriyle" ya da "çıplak imgeleriyle" çalışıyoruz. Çoğu arkadaşımız bu metaforla çalışıyor. Bedeninle kaydediyorsun ve bedenin onun parçası oluyor çünkü eylemliliğin bir parçasısın. Her bir kişinin kendi hayalini ve duygusal deneyimini işine katın çok sayıda kolektif montaj yapıyorduk. Her videonun gerisinde bir kolektif var ki video montajı ilkin kişisel hak sahipliğinin gözden kaybolmasını desteklesin, ikinci olarak da bu bir güvenlik önlemi olarak insan hakları hareketine bir katkı olsun. Videoyu kimin çektiğini kimse bilmiyor ve böylece kolaylıkla saklanabiliyorsun. Son olarak bu tür bir etkin araç dayanışmacı pratiklere katkı sağlıyor.

2015 yılında Japonya'da video aktivisti ve yönetmen Masao Adachi'yle buluşmuştum. Kendisi 80 yaşın üzerinde ve Japonya dışına seyahat etmesine devlet tarafından izin verilmiyor. Görüşmemizde açlık grevlerini video kayda aldığından, çok sayıda kolektif montaj yaptığından ve yönetmen ve sanatçı Eric Baudelaire ile çalıştığından bahsetmişti. İşleri ve montajı gündelik yaşamın belgelenmesinden çok daha fazla bir şey olarak gören tavrı beni çok etkiledi. Montaj kesin anları sunmanın ve sokaklarda gerçekte olan biteni göstermenin bir yolu. Dahası Adachi "manzara" kavramını ve onun nasıl bir mücadele alanı hâline geldiğini tarif ediyordu. Bu benim için hayati önem taşıyordu, çünkü ben de peyzajın, arazinin, topografyanın ve bölgenin nasıl yavaş şiddetin altyapısı hâline geldiğine odaklanıyor ve bunları araştırıyorum. Bu perspektifte peyzaj ya da topografya bir faile dönüşüyor.

Otonom Arşivleme kitabımızın ilk bölümü tanıklık ve kanıt olarak video görüntüsü arşivleriyle ilgili. Bu hâliyle arşivleme sonuçta çok modernist ve oldukça kurumsal bir pratik.

Müzelerin arşivleri var. Kurumların arşivleri var. Ama modernist arşivlerle anarşist arşivleme pratikleri arasında nasıl bir fark var? Arşivler tarih yazımıyla ve olup biten olayların hatıralarını gerçekleştirmekle ilgili. 1915'te Ermeni Soykırımında ne oldu? İstanbul'da çıkan bir Ermenice gazetesinin editörü olan Hrant Dink suikaste uğradıktan sonra ne oldu? Tüm bu felaketler, insan hakları ihlalleri, baskılar ve başka şiddet türleri, kayıplar, yerinden yurdundan edilmeler açıkça görmediğimiz şeyler. Bazen gözden kaybolan ve unutulmuş şeyler bunlar. Ve ancak imge arşivleri yoluyla erişebildiğimiz şeyler bunlar. Tamam, bunu biliyoruz ama bu arşivlerin tarihi ne peki?

Açıklığa kavuşturmayı istediğim diğer nokta sığınmacılıkla ilgili. Ya nefret söylemiyle ilgili olarak ya da sığınmacıların sefalet içinde her türden şiddete açık hallerini göstermek amacıyla sığınmacıların ve göçmenlerin çok sayıda video görüntüsü ve imgesi medyada gösteriliyor. Birçok sığınmacı kampında buldum ve bu türden imgeler üretme konusunda hep tereddütte oldum. Örneğin, 2014-15'te Diyarbakır'da Şengal'den gelen Ezidi kadınlarının bulunduğu geçici sığınmacı kampında çekim yaptım. Uğradıkları IŞİD saldırıları hakkında, sadece birkaç gecede Şengal'den Diyarbakır'a doğru sınırı nasıl geçtikleri hakkında, kaçışları, hiçbir şeyleri olmayışı ve her şeyi geride bırakmış olmaları hakkında sorular sormak hiç anlamlı gelmedi bana. Benim açımdan onların bostanları ve üretim pratikleri onların failliklerini göstermenin araçlarıydı. Dolayısıyla sebzelerden ve bamyadan konuştuk, kurtuluş ve özgürleşmelerini de videogramlar aracılığıyla anlattık.⁸ Bamyayı kullanarak ağrı hakkında nasıl konuşabiliriz? Video çekmek artık parça

parça malzemeden bir birikim yaratmaya ve açık bir anlatı kurmaya yardımcı oluyor. Göç yolları ve Suriye'den başlayıp Türkiye'ye ve Yunanistan'a geçerek Berlin'de sona eren kentlerdeki dayanışmacı pratikler hakkında *Geridekalanlar*⁹ adında kolektif bir belgesel yaptık. IŞİD'den kaçarken göç eden ve sınırları geçen insanların köklerinin izini sürüyorduk.

AP: Senin topladıklarının bağlamının anonimlik gerektirmesi ama bu anonimliğin hâlâ derin biçimde bağlamsal bir anonimlik olması gerçekten ilginç. Arşivlerde yer alan sakat bedenlerin uğradığı şiddetin pek çoğu anonimlik üzerinden yapıldı. Sakat bedenleri nesne olarak belli bir mekâna ve zamana sabitleyen şey anonimlik. Senin tarif ettiğin montaj akışkanlığı koruyor, bağlamı koruyor. Senin montajın anonimliğe canlı bir titreşim veriyor.

EE: Sakatlık bağlamında, kişisel deneyimde ısrar etmek hep çok önemli oldu. Sakat hakları hareketinin kilit sloganlarından biri "Biz olmadan bizimle ilgili hiçbir şey [olmaz]" idi. Kendi kendisinin savunuculuğunu yapmak ya da kendisi ve kendi deneyimi adına konuşmak, hak talebinde bulunmak bu bağlamda hep önemli oldu. Bir biçimde, *Crip Magazine* bu çokluklar ve çok sayıdaki farklı deneyimler için, onların kendilerini sanatsal araçlarla nasıl ifade ettiklerini göstermek için bir bağlam yaratmayı hedefledi.

Bunu izleyerek, editörlüğünü yaptığın *Crip Pandemic Life* [Sakat Pandemi Hayatı] adındaki yayın projesiyle ilgili sormak istiyorum. Burada aynı zamanda, bu çok öznel deneyimleri bir tür montaja ya da anıta ve yaşayan bir arşive bağliyorsun. Bu arşiv "sakat kişilerin salgındaki deneyimlerini araştıran ve birbirine

eklemleyen kanıtlardan oluşuyor". Sakat ayrımcılığının, ırkçılığın, cinsiyetçiliğinin, sınıfçılığın, transfobinin, yabancı düşmanlığının salgında güçlendiğini ve tıbbi bakımın kısıtlanması / reddedilmesiyle, yeniden açılma planlarıyla, aşı dağıtımıyla ve retorikle nekropolitik pratiklerin (kimi yaşamların ölüme terk edilmesi) görünür hale geldiklerini ve kurumsallaştıklarını, bunun sonucunda da toplulukların tüm bir kuşağının ve beyaz olmayan toplulukların ölümlerinin "ödenmesi gereken bedeller"¹⁰ olarak görüldüğünü yazdın.

AP: Salgın hem bir istisna hem de bir istisnasızlık hâli. Örneklerle ulaşmamızı kolaylaştırıyor ama örnekler zaten hep vardı: Hesaba katılmayan sakat yaşamlara ilişkin ya da sağlık hizmetlerine erişimde rol oynayan ve birbiriyle örtüşen ırkçılık ve sakat ayrımcılığı yapılarına ilişkin örnekler. Elbette çoğu durumda ABD bağlamı için konuşuyorum ama bunun ABD ile sınırlı olmadığı da açık. Projenin gerilimi bu. Bu deneyimlerin kanıtlarını yakalamayı istiyoruz ki onlardan hareketle yakalayamadığımız tüm deneyimleri açıklayabilelim. Yanıt veren kişiler aracılığıyla, duyulmadan kalan çok daha geniş bir sesler kolektifini açıklamaya çalışıyoruz. Saidiya Hartman'ın anlattığına göre "hikâyelerin kaybı onlara duyulan açlığı keskinleştiriyor" ve yas tutmanın yasaklandığı yerde hikâyeler bir yas alanı yaratarak pek dikkat çekmeyen ölüm için tanıklık üretiyor.¹¹ Bu elbette son derece spesifik bir bağlamdan geliyor: Kölelik arşivi ve bu ayrımları silmek gibi bir niyetim yok.

10 *Crip Pandemic Life* için çağrı metninden: <https://csalateral.org/upcoming/#cripistemologies>.

11 Saidiya Hartman, 'Venus in Two Acts' [İki Sahnede Venüs], *Small Axe*, Vol. 12, no. 2, 2008, s. 1-14. *Project MUSE* muse.jhu.edu/article/241115.

8 <https://bak.ma/grid/title/Ezidi>.

9 <http://artikisler.net/works-isler/artakalan-the-residual/>.

Bildiğimiz üzere, salgından önceki zamanlarda da sakat camiasında çok sayıda kayıp oluyordu. Bu da çok sayıdaki sakat kişinin sağlık hizmetine erişiminin engellenmesiyle, sağlık hizmetlerine erişememeleriyle ve sağlık sistemindeki gerilimlerle daha da ağırlaşarak, bu kayıpları bir biçimde işleyebilmemizi güvenmeye alacak hikâyeler için bir açıklık yaratıyor. Yayın anlatmak için yakalayabildiğimiz seslerden oluşan bir doküman gibi olacak ve böylece bu seslerin eksikliğini doldurarak hem anonim olacak hem de son derece spesifik olmaya devam edecek.

EE: Evet, kesinlikle. Tüm bu vakaları ve salgın yıllarında gördüğümüz onca saçmalığı vurgulamak için bu amacı şiddetle destekliyorum. Her iki yazında da arşivlemenin nedenlerinden birinin unutulmaması gereken bir şeye işaret etmek olduğundan söz ediyorsun. Pelin, bak.ma'nın web sayfasındaki *Karşı Arşivler Manifestosu* yayımlandığında daha salgın başlamamıştı bile, değil mi? Manifestoda şu soruyu soruyorsun: Gelecek için de etkin olma potansiyeline sahip bir ortak belleği ortaya çıkaracak bir arşiv nasıl yaratılabilir? Canlı bir anıtı arşivlemeyle ilgili fikirlerini okuduğumda şunu düşündüm: Evet, tam da böyle!

PT: Karşı Arşiv Manifestosu Shaina Anand'ın *Arşivler Üstüne On Tez*'inden esinlendi. Shania Anad bir sanatçı ve aynı zamanda "Padma Arşivi"¹² başlatan, Bombay'daki CAMP'in bir üyesi. Kendi arşiv manifestomuzu ortaklaşa yazdık.

EE: Kurmaca arşivlerden de söz ettin. Bunu biraz daha açmak ister misin?

PT: Kurmaca arşivlerin iki türü olduğunu düşünüyorum.

Birincisi, bulunmuş imgelerden vb. bir arşiv yaratılıyor –arşive benzeyen ama tamamen kurmaca olan bir anlatı. Senin inandığın bir arşiv yaratılıyor, çünkü o arşiv imgeleri bir şeylerin kanıtı. Fotoğraflar, videolar vb. kolayca kurmaca olabilirler. Sanatsal olarak arşivin anlayışıyla ve söylemiyle oynayabilirsin. Çok sayıda sanatçı bu türden bir arşivle işler üretiyor.

Kurmaca arşiv yapmanın diğer türündeysen gerçek malzemelerle çalışılıyor. Uydurma anlamında kurmaca değil. Gerçek malzemeler kullanıyorsun ve neredeyse kurmaca olan ama kavramı kışkırtan, belleği kışkırtan, şeylerle ve imgelerle bağlantılı duyguyu kışkırtan farklı türden bir anlatı yaratıyorsun. Kurumsal arşivlerde bunu hep görüyoruz. Onlar her zaman kurmacadır. Gerçek arşiv nedir peki? Bilmiyoruz. Akıl yürütmek ve söylemler yaratmak için kurmaca arşivlere gerek duyduğumuzu düşünüyorum.

EE: Mevcut durumun ötesinde ütopyik arşivler ya da umut ya da düşünme biçimleri yaratmak...

AP: Gösteriye ya da mevcudun ötesini tahmin etmeye başvurmadan hakikati yapıbozuma uğratmak. Örneğin sömürge arşivini başka bir bakış açısından, başka bir konumdan okumak. Yazılmış olanın hakikatini yeniden merkeze yerleştirmek amacıyla arşivin yazarını merkezinden etmek bir tür kurmaca eylemdir, değil mi? Bu nedenle şu soruları sormayı önemli buluyorum: Bu neyin kanıtı? Onu nasıl kullanıyoruz? Ondan neyi alıyoruz ya da onunla birlikte neyi alıyoruz? Bunları sorgulamak başlangıç noktası için yaratıcı bir iş, zira böylece arşivin otoritesi de merkezinden edilmiş oluyor. Karşımıza çıkan kanıt kendi başına durduğu gibi mi karşımızda, yoksa kışkırtma ya da açıklık/açılma olarak mı?

Ya da hatta farklı yollarla ele alınabilecek bir kanıt olarak mı?

EE: Süremizin sonuna geldik bile. Şu noktada değerli olabilecek birkaç ilgili noktaya da değinelim mi? Korona krizi boyunca dünya çapında çok sayıda insan hakları ihlalleri gördük. İçlerinden sadece pek azı yüzeye çıkabildi. Arşivleme sorunu bağlamında, tarihin bu anında asıl meselenin ne olduğunu düşünüyorsunuz? Hâlen sürmekte olan küresel krizin ardından neyi unutmamalıyız? Dayanışmayı mı?

PT: Dayanışmayı sürdürülebilirlik için sürdürülebilirlik ve ek olarak dirayet diyelim.

EE: Toplumsal adalet?

PT: Evet.

AP: Buna bir de neşe duygusunu eklemek istedim şimdi. Kaynaklarımız anlamında sürdürülebilirlik. Hayatta kalmakla ve acı çekmekle o kadar meşgul olduk ki neşe için bir alan açmak önemli hâle geldi.

EE: Kesinlikle haklısın. Yine buluşup kutlama da yapmalıyız.

PT: Evet, yine buluşalım!

ЖЕКА 27

Березна 2022
Васильек 1

Wishing You Less Pain

by Eli Clare

Eli Clare, *Brilliant Imperfection: Grappling with cure*, (Duke, 2017).

You and I know each other through a loose national network of queer disability activists, made possible by the internet. Online one evening, I receive a message from you containing the cyber equivalent to a long, anguished moan of physical pain. You explain that you're having a bad pain day, and it helps to acknowledge the need to howl. Before I log off, I type a good night to you, wish you a little less pain for the morning. Later you thank me for not wishing you a pain-free day. You say, "The question isn't whether I'm in pain but rather, how much." As I get to know you in person, you tell me, "I read medical journals hoping for a breakthrough in pain treatment that might make a difference." You work to locate a doctor who might believe your reports of pain. Work to create the appropriate script – the exact words and stories that will open the door, lead doctors to treat you as a patient rather than a drug-seeking criminal. Work to obtain the necessary scripts – the actual prescriptions. Work to find the right balance of narcotics. You work and work and work some more.

Many a disability activist has declared that there's nothing wrong with our disabled body-minds, even as we differ from what's considered normal. I have used this line myself more than once, to which you respond, "It's true; we need to resist the assumptions that our bodies are wrong and broken. But at the same time, the chronic fatiguing hell pain I live with is not a healthy variation, not a natural bodily difference."

I grasp at the meanings of *natural* and *unnatural* again. The moments and locations where disability and chronic pain occur – can we consider them natural, as our fragile, resilient human body-minds interact with the world? Is it natural when a spine snaps after being flung from a car or a horse, when a brain processes information in fragmented ways after being exposed to lead, mercury, pesticides? Can a body-mind be deemed both natural and abnormal? I ask because I don't understand.

And when are those moments and locations of disability and chronic pain unnatural – as unnatural as war, toxic landfills, childhood abuse, and poverty?

Sana Daha Az Ağrı Diliyorum

Eli Clare

Eli Clare, *Brilliant Imperfection: Grappling with cure* [Harikulade Kusurluluk: Tedaviyle boğuşmak], (Duke, 2017).

Seninle ben, İnternet sayesinde mümkün olan, queer sakat aktivistlerin oluşturduğu gevşek bir ulusal ağ üzerinden tanışıyoruz. Bir akşam çevrimiçi uzun, keder dolu bir fiziksel ağrının acılı iniltisinin siber karşılığını içeren bir mesaj alıyorum senden. Kötü ağırlı bir gün geçirdiğini, feryat etme ihtiyacının kabul görmesinin işe yaradığını anlatıyorsun. Bilgisayarı kapatmadan önce sana iyi geceler derken sabah daha az ağrı içinde olmanı diliyorum. Daha sonra ağrısız bir gün dilemediğim için bana teşekkür ediyorsun. Diyorsun ki, “Mesele ağrı olup olmaması değil, ne kadar ağrı olduğum.” Seni kişisel olarak tanıdıkça, “Ağrı tedavisinde fark yaratacak önemli bir gelişme görme umuduyla tıp dergilerini okuyorum.” diyorsun. Ağrılarınla ilgili anlatacaklarına inanacak bir doktor bulmaya çalışıyorsun. Uygun senaryoyu yazmaya çalışıyorsun –kayıyı açacak, doktorların seni uyuşturucu peşindeki bir suçlu gibi değil de hasta olarak tedavi etmelerini sağlayacak doğru sözcükleri ve hikâyeleri. Gerekli olan senaryoları elde etmek için çalışıyorsun –gerçek reçeteleri. Uyuşturucu ilaçların doğru dengesini bulmaya çalışıyorsun. Çalışıyorsun, çalışıyorsun, biraz daha çalışıyorsun.

Pek çok sakatlık aktivistinin dediği gibi, normal kabul edilenden farklı olsak bile sakat beden-zihinlerimizde bir sorun yok. Bu alışılmış cümleyi ben de birden çok kez kullandığımda yanıtın “Doğru, bedenlerimiz yanlı ve bozuk olduğuna ilişkin peşin hükümlere direnmeliyiz ama aynı zamanda benim hayatımın bir parçası olan bu kahredici, bitkin düşüren kronik ağrı da sağlıklı bir varyasyon, doğal bir bedensel farklılık değil.” oluyor.

Yeniden *doğal* ve *doğal olmanın*’ın anlamlarını kavramaya çalışıyorum. Sakatlık ve kronik ağrının ortaya çıktığı anlarda ve yerlerde, kırılmalı, dirençli insan beden-zihinlerimiz dünyayla etkileşim içindeyken onlara doğal diyebilir miyiz? Bir arabadan ya da bir atın üzerinden fırlatılmış bir omurganın kırılması, kurşun, cıva ve tarım ilaçlarına maruz kalmış bir beynin verileri parça parça işlemesi doğal mıdır? Beden-zihin arasındaki bir ilişki türü hem doğal hem de anormal olarak kabul edilebilir mi? Bu soruları soruyorum çünkü anlamıyorum.

Bu sakatlık ve kronik ağrı anları ve yerleri ne zaman doğal değildir –ne zaman en az savaş, zehir saçan topraklar, çocuk istismarı ve yoksulluk kadar doğaya aykırıdır?

The Autistic Turn by İpek Burçak

Autistic Turn is based on an imaginary place called Uncanny Valley, where different species are brought together but extroverts and neurotypicals are not allowed in. The book begins with a short history of emotional robots, some of which have been designed explicitly as companions for neurodiverse people. It quickly turns out that they have been made for neurotypicals to make their lives easier while living with neurodiverse people. However, because the emobots are not neurotypical humans, they are potential friends for neurodiverse folks.

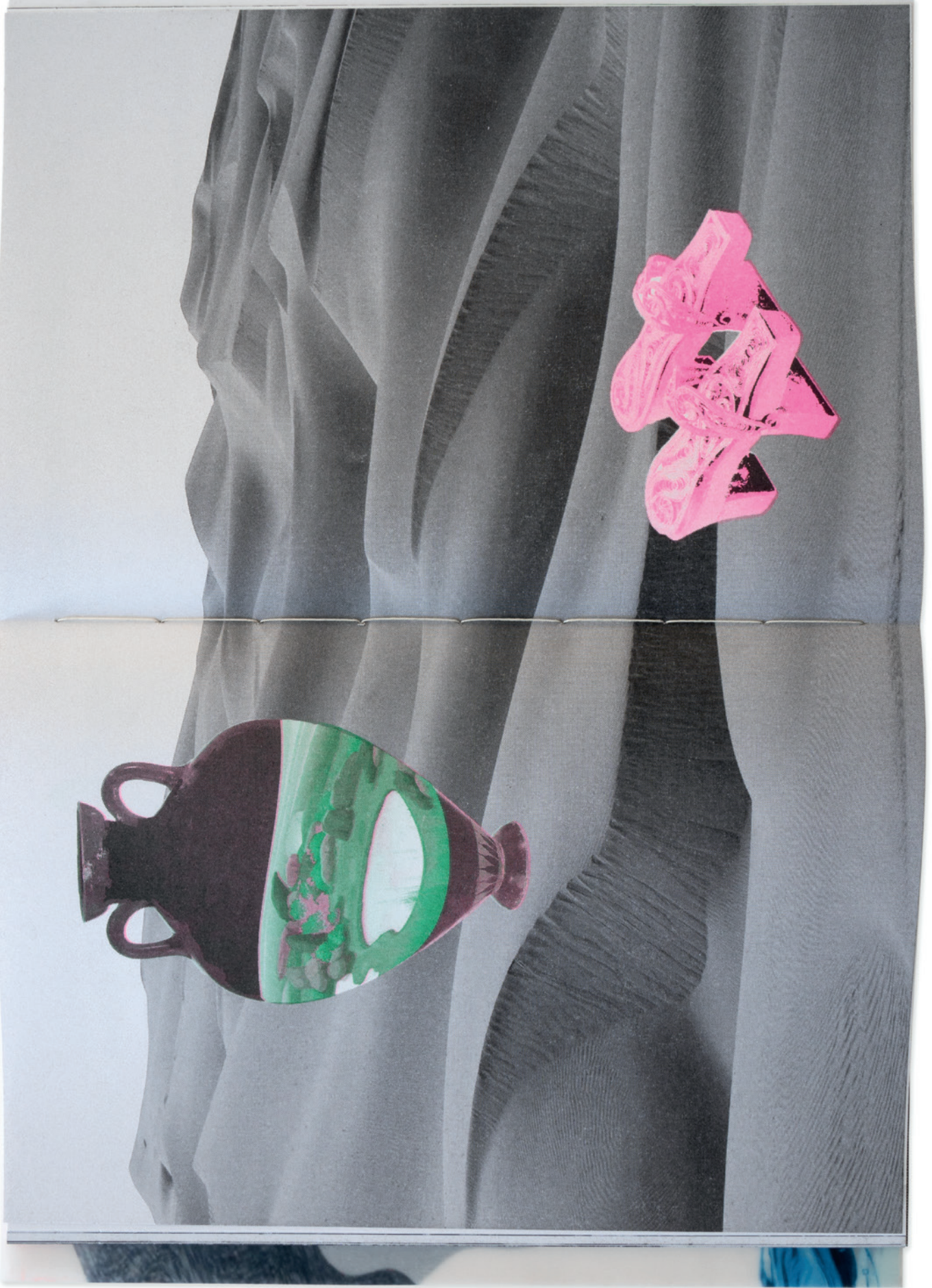
Having experienced depersonalisation as well as doubts about my self-diagnosis in the autism spectrum, there were times when I felt much closer to a rock than a neurotypical person. This book examines the speculative possibilities of non-neurotypicals coming together.

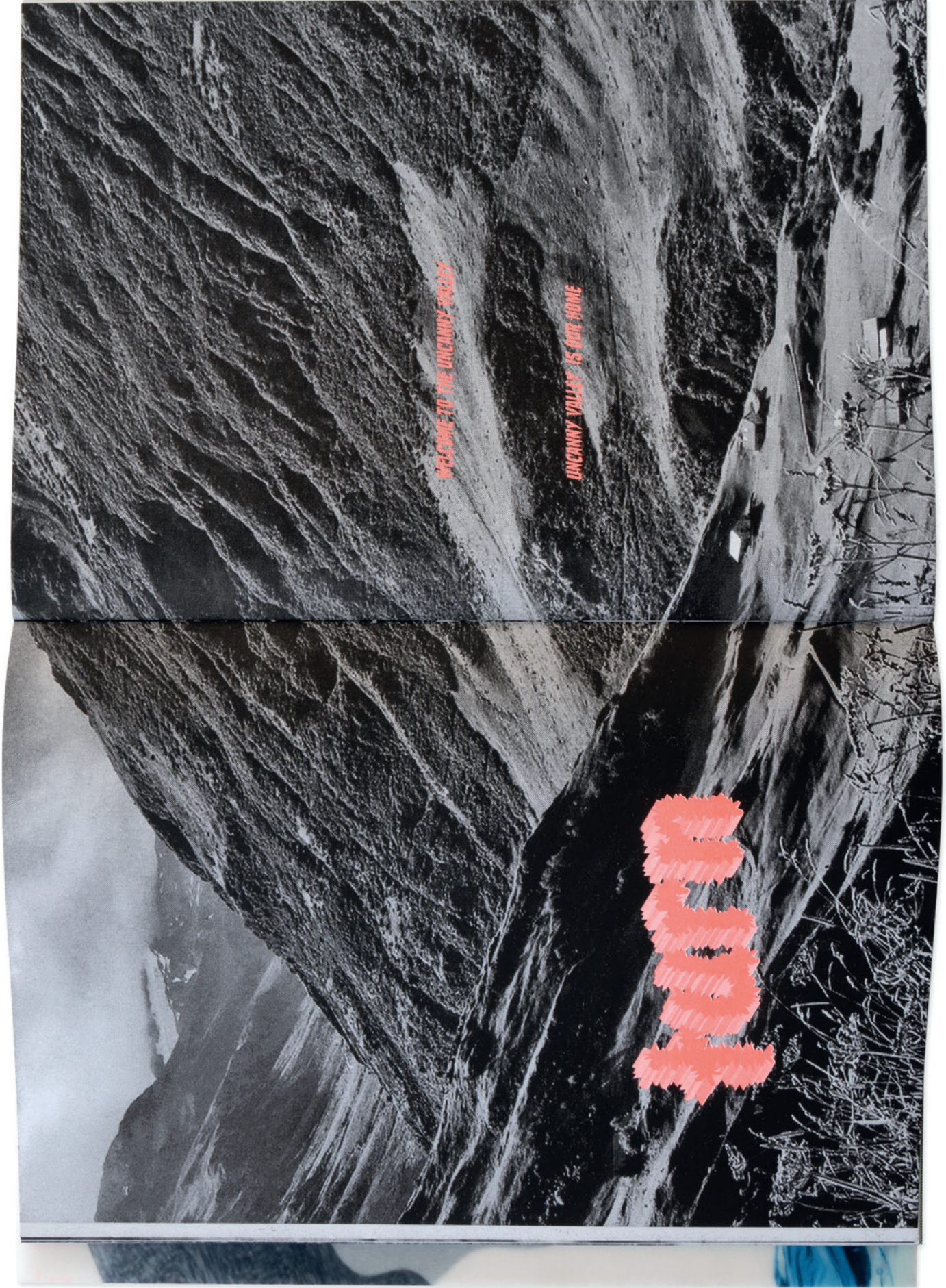
The art world is one of the places where everything is built on social performance and there is hardly any space for neurodiverse people besides the genius or outsider/marginal artist trope. *Autistic Turn* is clearly a plea for a new turn, for more shy performances and for structural changes to accommodate ND people in the arts and elsewhere.

Otistik Dalga, Tekinsiz Vadi adlı, farklı türleri bir araya getiren, dışadönüklerin ve nörotipiklerin giremediği hayali bir mekân üzerine kuruludur. Kitap, -özellikle nöroçeşitli insanlara eşlik etme amacıyla üretilmiş- duygusal robotların kısa bir tarihçesi ile başlar. Çok geçmeden aslında duygusal robotların nöroçeşitlilerle yaşayan nörotipiklerin hayatlarını kolaylaştırmak için üretilmiş oldukları belli olur. Ama duygusal robotların nörotipik insan olmadıkları gerçeği, onları nöroçeşitliler için potansiyel arkadaş haline getirir.

Yaşadığım depersonalizasyon tecrübeleri ve kendi kendime otizm spektrumunu teşhisi ve tereddütlerini takiben nörotipik bir insandansa bir taşta kendimi daha yakın hissettiğim zamanlar oldu. Bu kitap da bunun gibi bir araya gelme olasılıklarını spekülasyonla bir anlatımla ele alıyor.

Sanat dünyası, sosyal performans üzerine kurulu ve dahi ya da yabancı/marjinal sanatçı gibi kalıplar dışında nöroçeşitli insanlara pek alan tanımayan yerlerden biri. *Otistik Dalga*, açıkça yeni bir dalga öngörüyor, sanatta ve diğer alanlarda nöroçeşitli insanların ihtiyaçlarını dikkate alan yapısal değişimler öneriyor.

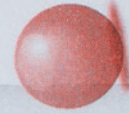

5.7.7

die erste Welle
die zweite Welle
die dritte Welle
&
die autistische Wende

Well it was necessary that the affective turn came.

It was in the 90s when there had been a lot of talk about emotions having reasons!

The affective turn was very fine, but then it went too far with encouraging everyone to be expressive and by doing so, the affective turn was condemned to peter out, just like what happens to every turn one day...

Now the time has come for a new turn.

And it is the autistic one!

People in the autism spectrum are stars of the future because, more than any other kind of human, they are the ones that are compatible with the home robots.

Uncanny Valley is becoming a place, a new popular meeting point for many, some even call it 'Aspergistan'.

(Nadine, among others, loves this place.)

The Disability and Mad Pride Parade

Speech by **Theresia Degener**
Berlin, 13 July, 2013

Dear friends, dear freaks, dear cripples and mad, dear lame, dear wayward, blind, sick and normally disturbed!¹

Disability pride parades are currently held in many cities. And here is our first parade in Germany, despite the fact that the radical disability movement has been active in this country for more than three decades. One of the historic milestones of the movement was the cripple tribunal of 1981, which we originally organised as a protest against the United Nations (UN) International Year of Disabled Persons. At the time, we accused the government and major social welfare organisations of human rights violations against disabled people. We demonstrated, through specific cases, that psychiatric patients were mistreated, subjected to enforced sterilisation; disabled women were raped both inside and outside of institutions for the disabled; disabled people were discriminated against by barriers on both local and long-distance public transportation; and much more.

The 1981 cripple tribunal, as well as our other protests that year, were eye-opening experiences for me. I had just begun to study law at the Johann Wolfgang Goethe University in

¹ A veteran of the Disability Movement in Germany, a Professor of Law and Disability Studies and a self-defense trainer. She teaches at various universities on the subject of international human rights. Degener served on the Bundestag commission of inquiry on the law and ethics of modern medicine. And she has been a member of the United Nations Committee on the Rights of Persons with Disabilities.

Frankfurt when I, as the only obviously disabled student out of 300, felt that I wasn't supposed to be there. Professors were irritated, fellow students unsettled. Law school was a course in enduring discrimination, and I passed it because I had already proven myself in mainstream school. I knew how to survive in the able-bodied culture.

The preparations for the tribunal had brought me together with comrades from the cripple scene. I met disabled people who were as furious as I was. Disabled people fed up with being have to adjust constantly to the terror of normality; disabled people who provocatively called themselves cripples and rejected the role of the model cripple who is grateful, kind, stupid and easy to handle. It was a crucial moment in terms of finding my identity as a politically disabled person, a feminist and a leftist. It still shapes me and my identity, as a 50-year-old professor who now works not against but with the UN and certainly does not make such shrill noises anymore.

What I regret failing to notice back then in the cripple scene and realising only when I became involved in the international disability movement is that we didn't celebrate ourselves and our work enough. We protested frequently and successfully, but we celebrated far too little. Thus, it is all the more gratifying to be here at the first Disability and Mad Pride Parade and to celebrate together.

Disability Pride Parades serve three wonderful purposes:

1. Thinking about disability in a new and different light

Given that we disabled people are predominantly seen as medical problems, therapeutic challenges, suffering beings and objects of rehabilitation, the medical model of disability must be abandoned. Instead, we want to establish the human rights model of disability in people's minds. Because we are, first and foremost, human beings with inviolable dignity and inalienable human rights. Only when these human rights are denied do our health deviations become a problem, making us 'the other', the so-called 'also-human'. Only the denial of human rights turns us disabled into people with special needs. It is high time to expose the medical model's cover-up and legitimisation of human rights violations against disabled people. Special facilities for the disabled are not havens but apartheid. Compassion for the disabled is not a virtue but a behaviour of dominance. Forced treatment is not therapy but traumatising.

2. Helping us disabled people to get rid of our own feelings of inferiority

We want to publicly shed our internalised shame about being different, about our impairments, about our weirdness and craziness by boldly displaying ourselves in a parade on the streets and dancing together. Discrimination research has shown that oppression works best when the oppressed have internalised the ideology of the oppressor. Those who regard themselves as inferior suffer no harm when their dignity is trampled on. Those who consider themselves as a problem do not claim rights when they are violated. Those who regret being different as their fate succumb to injustice.

Disability and Mad Pride are what we, the disabled and the mad, need every day to resist the power of stigmatisation, the violence of degradation and the intensity of discrimination. In our German culture, disability pride is especially important. A German culture that, seventy years ago, forcibly sterilised and murdered massively, in an industrialised manner, people who were ascribed a disability. We know from euthanasia research, just as Götz Aly recently published, that the majority of the population and even the majority of family members tacitly approved of the T-4 murders of disabled people. The 'heal or annihilate' policy did not end with National Socialism in Germany. Many Nazi perpetrators, particularly those in West Germany, were able to continue working in medicine and assisting the disabled without concern. There has never been a definitive caesura. I am one of the so-called thalidomide-affected babies born in

the early 1960s, just 15 years after liberation from National Socialism. The reason why only a quarter of the over 10,000 thalidomide-affected new-borns survived has never been thoroughly investigated. Most of us survivors, however, learned from our parents that our killing was proposed to them as a solution shortly after birth. We live in a German culture where the birth of a disabled child is still regarded as a disgrace. It is hardly surprising that the majority of pregnant women in Germany obviously opt for an abortion due to the possibility of embryo damage. It is hardly surprising that euthanasia is repeatedly discussed in Germany as a way of saving the human dignity of severely disabled new-borns and elderly people with dementia. A German culture that only knows 'heal or destroy' as the answer to disability leaves a scar on each and every disabled person. But just as we have learned to feel inferior and ashamed of our differences, we can also unlearn what we have learned. The Disability and Mad Pride Parade is an excellent opportunity to do so. We are here because we are proud of ourselves and because we are worth being seen. We are here because we value ourselves and demand respect for our dignity. We are here because we are bold and loud.

3. Celebrating our differences

Today we celebrate ourselves as 'part of human diversity and humanity', as stated in Article 3 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities. We are on the streets today because we have a lot to offer: we are disabled and crazy, but we are also lesbian, bi or straight, we are old and young, we are white or people of colour, we are migrants and non-migrants, we are women, men, intersexuals or transgenders, we are colourful and cheeky here and now.

It is time to celebrate ourselves, it is time for disabled people to dare to be cheeky and proud, celebrate our alterity, value disability as a way of life, demand respect for our dignity. These are our conditions for inclusion; we will not consent to submit to the terror of normality. And as a symbol of the terror of normality, I brought my son Emil with me today. Finally, we have a small performance for you.

[Laughs from the listeners. Emil waves and reveals the back of his t-shirt, which reads 'severely normal'. For the performance, he puts a mask on and holds a board that reads 'terror of the normal'. Degener kicks the board through. The listeners respond with cheers, laughter and applause.]

Engelliler ve Üşütükler Onur Yürüyüşü

Theresia Degener'in konuşması
13 Temmuz 2013, Berlin

Sevgili dostlar, sevgili ucubeler, sevgili sakatlar ve deliler, sevgili topallar, çatlaklar, körler, hastalar ve kafayı yemiş normaller!¹

Engelli onur yürüyüşleri artık pek çok şehirde düzenleniyor. Bugün burada ilk onur yürüyüşümüz için bir araya toplandığımız da, Almanya'daki radikal engelliler hareketi otuz yılı devirdi. Hareketin tarihindeki en önemli kilometre taşlarından biri, 1981 Sakatlar Mahkemesi¹ ydi. Mahkemeyi esasen Birleşmiş Milletler'in (BM) o yılı Uluslararası Engelliler Yılı ilan etmesini protesto etmek için düzenlemiştik. Hükümetten ve belli başlı sosyal yardım örgütlerinden engellilere yönelik insan hakları ihlallerinin hesabını soruyorduk. Gayet somut örneklerle, psikiyatrik hastaların kötü muameleye maruz kaldığını, zorla kısırlaştırıldığını; engellilere özel kurumların içinde ve dışında engelli kadınların tecavüze uğradığını; sakatların, şehirci ve şehirlerarası toplu taşımadaki engeller sebebiyle ayrımcılığa uğradığını göstermiştik.

1 Almanya'daki Engelliler hareketinin önde gelen isimlerinden, Hukuk ve Engelli Çalışmaları Profesörü ve öz savunma eğitmeni. Uluslararası insan hakları konusunda çeşitli üniversitelerde dersler veriyor. Bundestag Modern Tıp Hukuku ve Etiği Araştırma Komisyonu'nda çalıştı. Uzun yıllardır BM Engelli Hakları Komitesi üyesi.

1981 Sakatlar Mahkemesi başta olmak üzere o sene düzenlediğimiz diğer protestolar ufuk açıcı deneyimlerdi benim için. Frankfurt'taki Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde hukuk okumaya yeni başlamıştım, üç yüz öğrenci arasında sakat olduğum aşikâr tek öğrenciydim –orada olmamam gerekiyordu sanki. Hocalar durumdan rahatsızdı, öğrenciler tam olarak nasıl davranacaklarını bilemiyorlardı. Hukuk Fakültesi tam anlamıyla bir "ayrımcılığa dayanma" dersiydi benim için. O zamana kadar standart okullarda iyice piştiğimden bu dersi geçebildim. Muktedir bedenlerin hüküm sürdüğü bir kültürde nasıl hayatta kalınır, gayet iyi biliyordum.

Mahkeme hazırlıkları vesilesiyle sakat çevrelerinden pek çok yoldaşla tanıştım. Benim kadar öfkeliydi bu insanlar. Normallik denen teröre her daim uymak zorunda bırakılmaktan bıkmış; provokatif bir tavırla "sakat" sözcüğünü sahiplenmiş; minnettar, pek şeker, şapşal, baş etmesi kolay biri gibi sunulan "örnek sakat" olmayı reddeden engellilerdi. Bu dönem, angaje bir engelli, feminist ve solcu olarak kimliğimi bulmam bakımından hayatımın en kritik uğraklarından biri oldu. Bu uğrak hâlâ beni ve kimliğimi şekillendirmeye devam ediyor –o zaman BM'ye şiddetle karşı çıkan bir hukuk öğrencisiydim, bugün

de BM'yle birlikte çalışan elli yaşında bir profesörüm.

Geriye dönüp baktığımda, vaktiyle gözden kaçıran ancak uluslararası engelliler hareketine katılınca fark ettiğim için hayıflandığım bir şey var: Kendimizi ve yaptıklarımızı yeterince kutlamamışız. Başarıyla sonuçlanan pek çok protesto düzenledik, ama çok az kutlama yaptık. Dolayısıyla bugün burada ilk Engelli ve Sakat Onur Yürüyüşümüzü hep beraber kutluyor olmak çok daha büyük bir sevinç benim için.

Engelli ve Sakat Onur Yürüyüşlerinin, bildiğiniz gibi, birbirinden harika üç amacı var:

1. Engelli olmayı en baştan ve bambaşka açılardan yeniden değerlendirmek

Tıbbi engelli modeli, biz engellileri her şeyden önce tıbbi sorunlar, tedavisi zor hastalar, acılar içinde kıvranan varlıklar ve rehabilitasyon nesnelere olarak ele aldığından muhakkak alaşağı etmeli. Bunun yerine bütün zihinlerde insan haklarına dayanan engelli modelini inşa etmek istiyoruz. Çünkü bizler her şeyden önce insanız, dolayısıyla insanlık onurumuz ihlal edilemez, insan haklarımız temeldir. En temel insan haklarımızdan yoksun bırakıldığımızda –işte ancak o zaman– normalden sapan sağlığımız bir sorun gibi

görünmeye başlıyor; o zaman “öteki” oluyoruz, “Olsun, ama o da insan” oluyoruz. Ancak en temel insan haklarımızdan mahrum bırakıldığımız zaman özel ihtiyaçları olan engelliler gibi algılanıyoruz. Tıbbi modelin engellilere karşı işlenen insan hakları ihlallerini nasıl örtbas ettiğini, nasıl meşurlaştırdığını ifşa etmenin vakti geldi de geçiyor bile. Engellilere özel tesisler açmak, onlara güvenli limanlar sunmak değil, ayrımcılık yapmaktır. Engellilere merhamet etmek meziyet göstermek değil, tahakküm kurmaya çalışmaktır. Engellileri tedaviye zorlamak terapi uygulamak değil, travmaya yol açmaktır.

2. Biz engellilerin aşağılık duygusundan kurtulmamıza yardım etmek

Farklı olmaktan, normdan sapan fiziksel özellikler taşımaktan, tuhaflığımızdan ve üşütüklüğümüzden duyduğumuz, o iyice içimize işleyen utanç duygusundan alenen kurtulmak istediğimizden, onur yürüyüşü için sokaklara dökülüp bütün cesaretimizle kendimizi gösteriyor ve hep beraber dans ediyoruz. Ayrımcılık üstüne araştırmalardan öğrendik ki, zulüm en çok, ezilen kişi zalimin ideolojisini içselleştirdiği zaman etkili oluyor. Kendinizi daha aşağı görürseniz, insanlık onurunuzun üstünde tepinildiğinde zarar gördüğünüzü söyleyemezsiniz. Kendinizi bir problem olarak görürseniz, yasal haklarınız ihlal edildiğinde bunları talep edemezsiniz. Farklılığınızı bir kusur olarak görürseniz, adaletsizliğe başkaldıramazsınız.

Yaftalamanın iktidarına, aşağılanmanın şiddetine, ayrımcılığın yakıcılığına her gün direnmek için, Engelliler ve Üşütükler Onuru lazım bize. Bilhassa da Alman kültürümüzde. Çünkü öyle bir kültür ki bu, yetmiş sene önce, kendisine bir engel atfedilen insanları zorla kısırlaştırdı ve onları

endüstriyel bir cinayet mekanizması yoluyla kitlesel olarak katletti. Götz Aly'nin yakın dönemde bir yenisini yayımladığı ötenazi üstüne araştırmalardan öğrendiğimiz kadarıyla, engelli insanların T-4 Programı kapsamında katledilmesi halkın, hatta bizzat aile üyelerinin çoğunluğu tarafından içten içe onaylanıyordu. Almanya'da Nasyonal Sosyalizmin son bulmasıyla beraber “ya iyileştir, ya kökünü kazı” politikası da keskin bir şekilde sona ermedi. Bu suçları işleyen pek çok Nazi, özellikle Batı Almanya'dakiler, sanki hiçbir şey olmamış gibi tıp alanında ve engellilerle çalışmaya rahat rahat devam edebildiler. Asla nihai bir kopuş yaşanmadı. 1960'ların başında, Nasyonal Sosyalizmden kurtulduktan sadece on beş sene sonra doğan “Thalidomide'den etkilenen bebekler”den biri de benim. Thalidomide'den etkilenen 10 bin kadar yeni doğmuş bebeğin neden sadece dörtte birinin hayatta kaldığı hiçbir zaman tam anlamıyla araştırılmadı. Buna karşılık biz hayatta kalanların ailelerimizden bizzat öğrendiklerimize bakılırsa, doğumdan hemen sonra öldürülmemiz onlara bir çözüm olarak sunulmuştu. Öyle bir kültür ki bu, engelli bir çocuk dünyaya getirmek hâlâ utanç verici sayılıyor. Almanya'daki hamile kadınların çoğunun embriyonun zarar görme ihtimaline karşılık açıkça kürtajı tercih etmesine hiç şaşmamalı. Almanya'da tekrar tekrar gündeme gelen ötenazinin, ciddi engelleri olan yeni doğmuş bebekler ve demans tanısı konmuş ileri yaşta insanlar için insanlık onurunu korumanın bir yolu olarak görülmesine şaşmamalı. Öyle bir kültür ki bu, engelliler için tek cevabın “ya iyileştir, ya kökünü kazı” olması, tek tek her engelli insanın benliğine damgasını vuruyor. Fakat kendimizi başka insanlardan daha aşağı görmeyi ve farklılıklarımızdan utanmayı nasıl öğrendiysek, bu öğrendiklerimizi gözden

geçirip doğrusunu öğrenmeyi de öğrenebiliriz. Engelliler ve Üşütükler Onur Yürüyüşü bunun için muazzam bir fırsat sunuyor: Buradayız, çünkü kendimizle gurur duyuyoruz ve görülmeye değer olduğumuzu biliyoruz. Buradayız, çünkü kendimize değer veriyoruz ve insanlık onurumuz adına saygı görmeyi talep ediyoruz. Buradayız, çünkü korkmuyoruz, susmuyoruz!

3. Farklılıklarımızı kutlamak

BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin 3. maddesinde ifade edildiği üzere, bugün kendimizi, “insan çeşitliliğinin ve insanlığın bir parçası olarak” kutlamak için buradayız. Bugün, bütün renklerimizle ve genel ahlaksızlığımızla buradayız: Bizler sakat ve kaçığız, ama aynı zamanda lezbiyen, biseksüel veya heteroseksüel; yaşlı ve genciz, farklı etnik kökenlerden bütün ezilenleriz, göçmeniz ve yerliyiz; kadın, erkek, interseks veya transiz!

Biz engelliler için, edepsiz ve onurlu olmaya cüret edip kendimizi ve başkalarımızı kutlamanın vaktidir; bir yaşam tarzı olarak engelliliğe hakkını teslim edip insanlık onurumuz adına saygı görmeyi talep etmenin vaktidir. Bir arada yaşamak için şartlarımız bunlar; normallik terörüne boyun eğmeyeceğiz! Normallik terörünün bir simgesi olarak, oğlum Emil de bugün burada. Son olarak, birlikte size ufak bir performans sergileyeceğiz.

[Konuşmayı dinleyenlerden kahkaha ve alkışlar yükselir. Emil kalabalığı selamladıktan sonra tişörtünün arkasındaki “feci derecede normal” yazısını gösterir. İkilin ortak performansı için yüzüne bir maske geçirip eline “normallik terörü” yazan bir tahta parçası alarak annesinin karşısına geçer. Degener usta işi bir tekmeyle tahtayı ortasından ikiye ayırır. Kalabalıktan tekrar ısıklık, kahkaha ve alkışlar duyulur.]

The Construction of Normalcy

What we can learn from Disability Studies
Some Questions to Sibel Yardımcı

Together with your colleagues, you published *Disability Studies – A View from the Social Sciences* to introduce some of the key texts of Disability Studies to a Turkish audience. What brought you to this project?

When we started to work on disability, we realised that it was approached almost entirely from a medical perspective in Turkey. So the initial idea was to go beyond this. We wanted to make at least some of the key texts available in Turkish, emphasising the social model (and its critique), the historicity of the experience of disability, its relation to identity, and issues of accessibility. I'm grateful to Dikmen Bezmez for introducing me to this line of work, to which we're deeply dedicated, and I want to thank Yıldırım Şentürk for his contributions to the book.

In the book, you worked on the chapter on 'Disability and Identity', right? What's your interest in this topic?

To me, this is one of the most complex aspects of disability activism, first because it's been historically hard to recognise (let alone assume) disability as a trait of identity. Whether seen as a curse or a medical condition, disability has always had negative connotations, making it largely unsuitable for identity politics. How could one be proud of something that's almost always been stigmatised as a lack, a deviation from what's considered normal? I think Disability Studies helped changed this. The Foucauldian Axes (and its critiques) invested a lot in questioning the construction of normality. I believe the debate going on about how to name a disabled person (a person disabled by society) is part of the complexity. You're either represented as a victim or a hero, so it remains hard to think of disability not as an adverse bodily condition but a form of discrimination, against which social change should be called for.

How would you describe the field of Disability Studies in Turkey? Are there projects you'd like to mention here? And what can you tell us about alliances in crip queer activism in Turkey?

I think the field is growing in Turkey, and I'm happy to see more and more early career scholars being interested in this line of thought. Just to name a few academic institutions, I can refer to İstanbul University (the Disability Studies Research Center and the MA programme), Boğaziçi University (the Social Policy Forum and the MA programme) and Bilgi University (the Center for Sociology and Education Studies, and the Human Rights Center). The Social Rights and Research Association (TOHAD in Turkish) is another important hub, conducting research on and lobbying against rights violations. I'd also like to mention two web-based initiatives: 1) engelliler.biz, a large platform of information and experience sharing with more than a million visitors per month, and 2) Merhaba! Spektrum, a group of rights-based neurodiversity activists – both publishing research articles and both openly supporting LGBTQI+ rights and queer activism. It's worth noting this because the disability community (and even disability activism) in Turkey seems extremely reluctant to enter into any kind of alliance with queer activism (whereas elsewhere SPoD, for example, an LGBTQI+ NGO has repeatedly organized events around disability issues). My list is not, of course, exhaustive and could also include other rights-based initiatives and their publications, such as the EEEH (*Eğit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat Dergisi – Equal, Accessible and Unobstructed Life Magazine*).

I want to emphasise that Disability Studies, isn't only about disability. There's a lot to learn from it about the sociality of bodies, emotions and pain, and it offers a big opportunity to confront how different normalities are constructed at the expense of some lives, how precarity is unevenly distributed and how all this is biologised, medicalised and taken for granted.

Dilan Aydemir,
Tableau Vivant After
Frida Kahlo's Self
Portrait with Cropped
Hair / Frida Kahlo'nun
Kırpılmış Saçlarla
Otoportresi'nden Sonra
Canlı Resim; 2017;
Video still / Video karesi

Dilan Aydemir,
Tableau Vivant After
Frida Kahlo's Two Fridas
/ Frida Kahlo'nun İki
Frida'sından Sonra Canlı
Resim; 2017;
Video still / Video karesi

Dilan Aydemir,
Tableau Vivant
After Frida Kahlo's
Self Portrait with
Thorn Necklace and
Hummingbird / Frida
Kahlo'nun Diken Kolye
ve Sinek Kuşu ile
Otoportre'sinden sonra
Canlı Resim; 2017;
Video still / Video karesi

Normallığın İnşası

Sakatlık Çalışmalarından öğrenebileceklerimiz
Sibel Yardımcı'ya bazı sorular

Meslektaşlarınızla birlikte Türkiyeli okuyucuyu Sakatlık Çalışmalarının bazı ana metinleriyle tanıştırmak amacıyla *Sakatlık Çalışmaları: Sosyal Bilimlerden Bakmak* adlı kitabı yayımladınız. Bu proje nasıl gelişti?

Sakatlık üzerine çalışmaya başladığımızda, Türkiye'de konuya neredeyse tamamen tıbbi bir perspektiften yaklaşıldığını fark ettik. Bunun ötesine geçme fikriyle yola çıktık. En azından bazı temel kaynakların Türkçe erişilebilir olmasını, sosyal modeli (ve onun eleştirisini), sakatlık deneyiminin tarihselliğini, kimlikle ilişkisini ve erişilebilirlikle ilgili meseleleri öne çıkarmak istedik. Çokça gönül yakınlığı hissettiğimiz bu alandaki çalışmalarla beni tanıştırdığı için Dikmen Bezemiz'e müteşekkirim ve Yıldırım Şentürk'e de kitaba katkıları için teşekkür etmek istiyorum.

Kitabın "Sakatlık ve Kimlik" bölümü üzerinde çalıştınız, değil mi? Bu konuya ilginizin sebebi nedir?

Bence kimlik konusu sakatlık aktivizminin en karmaşık yönlerinden biri çünkü ilk olarak sakatlığın, tarihsel olarak -birakın benimsemeyi- bir kimlik özelliği olarak tanımlanması bile çok zor olmuş. İster bir tür bela ister tıbbi bir durum olarak görülmüş olsun sakatlığın her zaman kimlik politikalarıyla uyumlu olmasını zorlaştıracak olumsuz yan anlamları olmuş. Bir insan nasıl her zaman eksiklik olarak yaftalanmış,

normal olandan sapma olarak görülmüş bir şeyden gurur duyabilir? Bence Sakatlık Çalışmaları bu algının değişmesine yardımcı oldu, çünkü özellikle Foucaultcu akslar (ve eleştirileri) normallığın inşasını sorgulamak yönünde çok katkıda bulundu. Kanımca sakat (yani toplum tarafından engellenmiş) bir kişinin nasıl adlandırılacağı sorusu üzerine devam eden tartışmalar da bu karmaşıklığın bir parçası. Sakat kişi ister bir kahraman ister bir kurban olarak temsil edilsin, sakatlığı olumsuz görülen bedensel bir durum değil de toplumsal mücadeleye konu edilmesi gereken bir önyargı biçimi olarak düşünmek hâlâ pek kolay değil.

Türkiye'deki Sakatlık Çalışmaları alanını nasıl tarif edersiniz? Bahsetmek istediğiniz projeler var mı? Ve bize Türkiye'deki sakatlık ve queer aktivizmi arasındaki işbirlikleri ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Türkiye'de bu alanın gelişmekte olduğunu düşünüyorum ve pek çok genç akademisyenin bu düşünce çizgisine ilgi duyduğunu görmekten mutlu oluyorum. Bahsedebileceğim akademik kurumlardan birkaçı İstanbul Üniversitesi (Sakatlık Çalışmaları Araştırma Merkezi ve Yüksek Lisans Programı), Boğaziçi Üniversitesi (Sosyal Politikalar Forumu ve Yüksek Lisans Programı) ve Bilgi Üniversitesi (Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi ve İnsan Hakları Merkezi). Toplumsal

Haklar ve Araştırmalar Derneği (TOHAD) hak ihlalleri üzerine araştırmalar ve lobi çalışmaları yapan başka bir önemli odak. Ayrıca iki internet temelli inisiyatiften bahsetmek istiyorum: Birincisi engelliler. biz, ayda bir milyondan fazla ziyaretçisi ile büyük bir bilgi ve deneyim paylaşım platformu. İkincisi Merhaba! Spektrum, nöroçeşitlilik alanında hak temelli bir örgütlenme. Her ikisi de araştırmalar ve çeviriler yayınlıyorlar ve açıkça LGBTQI+ ve queer aktivizmini destekliyorlar. Bu önemli bir nokta çünkü Türkiye'de sakatlık örgütlenmeleri (hak temelli olanlar bile) queer aktivizmle ittifak yapmak konusunda son derece isteksiz (oysa örneğin bir LGBTQI+ sivil toplum kuruluşu olan SPoD birçok kez sakatlık ile ilgili meseleler üzerine etkinlikler düzenledi). Tabii ki burada saydıklarım bütün oluşumları kapsamıyor ve başka hak temelli inisiyatifleri ve örneğin EEEH (Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat Dergisi) gibi yayınları da eklemek mümkün.

Şunu vurgulamak istiyorum ki Sakatlık Çalışmaları sadece sakatlıkla ilgili bir alan değil. Bu alandan bedenlerin, duyguların ve acının toplumsallığıyla ilgili öğrenebileceğimiz çok şey var ve bize farklı normalliklerin nasıl belirli hayatlar aleyhine inşa edildiğiyle, güvencesizliğin eşitsiz dağılımıyla ve bütün bunların hepsinin nasıl biyolojikleştirildiği, medikalleştirildiği ve kanıksandığıyla yüzleşmek için çok önemli bir fırsat sunuyor.

Lieko Shiga,
from the
series *Human
Spring / İnsan
Suretinde Bahar*
serisinden;
2018-19;
Courtesy
the artist /
Sanatçının
izniyle

In her role as a village photographer of Kitakama in Japan's Tōhoku region, Lieko Shiga has photographed all manner of activity – from people's quotidian interactions to the unexpected devastation of the Great Tōhoku Earthquake that in 2011 destroyed 60 of Kitakama's 370 families. Her photographs recall the artist's commitment to her community following the tsunami, moving from one temporary shelter to another.

Japonya'nın Tōhoku bölgesindeki Kitakama'da köy fotoğrafçılığı yapan Lieko Shiga, -insanların gündelik eylemlerinden 2011'de meydana gelen ve Kitakama'da yaşayan 370 aileden 60'ını yok eden Büyük Tōhoku Depreminin beklenmedik yıkımına kadar- her türlü etkinliği fotoğrafladı. Shiga'nın fotoğrafları, tsunaminin ardından bir geçici barınaktan diğerine giden sanatçının köy halkına olan bağlılığını ortaya koyuyor.

Queer Crip Belonging

by Kaan Göncü

People with disabilities are mostly erased from the sexual world due to constructions, prejudices and misbeliefs about their sexualities stemming from the dominant discourses. Sexuality, pleasure, and intimacy for people with disabilities are highly contingent on these interlocking discourses of normality, sexuality, able-bodiedness, heteronormativity and so on. In their critical analysis of such discourses, scholars seek to reveal the ways in which disabled sexuality is shaped by an ‘ableist depiction of the sexual world’ where only those who are ‘able-bodied’ and ‘heterosexual’ can access sexual relations.

A working definition of ableism has been proffered by disability activist Talila ‘TL’ Lewis, 2021 (www.talilalewis.com):

A system that places value on people’s bodies and minds based on societally constructed ideas of normality, intelligence, excellence, desirability, and productivity. These constructed ideas are deeply rooted in anti-Blackness, eugenics, misogyny, colonialism, imperialism and capitalism. This form of systemic oppression leads to people and society determining who is valuable and worthy based on a person’s language, appearance, religion and/or their ability to satisfactorily [re]produce, excel and

‘behave.’ You do not have to be disabled to experience ableism.

In the light of such a conceptual basis, this article highlights the challenges and barriers that disabled queers face in queer social settings by looking at their experiences of prejudice and misbelief about their sexualities. Some accounts of disabled queer activists from Sweden and Turkey will be drawn upon, from research that I conducted in 2018.

Before discussing disability inclusivity in queer movements, it is important to highlight the long-lasting history of similar oppressions that both queer and disabled communities have faced. Queer and disabled subjectivities experience oppressions ranging from medicalisation to demonisation due to the ‘non-normative’ nature of their bodies. Having been pictured as ‘deviants’ or ‘monstrous beings’ in different phases of history, some of them still face the threat of medical intervention and are discriminated against in different domains of life such as employment, education, housing, or social relations. Sexuality is another ground that can be added to this list.

Drawing from such experiences, a number of studies delineate how ‘able-bodiedness’ and ‘heteronormativity’ institutionalise themselves as the natural orders. Even so, the engagement

between queer and disability communities in general is still weak. Indeed, queer movements are not free from challenges and barriers when it comes to disabled inclusivity. Some scholars and activists have already highlighted common issues faced by queer disabled persons in queer advocacy. Disability and queer activist and writer Eli Clare criticises the disunion between abled and disabled people within the LGBTQI+ community, and the inaccessibility and narrow nature of queer advocacy, leading to the exclusion of disabled people from queer movements. In his book *Exile and Pride Disability, Queerness, and Liberation* this was addressed:

A gay rights agenda focused on formal legal equality – specifically access to marriage for same-sex couples, inclusion in military service, and inclusion in anti-discrimination and hate crimes laws – remains the narrow focus of the most visible and well-resourced lesbian and gay (now often going by the name ‘LGBT’) political formations. Radical queer and trans resistance to the limitations of this agenda continues.

There are various accessibility issues within queer movements, including but not limited to inaccessibility of social events and queer spaces or materials, and lack of awareness regarding disability issues. These point to the urgent need to make queer movements more accessible to and inclusive for disabled queers. This depends hugely on understanding and acknowledging the similar oppressions that queer and disabled communities experience.

The scenes LGBTQI+ groups choose are usually not accessible, as the venues are often downstairs or upstairs, and this is explained by the lower rent in those places. The gay and women’s choirs have to choose inaccessible venues for their concerts because they are the cheapest. If I do go to their parties, the rooms are usually very badly lit and noisy with loud music. That makes me feel more isolated because I can’t make contact visually.
— A participant from Sweden.

Another critical issue that is harming the sense of belonging to the queer movement among disabled persons is the prejudices and misbeliefs among queer people. In the very limited spaces where disabled queers can find the opportunity to represent themselves, they have to overcome the barriers caused by the tendency among abled-bodied people in queer movements to decide/talk on behalf of them. Such tendencies may result in trespassing on

personal boundaries and lead to assumptions about disabled sexuality – such as seeing them as asexual – all of which play into the oppressions that they are already experiencing. For instance, disabled queer people may be discriminated against on flirting platforms, they may be blocked and or stigmatised once they reveal their disabilities. Indeed, participants from both countries listed this as one of the main discriminations in queer spaces in my research.

Such a lack of awareness or prejudices and misbeliefs among queer communities influence to what degree their spaces are inclusive or accessible for disabled queer people. If queer movements fail to address the issues faced by disabled queer people, this contributes to the oppressions against them and harms their queer advocacy. For instance, exclusion from employment is one of the major issues faced by queer people, and a disabled queer person without the support of the queer community might easily find themselves alone and powerless in the face of such discrimination. Queer disabled people might find it more challenging to access important information on key issues (relating to gender-change operation, sexually transmitted illnesses or reproductive rights, for example).

I’m being discriminated against in every aspect of life because of my disability. It’s harder to find a partner, find a job, even a friend. I have to work twice as hard compared to an abled people, for everything. I have to work to get people to accept my identities.
— A participant from Turkey.

The challenges impeding disabled inclusivity in queer advocacy listed here reveal the urgent need to improve accessibility within queer movements. This is crucial in order to prevent disabled queer activists from being excluded from queer social spaces and to support their development of a stronger sense of belonging to queer movements.

Queer Sakatlık ve Aidiyet

Kaan Göncü

Sakatlar cinselliklerine dair egemen söylemlerden kaynaklanan önyargılar ve yanlış inançlar nedeniyle cinsellik dünyasından neredeyse tamamen dışlanmaktadır. Sakat cinselliği ve arzuları söz konusu olduğunda “normallik, cinsellik, sağlamlık ve heteronormativite” üzerine üretilen egemen söylemlerin büyük ölçüde iç içe geçtiğini ve birbirini beslediğini görüyoruz. Bu gibi egemen söylemlerin eleştirel çözümlemesini yapan akademisyenler, sadece sağlam bedenli ve heteroseksüellerin kendine yer bulabildiği “cinselliğin sağlamcı dünyasının” sakat cinselliğini nasıl biçimlendirdiğini ortaya koymayı amaçlar.

Önemli bir sakatlık aktivisti olan Talila ‘TL’ Lewis, sağlamlık tanımını 2021 yılında şu şekilde güncellemeyi önermişti (www.talilalewis.com):

(Sağlamlılık) toplumsal olarak inşa edilmiş normallik, zekâ, yetkinlik, arzulanabilirlik ve üretkenlik fikirlerine dayanarak

insanların bedenlerine ve zihinlerine değer biçen bir sistemdir. Bu kurgulanmış fikirlerin kökleri oldukça derin bir biçimde Siyah-karşıtlığı, öjenizm, kadın düşmanlığı, sömürgecilik, emperyalizm ve kapitalizme uzanır. Sistemik ayrımcılığın bu biçiminin olduğu noktada, insanlar ve toplumlar kişinin diline, görünüşüne, dinine ve/veya başarılı biçimde üre[t]me, yetkinleşme ve “davranma” becerisine bakarak kimin değerli ve önemli olduğuna karar verir. Sağlamlılığa maruz kalmanız için sakat olmanız şart değildir.

Bu yazımda böyle bir kavramsal temel üzerinden sakat queer’lerin kendi cinselliklerine ilişkin karşılaştıkları önyargı ve yanlış inançlarla ilgili deneyimlerine bakmayı ve sakat queer’lerin queer sosyalleşme alanlarında karşı karşıya kaldıkları bazı sorunlara ve engellere ışık tutmayı hedefliyorum. 2018’de gerçekleştirdiğim araştırma dahilinde

görüştüğüm İsveç’ten ve Türkiye’den sakat queer aktivistlerin açıklamalarından yararlanacağım.

Sakatların queer hareketi içindeki yerini tartışmaya geçmeden önce, hem queer hem de sakat öznelerin karşı karşıya kaldıkları benzer ayrımcılık ve baskıların uzun tarihine kısaca ışık tutmakta fayda var. Queer ve sakat öznellikler, bedenlerinin normatif düzen dışında kalması nedeniyle, tıbbileştirilmekten “şeytanlaştırılmaya” dek uzanan çeşitli ayrımcılıklara ve baskılara maruz kalmışlardır. Tarihin farklı dönemlerinde “sapkın” ya da “korkunç varlıklar” olarak resmedilmelerine ek olarak bugün de tıbbi müdahale tehdidiyle karşı karşıya kalıyor ve istihdam, eğitim ve barınma gibi çeşitli alanlarda ya da sosyal ilişkilerde ayrımcılığa maruz bırakılıyorlar. Cinsellik de bu listeye eklenebilecek başka bir zemin.

Bu tür ayrımcılık deneyimlerinden yola çıkan pek çok çalışma “sağlam-bedenlilik”

ve “heteronormativite”nin birbirine bağlı olduğunu, doğal ve yekpare düzenler olarak toplumlara dayatıldığını ortaya koyuyor. Tüm bu çalışmalara rağmen, queer ve sakat toplulukları arasındaki bağ hâlâ zayıf. Tahmin edilebileceği gibi sakatların queer hareketine katılımında ciddi sorunlar ve engeller söz konusu.

Sakat queer kişilerin queer hareketi içinde karşı karşıya kaldıkları bazı sorunlar kimi araştırmacılar ve aktivistler tarafından çoktan ortaya koyuldu. Sakat ve queer aktivist yazar Eli Clare, LGBTQI+ topluluğu içindeki sakat olmayan ve sakat kişilerin birlikten uzak durumlarını, sakatların queer hareketlerinden dışlanmasına yol açan erişim sorunlarını ve queer hareketin kapsayıcılık konusundaki kısıtlılığını eleştirmiştir. Eli Clare’in *Exile and Pride Disability, Queerness, and Liberation* [Sürgün ve Onur Sakatlığı, Queer’lik ve Kurtuluş] adlı kitabında konuya dair bu ifadelere yer verilmişti:

Yasalar önünde eşitliğe –özellikle de eşcinsel evliliğe erişime, askerlik hizmetine alınmaya ve ayrımcılığa ve nefret suçlarına karşı yasalara dahil edilmeye- odaklanan bir gay hakları gündemi, en görünür ve geniş kaynaklara sahip olan lezbiyen ve gay (şimdilerde sıklıkla “LGBT” adını kullandıklarını görüyoruz) siyasi oluşumlarının dar odağı olmayı sürdürüyor. Bu gündemin ortaya koyduğu sınırlandırmalara karşı ise radikal queer ve trans direnişi devam ediyor.

Queer hareketi içinde pek çok erişilebilirlik sorunu söz konusu. Bunlar içinde en önemlileri queer mekânların, sosyal etkinliklerin ve kaynakların erişilebilir olmaması ve sakatlık konusunda farkındalık eksikliğinin yarattığı engeller olarak sıralanabilir. Fakat sorunlar

bunlarla sınırlı değil. Sadece bu meseleler bile queer hareketinin sakat queer’ler için bir an önce daha erişilebilir ve kapsayıcı hâle getirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu da büyük ölçüde, queer ve sakat toplulukların deneyimledikleri ayrımcılık türlerinin benzerliğini anlamaya ve onların varlığını kabul etmeye bağlı.

LGBTQI+ grupların seçtikleri mekânlar genellikle erişilebilir olmuyor, zira dernek mekânları sıklıkla binaların alt ya da üst katlarında yer alıyor. Bunun nedeni de kiralarının daha düşük olması olarak açıklanıyor. Gay ve kadın koroları, konserler için erişilebilir olmayan mekânlar seçmek zorundalar çünkü genellikle en ucuz mekânlar bunlar oluyor. Partilerine gittiğim yerler genellikle çok kötü aydınlatılmış ve yüksek sesli müzik nedeniyle gürültülü. Buralarda kendimi daha çok izole olmuş hissediyorum çünkü görsel temas kuramıyorum.
–İsveç’ten bir katılımcı

Sakat queer kişilerin queer hareketine aidiyet geliştirmesi önündeki bir diğer engel bazı queer kişiler arasındaki önyargılar ve sakatlığa dair yanlış kanaatler. Sakat queer’lerin kendilerini temsil etme fırsatı bulabildikleri nadir zamanlarda, queer hareketinde yer alan sağlam-bedenli kişilerin sakatlar adına karar verme/konuşma eğilimleri de aşılması gereken ayrı bir engel. Bu gibi eğilimler kişisel sınırları ihlal etmeye yol açabilirken, sakat kişilerin cinselliğine ilişkin peşin hükümlere –örneğin onları cinsiyetsiz olarak görmek gibi- neden oluyor. Tüm bunlar sakat queer’lerin hâlihazırda maruz kaldığı baskı ve dışlanmayı pekiştiriyor. Mesela, sakat queer kişiler flört platformlarından dışlanabiliyorlar, sakat olduklarını açıkladıklarında engellenebiliyor ya da

damgalanabiliyorlar. Araştırmamda, her iki ülkeden katılımcılar da bunu queer mekânlardaki başlıca ayrımcılıklardan biri olarak sıralıyor.

Queer topluluklarındaki bu türden farkındalık eksikliği ya da önyargılar ve sakatlığa dair yanlış kanaatler, queer mekânların sakat queer kişiler için ne ölçüde kapsayıcı ya da erişilebilir olacağını belirliyor. Queer hareketi içerisinde, sakat queer kişilerin yaşadığı sorunların ele alınmaması, onlara yönelik ayrımcılığa sebep olurken queer aktivizmine de zarar veriyor. Örneğin, istihdamdan dışlanma queer kişilerin karşılaştıkları en büyük sorunlardan biri ve sakat queer bir kişi queer topluluğunun desteğine erişemediğinde bu gibi ayrımcılıklar karşısında kendisini kolaylıkla yalnız ve güçsüz hissedebiliyor. Sakat queer kişiler için kritik öneme sahip konularda (cinsiyet değişikliği, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ya da üreme hakları gibi) önemli bilgilere ulaşma konusunda daha fazla zorluk yaşıyorlar.

Sakatlığım yüzünden hayatın her alanında ayrımcılığa uğruyorum. Partner bulmak, iş bulmak, hatta arkadaş bulmak bile daha zor. Sakat olmayan insanlara göre iki kat daha fazla çabalamam gerekiyor her şey için. İnsanların beni kabul etmeleri için uğraşmam gerekiyor.
–Türkiye’den bir katılımcı.

Yukarıda sıraladığım, queer savunuculuğunun sakatları içermesini engelleyen bu meseleler queer hareketi içinde erişilebilirliği geliştirmenin acil bir ihtiyaç olduğunu ortaya koyuyor. Bu ihtiyaç, sakat queer aktivistlerin queer sosyal mekânlardan dışlanmalarının önüne geçilmesi ve queer hareketine daha güçlü bir aidiyet duygusu geliştirebilmeleri için büyük önem taşıyor.

Ismail

Excerpt from the story "Ismail"
by Elif Aybaş

Elif Aybaş,
*Casting Six
Fishing Lines
into the Forest
of Childhood*,
Varlık
Publishing,
2021,
pp. 33–36.

Ismail is the youngest of three siblings. After a seizure he had when he was little, his left arm became stiff. He didn't completely lose function in the arm, but there are things he is unable to do. He's as thin as a twig. His older sister and brother are slim too, but they're not feeble like him. His sister is quiet, hardworking at home, skilful in handwork. A copy of her mother. His brother is nonchalant, walks with his shoulders raised, directs his gaze at everything as if he wants to see what's inside. He is to be married soon.

Ismail's father is a retired worker; his presence or absence isn't really noticed in the coffee shops. Ismail is growing up in the shelter of his mother's and sister's warmheartedness. He is adept at one thing: he knows how to entertain himself. While all the kids from the street run after a ball, Ismail can busy himself with games he plays with scrap he's collected. He has a peculiar vision. He knows how to avoid places and people that will hurt him. He likes to watch birds flying and ants crawling. He doesn't fancy the other children's games and no one fancies his. That said, he doesn't long for a friend either.

He is dexterous. The other day he made a fine stool out of scraps of wood and a straw mat he found. His sister helped him, too. They sat together and painted it. Both enjoyed these three half hours spent together. Once in a while, Ismail takes his stool and sits where it pleases him to. Thanks to this stool that he made with his own hands, he can drift off into daydreams facing the scenery of his own choosing. Such joy do these moments bring him that sometimes he starts singing softly to himself. This solitariness really annoys his brother. It might be a merit for women, but he can't wrap his mind around a man being so indifferent to others and being so unassuming.

Ismail has a second skill: avoiding attention. This comes in handy at school, since it is not possible to preoccupy himself with something else in the classroom. The teacher is waiting right there, staring at them all to catch and correct the smallest transgression or incompetence, and to detect and praise any achievement. This is a delicate matter. On the one hand, he shouldn't do too well and attract his friends' envy and his teacher's attention. On the other, he shouldn't provoke anger by getting low grades. He shouldn't sit in the back and blend in with the naughty children, but he shouldn't sit in the front and tempt the teacher either. Ismail is

good at fine tuning it. In the same class, under the scrutiny of the same teacher for years, not a word is said about him, good or bad.

And so the days pass. Ismail masters not being seen and those around him not seeing him. Before he knows it, he's going to turn twelve. It's a nice summer with plenty of birds. Such views! The first day of school is in two weeks. If you asked Ismail, he'd tell you there are three seasons in a year. The few years he can trace back in his memory revolve around two school semesters and a summer. 'Today's date is two weeks till the first day of school...' Ismail sings a rhyme: 'One hundred, the plough started. One hundred and ten, lands on the soil then.' The indistinct image of his grandmother sitting next to the stove and counting beads. 'One hundred and fifty, it's summer apparently.' Ismail is singing his rhyme, watching the ants lining up between the kitchen and the garden.

The whole household is busy with his brother's wedding. What a show it is. His mother and sister have given each other a helping hand and sewed new dresses to wear. They could have bought ready-mades if they wanted to. The fabrics, the threads, the decoration, the buttons and the electricity bill added up to the same as the cost of new dresses, but their mother didn't want to waste her talent. Had she practised this craft for so many years just so it could fade into oblivion?

The bride's name is İclal. She is neither thin nor fat. Neither tall nor short. She has clear skin and thick hair. His mother is happy to take a good-looking bride. His sister is also fond of her. İclal lets her borrow her makeup, sometimes even gives them to her as presents. His brother is content to be the groom in the prettiest, fanciest wedding of that summer. They have also bought a nice suit for Ismail. His mother hasn't attempted to sew men's clothing. When his sister calls him to try it on, Ismail leaves his watch duty and runs inside. It's not that easy to find the right fit, because he's slightly built. The two women make Ismail turn round and round, pulling at his suit, pinning it all over. His sister shortens and hems his pants, but there's not much that can be done about the jacket's shoulders. So be it; he can wear it next year. Ismail really likes his clothes. How clothes look on which kind of bodies is not for an eleven year old to worry about, but he can sense that to himself he looks fancier in this costume than he does to others.

İsmail

Elif Aybaş tarafından yazılan "İsmail" adlı öyküden alıntı

İsmail üç kardeşin en küçüğü. Küçükken bir havale geçirmiş, sol kolu kasılıp kalmış. Hep-ten kullanamıyor değil kolunu ama her işi yapmaya da kabil olamıyor o günden beri. İncecik, dal gibi. Ablası ve ağabeyi de ince sayılırlar ama yine de onun kadar süzgülü durmuyorlar. Ablası sessiz, ev işinde çalışkan, el işinde maharetli. Annesinin kopyası. Ağabeyi havai bir delikanlı. Omuzlarını kaldırarak yürüyor, çevresine her şeyin en içini görmek ister gibi doğrudan bakıyor. Yakında evlenecek. Babası işçi emeklisi. Kahvehane masalarında varlığıyla yokluğunu ayıran pek oluyordu.

İsmail, ablasıyla annesinin yumuşak huyunun sığınağında büyüyüp gidiyor. Bir işte usta ama, kendi kendini eğlendirmek. Sokağın bütün çocukları bir topun peşinde koşturup dururken, İsmail oradan buradan topladığı çer çöpü oyun edip oyalanıyor. Değişik bir uzgörü bu. İncineceği yerlerden, kişilerden kendini sakınmayı biliyor. Kuşların uçuşunu, karıncaların yürüyüşünü izlemeyi seviyor. O başka oyunlara heves etmiyor, onun oyunlarına heves eden de olmuyor. Bir arkadaşın eksikliğini de duymuyor gerçi. Becerikli de. Geçenlerde etraftan topladığı tahtalarla bulunduğu bir hasırdan güzel bir tabure yapmış. Ablası da yardım etti, birlikte oturup güzelce boyadılar. Birlikte geçirdikleri bu üç yarım saat ikisine de pek keyifli geldi. İsmail zaman zaman bu tabureyi alır, kafasına esen bir yere gider oturur. Kendi emeğiyle yaptığı bu tabure ona istediği manzarada hayallere dalma izni vermiştir. Öyle bir haz anıdır ki

bu, kendince şarkı mırıldandığı dahi olur. Ağabeyi onun bu kendi kendinelikinden hiç hoşlanmaz. Kadınlarda meziyetse de, bir erkeğin çevresine bu kadar alakasız kalması aklının alacağı, iddiasızlığı da seveceği şey değildir.

İsmail'in ikinci bir meziyeti daha var: dikkat çekmemek. Bu meziyet okulda çok işe yarıyor, çünkü sınıf içinde kendine ayrı meşgale tutmak mümkün değil. Üstelik öğretmen hemen şurada; en küçük aşırılığı, beceriksizliği yakalayıp düzeltmek, başarıyı görüp övmek için gözlerini üzerlerine dikmiş bekliyor. Bu ince bir iş. Bir taraftan yüksek notlar alıp diğerlerinin hasediyle öğretmenin dikkatini çekmemeli ama öbür taraftan kötü notlarla kimseyi kızdırmamalı da. Arkada oturup haylazlardan sayılmamalı, içlerine karışmamalı ama önde oturup öğretmenin gözüne değmemeli de. İsmail bu ince ayarı pek iyi biliyor. Seneler boyu bir sınıfta, bir öğretmenin gözetiminde ne iyi ne kötü tek bir söz ettirmedikendine.

Günler birbiri üzerine devriliyor, İsmail görünmemekte ve etraf da onu görmemekte ustalaşıyor. Anlamadan on bir yaşını bitirdi bile. Kuşları bol güzel bir yaz oldu. Ne seyir ama! Okullar iki hafta sonra açılacak. Sorsanız İsmail için bir sene üç mevsim. Hatırasında geriye doğru sayabildiği birkaç yıl, iki dönemle bir yazın etrafında dönüp duruyor. "Tarihlerden okulların açılmasına iki hafta var..." İsmail kendi kendine bir tekerleme tutturmuş: yüz, sabanı düz. Yüz on, toprağa kon. Soba başında tespah çeken babaannesinin

silik görüntüsü. Yüz elli, yaz belli. İsmail ağzında tekerlemesi, mutfakla bahçe arasına dizilen karıncalara nöbetçi.

Bütün ev ahalisi ise ağabeyinin düşünyle meşgul. Bir tantana ki hiç sormayın. Annesiyle ablası birbirlerine el verip kendilerine güzel birer elbise diktiler. Hani çok isteseler hazır da alırlardı. Kumaşydı, ipiydi, süsüydü, düğmesiydi, elektrik faturasıydı derken bir hazır parası ediyor zaten ama anneleri zanaatini boşa harcamak istemedi. Yıllarını devri geçecek bir zanaata mı vermişti? Kızın adı İclal. Ne zayıf ne şişman. Ne uzun ne kısa. Teni berrak, saçları gür. Annesi güzel gelin almaktan memnun. Ablası da beğeniyor İclal'i. Hem İclal makyaj malzemelerini kullanmasına izin veriyor, hatta bazen kimisini hediye de ediyor. Ağabeyi o yazın en güzel, gösterişli evliliğinin tarafı olmaktan memnun. İsmail'e de güzel bir takım elbise aldılar. Erkek kıyafetine kalkışamadı annesi. Ablası denesin diye çağırınca İsmail nöbeti bıraktı koşturdu geldi. İsmail biraz küçük olduğundan tam ölçülerini tutturmak pek kolay olmuyor. İki kadın bir İsmail'i etrafında dört döndürdüler. Kıyafetlerini çekiştirip durdular, orasına burasına iğneler kondurdular. Ablası pantolonun paçalarını kesti ama ceketin omuzlarına yapacak bir şey yok pek. Ne yapalım bu da böyle olsun, seneye de giyer hem. İsmail kıyafetlerini pek sevdi. Kıyafetlerin hangi bedende nasıl durduğuna akıl yürütmek on bir yaşın harcı değil ama kılığının kimseye kendisine görüldüğü gibi gösterişli görünmediğini de sezdi.

Elif Aybaş,
Çocukluk
Ormanına
Altı Ota,
Varlık Yayınları,
2021, s. 33-36.

Crip Magazine

Crossword / Bulmaca

Matthias Julian

ACROSS

- 1 Diagnostic term historically associated with the Vietnam war (acronym, 4)
- 2 Social unit, and title of American sitcom starring Donald Glover, who left the show for reasons of mental health (9)
- 3 Philosopher declared him dead (3)
- 4 Riddling mythical creature (6)
- 5 Non-human companion (3)
- 6 Decrease in motivation to initiate and perform self-directed purposeful activities (9)
- 7 Ancient system of meaning-making popular among millennials and queers (9)
- 8 Where the sun don't shine (4)
- 9 Physical constant (5, 5)
- 10 Someone not in the in-group (8)
- 11 State of despair and title of album released in 2016 (12)
- 12 Practice of non-monogamy (acronym, 3)
- 13 Second most widely consumed drink in the world (3)
- 14 Not too shitty (2)
- 20 A complete sentence (2)
- 21 You can polish it (4)
- 22 Physical material of an organism (4)
- 23 Leading cause of disability worldwide according to WHO (10)
- 24 Jesus' friends (9)
- 25 Possibly an antidote to exceptionalism and perfectionism (10)
- 30 The sun and the moon combined form the alchemical symbol for this element (2)
- 31 Have you tried ...? (4)
- 33 Meme-famous US government agency (acronym, 3)
- 35 Academic qualification (acronym, 2)
- 36 Intersex chromosome variation (4)
- 37 Hindu god, remover of obstacles (7)
- 40 Something that many medications mess with. Freudian term (6)
- 43 You get it from your friends and your mattress (7)
- 44 Community of creatures, a part of you (10)
- 45 A citrus fruit cherished for its scent (8)
- 46 Being easily distracted is one aspect of this diagnosis (technically outdated acronym, 3)
- 47 Blind musician who was also known as The Viking of Sixth Avenue (7)
- 60 Important aspect of self-care (4)
- 65 Famous contemporary artist using her practice as a method to deal with mental illness (first name, 5)
- 71 What gays like to do with their hair instead of going to therapy (6)
- 72 What the brain continually produces (8)
- 73 Many people started making this in lockdown (5)
- 74 Very elastic cartoon dog (4)

DOWN

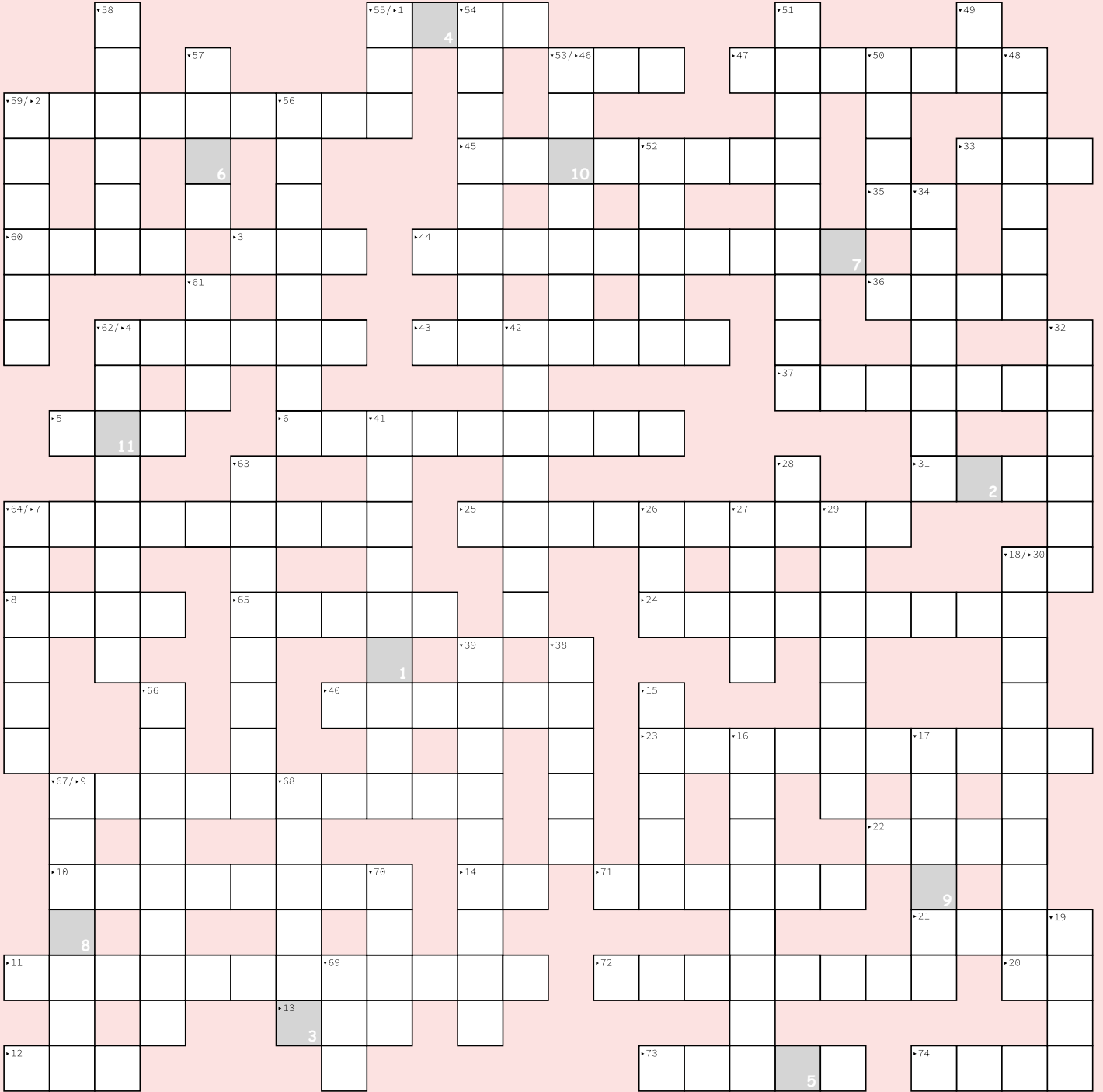
- 15 Standard of excellence (5)
- 16 adrienne maree brown puts it at the heart of activism (8)
- 17 Units of energy as suggested by Christine Miserandino (6)
- 18 Promising substance for use in mental health treatment (10)
- 19 Popular topic in cinema and literature. bell hooks wrote a book about it (4)
- 26 Intrusive thoughts are associated with this diagnosis (acronym, 3)
- 27 Mother in 'Please Like Me' who suffers from bipolar disorder (4)
- 28 Chemical element used in psychopharmacology (2)
- 29 Everything can be one, even the word itself (a gun definitely has one) (7)
- 32 Volcanic rock (6)
- 34 The Institute for Precarious Consciousness suggests that this is the dominant reactive affect in contemporary capitalism (7)
- 38 Title of a song by pop star who won her freedom from an abusive conservatorship in 2021 (5)
- 39 Symbolic animal of Asian traditions, and name of an approach to psychosis therapy (9)
- 41 Billie Eilish named a song after this hormone (8)
- 42 Craft often used in therapeutic institutions and currently a booming trend (7)
- 48 Comedian with diagnosis of autism spectrum disorder (last name, 6)
- 49 Artist featured in this magazine (first name, 2)
- 50 Not feeling (4)
- 51 Practice in sex and kink (9)
- 52 Fossil, colour and herb that lifts the mood (5)
- 53 Delivery by parachute (7)
- 54 Dog breed and cryptocurrency (5, 3)
- 55 Prefix of many words referring to the mind and its intricacies (3)
- 56 Common side effect of consuming caffeine (8)
- 57 They're essential, but many people didn't get enough in the last years, or ever (4)
- 58 Enemies of Phoebe, Piper and Paige (6)
- 59 A healer, unable to heal himself (Greek mythology) (6)
- 61 Popular compound for self-medication (acronym, 3)
- 62 This can serve as a way of understanding things other than binary (8)
- 63 Musical tool to create a vibe (8)
- 64 Lack of enthusiasm, emotion or interest (6)
- 66 Not alone (8)
- 67 The sculpture group of this mythological figure has been called the prototypical icon of human agony in western art (7)
- 68 Person who enjoys inflicting pain on others (6)
- 69 Recreational activity (3)
- 70 Nickname for COVID-19 (4)

SOLDAN SAĞA

- 1 Tarihsel olarak Vietnam savaşıyla ilişkilendirilen bir teşhis (kısaltma)
- 2 Sosyal bir birim, aynı zamanda ruh sağlığı nedenleriyle diziden ayrılan Donald Glover'ın rot aldığı Amerikan yapımı bir sitcom'un da adı
- 3 Bir filozof onun öldüğünü ilan etmişti
- 4 Bilmeceleleriyle ünlü mitolojik yaratık
- 5 İnsan olmayan arkadaş
- 6 Kendine yönelik anlamlı faaliyetler başlatma ve gerçekleştirme motivasyonunda azalma
- 7 Y kuşağı ve queer'ler arasında popüler olan, kadim bir anlamlandırma sistemi
- 8 Güneşin parlamadığı yer
- 9 Fiziksel sabit
- 10 Gruba dahil olmayan kişi
- 11 Umutsuzluk hâli, aynı zamanda 2016 yılında yayınlanan bir albümün adı
- 12 Tek eşli olmama pratiği (kısaltma)
- 13 Dünyada en çok tüketilen ikinci içecek
- 14 Çok kötü olmayan
- 20 Tam bir cümledir
- 21 Üzerine oje sürebileceğiniz şey
- 22 Bir organizmanın fiziksel malzemesi
- 23 Dünya Sağlık Örgütü'ne göre sakatlığın başlıca sebebi
- 24 Hz. İsa'nın arkadaşları
- 25 İstisnacılık ve mükemmeliyetçiliğe muhtemel bir panzehir
- 30 Simyada sembolü güneş ve ayın birleşimi olan element
- 31 Hiç ... yapmayı denediniz mi?
- 33 Hakkındaki internet meme'leriyle ünlü olan ABD devlet kurumu (kısaltma)
- 35 Akademik nitelik (kısaltma)
- 36 İnterseks kromozom varyasyonu
- 37 Engelleri yok eden Hindu Tanrısı
- 40 Birçok ilacın etkilediği şey. Freud çok kullanır
- 43 Arkadaşlarınızın ve yatağınızın size verdiği şey
- 44 Yaratıklardan oluşan bir topluluk, sizin de bir parçanız
- 45 Kokusu çok sevilen bir narenciye meyvesi
- 46 Kolay dağılan dikkat bu teşhisin bir semptomudur (teknik olarak modası geçmiş bir kısaltma)
- 47 Aynı zamanda Altıncı Cadde'nin Vikingi olarak da bilinen kör müzisyen
- 60 Öz-bakımın önemli bir bileşeni
- 65 Sanatını akıl hastalığıyla başa çıkma için bir metot olarak kullanan ünlü çağdaş sanatçı (ilk ismi)
- 71 Gaylerin terapiye gitmek yerinde saçlarına yapmayı sevdikleri şey
- 72 Beynimizin durmadan ürettiği şey
- 73 Birçok insanın karantinada yapmaya başladığı şey
- 74 Çizgi film kahramanı, elastik bir köpek

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- 15 Mükemmellik standardı
- 16 adrienne maree brown, bu kavramı aktivizmin merkezine koyar
- 17 Christine Miserandino tarafından önerilen enerji birimleri
- 18 Akıl sağlığının tedavisinde umut vaat eden madde
- 19 Sinema ve edebiyatta popüler bir konu. bell hooks buna dair bir kitap yazmıştı
- 26 Müdahaleci düşünceler bu tanı ile ilişkilidir (kısaltma)
- 27 *Please Like Me* dizisindeki bipolar bozukluk hastası anne
- 28 Psikofarmakolojide kullanılan bir kimyasal element
- 29 Her şey buna yol açabilir, kelimenin kendisi dahil (tabancada bulunur)
- 32 Volkanik kaya
- 34 Güvencesiz Bilinç Enstitüsü, bunun çağdaş kapitalizmin yol açtığı baskın semptom olduğunu öne sürüyor
- 38 2021 yılında istisarcı bir anlaşmadan kurtularak özgürlüğüne kavuşan pop yıldızının bir şarkısının adı
- 39 Asya geleneğinde bir hayvan sembolü ve psikoz tedavisinde kullanılan bir yaklaşımın adı
- 41 Billie Eilish bir şarkısına bu hormonun adını vermiştir
- 42 Terapi amaçlı enstitülerde sıklıkla kullanılan ve şu anda yükselen bir trend olan zanaat
- 48 Otizm spektrum bozukluğu tanısına sahip komedyen (soy isim)
- 49 Bu dergide de yer alan sanatçı (isim)
- 50 Hissetmeme hâli
- 51 Sekste ve kink'te bir pozisyon
- 52 Ruh hâline iyi gelen fosil, renk ve bitki
- 53 Paraşütle teslimat
- 54 Bir köpek cinsi ve kripto para birimi
- 55 Zihne ve onun inceliklerine atıfta bulunan birçok kelimenin ön eki
- 56 Kafein tüketiminin çok görülen bir yan etkisi
- 57 Çok gerekli olan ancak bazı insanların son yıllarda ya da hiçbir zaman yeterli miktarda almadığı şey
- 58 Phoebe, Piper ve Paige'in düşmanları
- 59 Kendi kendisini iyileştirmekten aciz bir şifacı (Yunan mitolojisi)
- 61 Kendi kendine ilaç tedavisinde kullanılan popüler bileşik (kısaltma)
- 62 İkiliğe sığmayan şeyleri anlamının bir yolu olarak kullanılabilen kavram
- 63 Atmosferik ortam ya da belirli bir his oluşturmak için kullanılan bir müzikal araç
- 64 Coşku, duygu veya ilgi eksikliği
- 66 Yalnız olmamak
- 67 Bu mitolojik figürün heykel grubu, Batı sanatında insan ıstırabının simgeleştiği bir prototip olarak bilinir
- 68 Diğer insanlara acı çektirmekten hoşlanan kişi
- 69 Eğlendirici bir aktivite
- 70 COVID-19'un takma adı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

The Crossword was designed in English. You can find the Answers to the Crossword on p. 54.
 / Bulmaca İngilizce tasarlanmıştır. Bulmacanın Yanıtları s. 54'te bulunabilir.

‘Normal’ and ‘Natural’ / “Normal” ve “Doğal”

Eli Claire

Eli Clare, *Brilliant Imperfection: Grappling with cure* [Harikulade Kusurluluk: Tedaviyle boğuşmak], (Duke, 2017).

The medical-industrial complex pushes normal weight, normal walking, normal ways of thinking, feeling, and communicating as if *normal* were a goal to achieve and maintain. Sometimes *normal* is attached to *natural*; multinational corporations marketing natural beauty, natural strength, natural skin every day, as if *natural* were a product to sell.

At the same time, white Western beliefs separate human animals from nonhuman nature and devalue the natural world. Coupled with capitalism, these beliefs drive an out-of-control greed for and consumption of coal and trees, fish and crude oil, water and land. Drive the destruction of what is natural. Drive the declaration of cornfields as more productive and necessary than prairie. In short, the white Western world both desires to be *natural* and destroys what is *natural*, depending on the context. It makes no sense.

The standards called *normal* – sometimes in tandem with *natural* – are promoted as averages. They are posed as the most common and best states of being for body-minds. They are advertised as descriptions of who ‘we’ collectively are – a we who predictably is white, male, middle-and upper-class, nondisabled, Christian, heterosexual, gender-conforming, slender, cisgender. And at the very same time, these standards, which supposedly reflect some sort of collective humanity, are sold back to us as goals and products. It makes no sense.

This nonsense couldn’t exist without the threat of *unnatural* and *abnormal*. Whether focused on repairing disabled body-minds or straightening kinky hair, lightening brown skin or making gay, lesbian, and bi people heterosexual, cure aims to make us as *normal* and *natural* as possible. The pressure is intense, created and sustained by the consequences and dangers of being considered abnormal and unnatural. Inside this pressure cooker, the promise of cure is continually at work.

Tibbi-endüstriyel kompleks, normal kiloyu, normal yürümeyi, normal düşünme, hissetme ve iletişim kurma biçimlerini, sanki *normallik* başarılması ve sürdürülmesi gereken bir hedefmiş gibi dayatır. Bazen *normal*, *doğala* bağlanır; çok uluslu şirketler her gün doğal güzelliği, doğal gücü, doğal cildi, *doğal* sanki bir ürün-müş gibi pazarlar.

Aynı zamanda, beyaz Batılı inançlar, insan denen canlıyı insan olmayan doğadan ayırır ve doğal dünyayı daha az değerli görür. Kapitalizmle birleştiğinde bu inançlar kömür ve ağaç, balık ve ham petrol, su ve toprak gibi kaynakların kontrol dışı tüketildiği bir açgözlülüğe yol açar. Doğal olanın yok edilmesine sebep olur. Mısır tarlalarının çayırlardan daha verimli ve gerekli olduğu iddiasına yol açar. Kısacası, beyaz Batı dünyası hem *doğal* olmayı arzular hem de bağlama göre *doğal* olanı yok eder. Bu kulağa mantıksız geliyor.

Normal olarak adlandırılan standartlar —bazen *doğal* ile birlikte— “ortalama” olarak yüceltilir ve beden-zihinler için en yaygın ve en iyi varoluş durumları olarak sunulur. Bu standartlar, toplum olarak “biz”in kim olduğunu açıklamak için kullanılır—tahmin edebileceğiniz gibi, beyaz, erkek,

orta ve üst-orta sınıf, sakat olmayan, Hristiyan, heteroseksüel, normatif cinsiyet deneyimine sahip, ince hatlı ve güzel, natrans bir “biz”dir bu. Aynı zamanda, sözde bir tür kolektif insanlığı temsil ettiği varsayılan bu standartlar, bize hedefler ve ürünler olarak geri satılır. Bu kulağa mantıksız geliyor.

Bu saçmalık, *doğal olmayanın* ve *anormal olanın* tehdidi olmadan var olmazdı. İster sakat beden-zihinleri onarmaya ister “garip” saçları düzeltmeye, koyu tenleri açmaya yahut gay, lezbiyen ve biseksüel insanları heteroseksüel yapmaya odaklansın, tedavi bizi mümkün olduğunca *normal* ve *doğal* kılmayı amaçlar. Baskı yoğundur, anormal ve doğal olmayan olarak görülmenin sonuçları ve tehlikeleriyle yaratılıp sürdürülür. Bu düdüklü tencerenin içinde, tedavi vaadi sürekli iş başındadır.

Life Exchange-choices letter

by Araya Rasdjarmrearnsook

Address

Date

____ / ____ / _____

To whom it may concern,

In 1960, a three-year-old girl confronted the meaning of death without understanding it, through her mother's eternal disappearance.

Since then, as a child, she innocently wished to make contact with the mysterious death. The girl's interest was in a pond's dark depth and the body of a dead bird in the garden, little sparkles on a still urn containing mother's ashes under the light of day-time through the window, and the solemnity of her mother's funerary ritual; all were in her usual memory until 1987, when she found a way to befriend the dubious death through her art process.

There was the process of printing with a dead bird and a lifeless tree in mysterious landscapes from 1979–1990, and human dead bodies in video performances in 1997/8. After that, the dead bodies were seminar participants and students in two 2005 performances. Those were for her, not just art, but strategies against the overwhelming nature of mental illness.

All of this saved her from the coming point of suicide, which has been a kind of waiting for an occasion in two parts: art and death. Parallel to this has been the mutual care given to and received from stray dogs from 1996 up to now.

Her imaginative arrangements in her house as safeguards from her depression are: living with seventeen dogs; a narrow pool next to her bedroom in which she can float her cold body, a beautifully designed stove with charcoal in her writing room along with the sleeping places of the five old sick dogs, whom she plans to take with her at the same time; shooting practice with the gun that she bought many years ago; a long rope with which she sometimes practices hanging from a beam in an open area, from which she would be able to see the sun and the moon in the last second of life.

Defusing and delaying committing suicide by doing challenging artworks, non-stop taking care of others' lives year by year, used to be a better way of controlling life's direction than it is now, due to the present world's many disturbing realities.

During artwork and life in the last five years she has seen herself as a consumer by using so many things and materials all the time, with both sense and nonsense. In life one cannot avoid consuming and using materials and things, which are now overflowing problems: junk, climate, lack of sympathy. This brings her to the idea of 'one person stopping consumption': the exchange of her life for peoples' realisation of the world's disaster and their own human kindness through her assumed last project 'Necessity's Rhythm'.

As a person, who is pained enough in her long life, now 62 years old, the woman feels too much to continue struggling against her mental sickness by doing artworks, taking care of stray animals and trying to change the perspective of the living towards consumption. At this point, applying for euthanasia, is a final gamble towards achieving some realisation in humans of their perverse way of living.

The euthanasia part, part 1, is parallel to part 2, what she calls the Jao-Jorn Donation (donation for stray animals) and part 3 is environmental realisation (activities with reading, talking together). These three parts are in the art of life project 'Necessity's Rhythm', for which the artist is now requesting that your organisation support her application for euthanasia.

Sincerely yours,

Yaşam Mübadelesi- tercihleri dilekçesi

Adres

Tarih

Araya Rasdjarmrearnsook

İlgili Makama,

1960'ta, üç yaşındaki bir kız çocuğu, annesinin ebedi olarak kaybolması sonucu ölümün anlamıyla karşı karşıya kaldı, onu anlamasa da.

O günden beri, gizemli ölümle temas kurmayı diledi küçük kız masumca. Kızın ilgisi bir havuzun karanlık derinlikleri ve bahçedeki ölü bir kuşun cesedi, pencereden gelen gün ışığının üzerine düştüğü, annesinin küllerini içeren durgun bir küp üzerindeki küçük pırıltılar ve annesinin cenaze töreninin resmiyetine doğru çekilmişti. Tüm bunlar 1987 yılına dek her daim aklının bir köşesindeydi, ta ki sanatı yoluyla bu esrarengiz ölümle arkadaş olmanın bir yolunu bulana dek.

1979-1990 arasında ürettiği gizemli manzara baskıları sürecinde ölü bir kuş ve cansız bir ağaç vardı. 1997/8 sonrasında video performanslarında ölü insan bedenleri yer alıyordu. Daha sonra, 2005 yılındaki iki performansında ölü bedenler seminer katılımcısı ve öğrencileri oldular. Bunları salt sanat için değil, kendi iyiliği için de yapıyordu; ağır bir ruh hastalığına karşı direnme stratejileriydi bunlar.

Tüm bunlar onu, bir süredir iki zıtlığın, sanat ve ölümün arasına girmek için adeta fırsat kolayan intiharın eşiğinden kurtardı. Bir yandan da 1996'dan

günümüze dek süren, sokak köpeklerine gösterdiği ve onlardan gördüğü ilgi vardı.

Depresyona karşı önlem olarak ürettiği evindeki hayali düzenlemeler arasında şunlar yer alıyor: On yedi köpekle birlikte yaşamak; yatak odasına bitişik, içinde soğuk bedenini yüzdürebildiği dar bir havuz; yazı odasındaki güzel tasarımlı kömür sobası ve onun yanındaki, zamanı geldiğinde yanına almayı planladığı beş yaşlı ve hasta köpeğin uyuduğu yer; yıllar önce satın aldığı bir silahla atış talimleri yapmak ve açık bir alanda kimi zaman bir kırışte asılı kalma pratikleri yaptığı uzun bir ip - bunu yaparken yaşamının son saniyesinde güneşi ve ayı görebilmeyi istiyor.

Meydan okuyan sanat yapıtları üreterek intiharın şiddetini azaltmak ve onu ertelemek, hiç durmadan başkalarının yaşamlarına ihtimam göstermek, mevcut dünyanın çok sayıdaki rahatsız edici gerçekliğinin hüküm sürdüğü şimdiye göre eskiden yaşamın yönünü kontrol etmek için daha iyi bir yoldu.

Son beş yıldaki sanat ve yaşam süresince, her zaman anlamlı-anlamsız çok sayıda şey ve malzeme kullandığından kendisini bir tüketici olarak gördü. Hayat boyunca malzemeler ve şeyler tüketmekten ve kullanmaktan kaçınmıyoruz, bunlar da şimdi içine gömüldüğümüz sorunlar:

çöp, iklim, sempati eksikliği. Bu da onu "bir kişinin tüketimini durdurması" fikrine getiriyor; yaşamı, insanların incelikleriyle ve dünyanın felaketin eşiğindeki hâlini anlamalarıyla mübadele edilebilir, ki bu da onun muhtemelen son projesi olacak: "Zorunluluğun Ritmi".

Uzun yaşamı boyunca yeterince acı çekmiş, şimdi 62 yaşında olan kadın, hâlâ sanat yapıtları üreterek, sokak köpeklerinin bakımını üstlenerek ve insanların bakış açılarını tüketime doğru çevirmeye çalışarak ruh hastalığıyla mücadele etmenin artık gücünü aşmaya başladığını hissediyor. Bu noktada, ötanazi için başvuruda bulunmak, insanlığın sapkın yaşama biçimine dair biraz farkındalık kazanması yönünde oynadığı son bir bahis.

Ötanazi bölümü, bölüm 1, Jao-Jorn Bağışı (sokak hayvanları için bağış) olarak adlandırıldığı bölüm 2'ye paralel ve bölüm 3 ise çevre sorunlarının farkına varma (okuma, birlikte konuşma etkinlikleri). Bu üç bölüm "Zorunluluğun Ritmi" ismini taşıyan yaşam sanatı projesine dahil. Sanatçı projesinin bir parçası olan ötanazi başvurusu için kuruluşunuzun desteğini talep ediyor.

Saygılarımla,

In 2012, Araya Rasdjarmrearnsook and one of her rescued stray dogs Prince Jood (Prince Diarrhea), with two steel legs, travelled to Documenta 13 in Kassel, asking for donations to help stray dogs in Thailand. Prince Jood was found abandoned at the edge of a highway as a puppy. Image: Araya Rasdjarmrearnsook

/ Araya Rasdjarmrearnsook ve kurtarılmış sokak köpeklerinden biri olan çelik bacaklı Prens Jood (Prens İshal), 2012 yılında, Kassel’de düzenlenen Documenta 13’e giderken yol boyunca Tayland’daki sokak köpeklerine yardım etmek amacıyla bağış topladı. Prens Jood bulunduğu bir otobanın kenarına terk edilmiş bir yavruydu. Fotoğraf: Araya Rasdjarmrearnsook

Contributor’s Biographies

artelienormalno is a workshop in Kiev founded in 2018, where professional artists with and without Down’s Syndrome work side by side, participating in many exhibitions and publication projects. artelienormalno works both inside the studio and with institutional partners towards art and inclusion. A dynamic community, it is constantly developing and looking for new forms of interaction and dialogue. The workshop is a place for conversation without censorship.

Elif Aybaş received her BA from the Political Science and International Relations Department at Boğaziçi University, İstanbul. Currently, she is attending the Sociology Masters programme at the same university. From her childhood onward,

literature became a great passion for Aybaş. As a blind person she believed that it was a great way to meet the world. In 2021 she was awarded the Yaşar Nabi Nayır Youth Award.

Dilan Aydemir is a disabled visual artist from Ankara, Turkey who works in multimedia. Her work is heavily influenced by the Mexican disability icon, Frida Kahlo. Employing the tableau vivant style, Dilan recreates famous artworks by Frida Kahlo in short self-portrait videos, placing herself at the centre. She draws parallels between her lived experience as a disabled female artist and Kahlo’s, referencing the internal struggle experienced by the latter about her identity as a disabled woman.

Mel Baggs (1980–2020), was an American non-binary blogger who predominantly wrote on the subject of autism and disability, and became well known in the early stages of the autism rights movement. Baggs’s work has had an enormous impact on current discourses in the neurodiversity movement. Their blogs included ‘ballast existence’, named after a propaganda term in National Socialism. Baggs died on 11 April 2020 in Burlington, at the age of thirty-nine.

İpek Burçak is an artist whose working modes vary from video, sound, installation, performance to publication, never privileging one medium over another. In her works, she forms speculative approaches to neurodiversity, technologies and their impasses and non-human potentials in subverting

human narratives. She is half of the collective *Well Gedacht Publishing*, where she co-produces artists' publications in collaboration with fellow diasporic artists. İpek was born in İstanbul and lives in Berlin.

Eli Clare is a white, disabled and genderqueer Us-American writer from Lake Champlain in occupied Abenaki territory (also known as Vermont). He has written two books of essays, *Brilliant Imperfection: Grappling with Cure and Exile and Pride: Disability, Queerness, and Liberation*, as well as a collection of poetry, *The Marrow's Telling: Words in Motion*. He has also been published in journals and anthologies as a social-justice educator.

Theresa Degener is professor of law and disability studies at the Protestant University of Applied Sciences in Bochum. She is an activist in the German Disabled Movement. In 1981 she was significantly involved in the implementation of the cripple tribunal, and in the years after 2001 as an independent lawyer in the drafting of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. She has been a member and chaired the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities.

Eva Egermann is an artist, writer and researcher based in Vienna, Austria. Her artistic and textual practice revisits activist movements, various subcultures across time, and reworks the categories and political conditions of ability and non-conforming bodies. She has been publishing *Crip Magazine* since 2012. Together with the filmmaker Cordula Thym, she is currently working on a docufictional TV-Show format called *C-TV*.

Çınar Eslek is an artist based in İstanbul. Through works on canvas, photography, video, installation and fabric, she creates uncanny image abstractions. Her works are about the possibilities of the body, as a complex organism. In collaboration with the magazine *Art Unlimited*, she produced *Aksayanlar* in 2021 a series of articles as well as an exhibition, bringing together artists, directors, screenwriters. Together with Yekhan Pınarlıgil, she is working on the *XXY article* project focusing on stories about the body.

Lana Grahek is a freelance graphic designer from Zagreb specialising in printmaking. Together with Dejan Kršić, she has been working on the visual identity of the Kunsthalle Wien, Vienna, since 2020. She is a

member of the Croatian Designers Association and the Croatian Society of Freelance Artists.

Kaan Göncü is a PhD student at the University of British Columbia in the department of Social Work. He completed his Master's degree at İstanbul University in 2018 with a thesis looking at queer disabled people's access to queer advocacy in Turkey and Sweden. He has worked with several disability and queer organisations and is currently collaborating with a disability activists' and scholars' advocacy group looking at the gaps and issues in the current euthanasia policies in Canada.

Yevhen Holubientsev is one of the permanent artists working in the workshop of atelier normalno. He lives and works in Kiev and the village of Vablya. Holubientsev works with painting, photography and graphics, and is interested in history, memorial practices, cemeteries, China and the animal world. He is a recipient of the ArtistForArtist Art Prize 2022 and has exhibited widely in Ukraine.

Matthias Julian moves through contexts of artistic practice, education and collaboration. Amongst other things Matthias is interested in radical queer pleasures, destabilising norms, finding new ways of being in relationship with the world and making life enjoyable. Gardening, sculpture, movement, theory, music and animism are elements that Julian applies in developing a post-depressive methodology. Matthias lives in Vienna.

Alyson Patsavas is Assistant Professor at the department of Disability and Human Development at the University of Illinois, Chicago (UIC). Her research focuses on the cultural politics of pain, health and illness, the intersections of queer theory and disability studies, as well as representations of disability in film, television and popular culture. She is a co-writer and co-producer of the documentary *Code of the Freaks*.

Araya Rasdjarmrearnsook is an artist and writer based in Chiang Mai, Thailand. After experimenting with intaglio printmaking in the 1980s and 90s, Rasdjarmrearnsook shifted her focus to installation and video. Her work explores the concepts of personal loss, grief and mortality.

Lieko Shiga is a photographer who lives and works in Kitakama, in Miyagi Prefecture, Japan, where she has become involved in the local community and produces works relating to the memories of different generations, imaginations of death, and the relationship between nature and human society. She links her experiences in the wake of the Great East Japan Earthquake, which saw the breakdown of social functions along the coast and the unforgiving laws of nature, to 'recovery' efforts seen in postwar Japan.

Jo Spence (1934–1992) viewed the individual body as a site of conflict related to mental and physical autonomy. Her photography deals with issues of class, power and illness. Out of her collaborations emerged the Hackney Flashers, a socialist-feminist photo collective, and the release of the magazine *Camerawork*. After her cancer diagnosis in 1982, she took her camera to the hospital and set the plan of forming a community of 'dissident cancer patients'. Together with Rosy Martin she developed 'photo-therapy'.

Pelin Tan is a sociologist and art historian, the sixth recipient of the Keith Haring Fellowship in Art and Activism, research fellow of the Center for Arts, Design and Social Research, and is currently professor at the Fine Arts Academy of Batman, Turkey. A member of Arazi Assembly, Silent University and İmece Solidarity, Tan is involved in artistic and architectural projects that focus on urban conflict, territorial politics and conditions of labour. She lives and works in Mardin.

Tuğçe Ulugün Tuna is an academic, choreographer, dance and interdisciplinary performance artist. As a dance and movement therapist, she works in the field of transformative activism. Prof. Tuna, started to teach at MSFAU İstanbul, Contemporary Dance Department in 1996, and has been the head of the department since 2015. Her project *Dance with Different Bodies* focuses on the diversity of bodies.

Sibel Yardımcı is a Professor of Sociology at Mimar Sinan University of Fine Arts, İstanbul. She completed her PhD in 2004 at the Department of Sociology at Lancaster University, UK. Her current research focuses on biopolitics, queer studies, disability studies and posthumanism. She is the co-editor of two readers on Disability Studies and Queer Studies, both in Turkish.

Crip Magazine #5 / Biyografiler

ateliennormalno; 2018 yılında Kiev’de kurulmuş, Down Sendromlu ve Down Sendromlu olmayan profesyonel sanatçıların yan yana çalışıp birçok sergi ve yayın projesine katıldığı bir atölyedir. ateliennormalno, hem stüdyonun içinde hem de kurumsal ortaklarla sanatta kapsayıcılık üzerine çalışmaktadır. Dinamik bir topluluk olarak sürekli gelişmekte ve yeni etkileşim ve diyalog biçimleri aramaktadır. Atölye, sansürsüz bir sohbet mekânıdır.

Elif Aybaş, lisans derecesini İstanbul’da Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden almıştır. Hâlen aynı üniversitenin Sosyoloji Yüksek Lisans programına devam etmektedir. Edebiyat, Aybaş için çocukluğundan beri çok büyük bir tutkudur. Kör bir çocuk olarak edebiyatın dünyayla tanışmak için harika bir yol olduğuna inanan Aybaş, 2021 yılında Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü’ne layık görülmüştür.

Dilan Aydemir, Ankara, Türkiye’den multimedya alanında çalışan sakat bir görsel sanatçıdır. Ürettiği işler büyük ölçüde Meksikalı sakat ikon Frida Kahlo’dan ilham almıştır. Dilan canlı resim (Tableau Vivant) stilini kullanarak Frida Kahlo’nun ünlü sanat eserlerini kendini merkezde konumlandığı kısa oto portre videolarıyla yeniden canlandırır. Sakat bir kadın olarak kendi deneyimleri ve kimliği hakkında yazdıklarını referans olarak Kahlo’nun yaşadığı içsel zorluklar arasında paralellikler kurar.

Mel Baggs (1980–2020), çoğunlukla otizm ve sakatlık konusunda yazmış ve otizm hakları hareketinin ilk aşamalarında tanınmış Amerikalı, “non-binary” (ikili toplumsal cinsiyet kalıplarına uymayan) bir blog yazarıydı. Mel Baggs’in blogları, adını Nasyonal Sosyalizm’de sakatların yaşamaya değer olmadığını iddia eden bir propaganda terimi olan “ballast existence”tan almaktaydı. Çalışmaları nöroçeşitlilik hareketindeki söylemler üzerinde muazzam bir etki yapan Baggs, 11 Nisan 2020’de, 39 yaşındayken, Burlington’da hayatını kaybetmişti.

İpek Burçak (d. İstanbul) video, ses, kurulum ve performans alanlarında çalışan ve hiçbir medyumunu diğerinden üstün tutmayan bir sanatçıdır. İşlerinde nöroçeşitliliğe, teknoloji ve onun insan anlatılarını altüst eden zorlukları ve insan dışı potansiyellerine dair spekülasyon yaklaşımlar oluşturur. Berlin’de yaşayan Burçak, diasporik sanatçı

arkadaşlarıyla birlikte sanatçı yayımları üreten Well Gedacht Publishing kolektifinin de yarisidir.

Eli Clare; Vermont olarak da bilinen işgal altındaki Abenaki bölgesinde yer alan Champlain Gölü’nden beyaz, sakat ve queer, ABD’li bir yazardır. *Brilliant Imperfection: Grappling with cure* ve *Exile and Pride: Disability, Queerness, and Liberation* adlarını taşıyan iki deneme kitabı bulunan sanatçı, bunların yanı sıra bir şiir koleksiyonu olan, *The Marrow’s Telling: Words in Motion*’ı da kaleme almıştır. Ayrıca çeşitli dergilerde ve antolojilerde sosyal-adalet eğitimcisi olarak makaleler yayınlanmıştır.

Theresia Degener, Bochum’da yer alan Protestan Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde hukuk ve sakatlık çalışmaları profesörüdür. Alman Sakat Hareketi aktivisti olan Degener, 1981’de sakatlar mahkemesinin uygulanmasında ve 2001’den sonra Birleşmiş Milletler Engelli İnsan Hakları Sözleşmesi’nin taslağının hazırlanmasında bağımsız avukat olarak önemli bir rol oynamıştır. Hâlen, Birleşmiş Milletler Engelli İnsan Hakları Komitesi’nin başkanı ve üyesidir.

Eva Egermann, Avusturya’nın Viyana kentinde yaşayan bir sanatçı, yazar ve araştırmacıdır. Sanatsal ve metinsel pratiği aktivist hareketleri çeşitli tarihsel alt kültürleri yeniden ele alır ve beceriler ve uyumsuz bedenlerin kategorilerini ve politik koşullarını yeniden işler. 2012’den bu yana Crip Magazine’i yayınlayan Egermann şu sıralar film yönetmeni Cordula Thym ile birlikte C-TV adlı kurgu belgesel formatında bir televizyon programı üzerinde çalışmaktadır.

Çınar Eslek, İstanbul’da yaşayan bir sanatçıdır. Tuval, fotoğraf, video, yerleştirme ve doküma gibi farklı medyumları kullanarak tekinsiz görüntü soyutlamaları üretmektedir. Eserleri karmaşık bir varoluş olarak beden olanakları hakkındadır. 2021 yılında sanat dergisi Art Unlimited ile birlikte bir dizi makalenin yanı sıra sanatçıları, yönetmenleri ve senaristleri bir araya getiren bir sergi olan *Aksayanlar*’ı hayata geçirmiştir. Sanatçı hâlen Yekhan Pınarlıgil ile birlikte bedenle ilgili hikâyelere odaklanan XXY isimli makale projesi üzerinde çalışmaktadır.

Lana Grahek, Zagreb’de yaşayan, baskı resim konusunda uzmanlaşmış bağımsız bir grafik tasarımcıdır. 2020’den beri Dejan Kršić ile birlikte Kunsthalle Wien’in görsel kimliği üzerinde çalışmaktadır.

Hırvat Tasarımcılar Derneği ve Hırvat Bağımsız Sanatçılar Derneği üyesidir.

Kaan Göncü, British Columbia Üniversitesi Sosyal Hizmetler bölümünde doktora öğrencisidir. Yüksek lisansını Türkiye ve İsveç’te sakat queer aktivistlerin queer hareketine erişimi üzerine yazarak, 2018 yılında İstanbul Üniversitesi’nde tamamlayan Kaan, geçmişte farklı sakat ve queer örgütleriyle çalışmıştır. Hâlen Kanada’da sakat aktivist ve akademisyenlerin oluşturduğu bir grupta, Kanada’nın mevcut ötenazi politikalarındaki boşluklar ve sorunlar üzerine bir projede çalışmaktadır.

Yevhen Holubientsev, ateliennormalno atölyesinin daimi sanatçılarından biridir. Kiev’in Vablya köyünde çalışan ve yaşayan Holubientsev resim, fotoğraf ve grafik üzerine üretim yapmakta ve tarih, anma uygulamaları, mezarlıklar, Çin ve hayvanlar alemiyle ilgilenmektedir. 2022 Sanatçı İçin Sanatçı Ödülü’nün sahibi olan sanatçı Ukrayna’da geniş çaplı sergiler açmıştır.

Matthias Julian, sanatsal uygulama, eğitim ve işbirliği bağlamında çalışır. İlgileri arasında radikal queer zevkler, istikrarsızlaştırıcı normlar, dünyayla ilişki içinde olmanın ve hayatı eğlenceli kılmanın yeni yollarını bulmak yer alan Matthias, bahçecilik, heykel, hareket, teori, müzik ve animizm gibi elementleri post-depresif bir metodoloji geliştirmek için kullanır. Matthias, Viyana’da yaşıyor.

Alyson Patsavas, Chicago’daki Illinois Üniversitesi’nde Sakatlık ve İnsan Gelişimi bölümünde yardımcı doçent olarak görev almaktadır. Araştırmaları sakatlığın film, televizyon ve popüler kültürdeki temsillerinin yanı sıra acı, sağlık ve hastalığın kültürel politikaları, queer teori ve sakatlık çalışmalarının keşiflerine de odaklanmaktadır. *Code of the Freaks* adlı belgeselin ortak yazarı ve ortak yapımcısıdır.

Araya Rasdjarmrearnsook, Tayland’ın Chiang Mai kentinde yaşayan bir sanatçı ve yazardır. 1980’ler ve 90’larda gravür baskı denemeleri yaptıktan sonra odağını yerleştirme ve videoya kaydıran sanatçının çalışmaları kişisel kayıp, keder ve ölümlülük kavramlarını irdelemektedir.

Lieko Shiga, Japonya’nın Miyagi eyaletindeki Kitakama’da yaşayan ve çalışan bir fotoğrafçıdır. Yerel topluluklarla geliştirdiği çalışmalarında farklı kuşakların

anılarını, ölüm tahayyüllerini ve doğayla insan toplumu arasındaki bağları irdelemektedir. Sanatçı sosyal işlevleri çökerten ve doğanın acımasız yasalarını devreye sokan Büyük Doğu Japonya Depremi sonrası deneyimlerini, savaş sonrası Japonya’da görülen “iyileşme” çabalarıyla ilişkilendiriyor.

Jo Spence (1934–1992), bireysel bedeni zihinsel ve fiziksel özerklikle ilgili bir çatışma alanı olarak görmüştür. Fotoğraflarında sınıf, güç ve hastalık konularını ele alan sanatçının yaptığı işbirliklerinden sosyalist-feminist bir fotoğraf kolektifi olan Hackney Flashers ve Camerawork dergileri doğmuştur. 1982’de aldığı kanser teşhisinin ardından, kamerasını hastaneye götürerek bir “muhalif kanser hastalıkları” topluluğu oluşturmaya ve belgelenmeye başlamıştır.

Rosy Martin ile birlikte “fotoğraf terapisi”ni geliştirmiştir.

Pelin Tan, 2020 Keith Haring Sanat ve Aktivizm ödülünün altıncı sahibidir. Boston merkezli Sanat, Tasarım ve Toplumsal Araştırma Merkezi’nde kıdemli araştırmacıdır. Sosyolog ve sanat tarihçi Tan, Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde profesör olarak görev yapmaktadır. Arazi Meclisi, Sessiz Üniversite ve İmece Dayanışma Derneği’nin üyesi olan Tan, kentsel çatışma, teritoryal politikalar ve emek koşullarına odaklanan sanatsal ve mimari araştırmalar yapmaktadır. Mardin’de yaşıyor ve çalışıyor.

Tuğçe Ulugün Tuna, koreograf, dans ve disiplinlerarası performans sanatçısı ve akademisyendir. Dans ve hareket terapisti olarak

dönüştürücü aktivizm alanında çalışmaktadır. 1996 yılında MSGSÜ Çağdaş Dans Anasanat Dalı’nda ders vermeye başlayan Prof. Tuna, 2015 yılından itibaren bölümün başkanlığını da yürütmektedir. 2000’de kurduğu *Farklı Bedenlerle Dans* adlı projesi bedenlerin çeşitliliğine odaklanmaktadır.

Sibel Yardımcı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde Sosyoloji Bölümü’nde öğretim üyesidir. Doktorasını 2004 yılında İngiltere’deki Lancaster Üniversitesi Sosyoloji Bölümü’nde tamamlayan Yardımcı, araştırmalarında biyopolitika, queer çalışmaları, sakatlık çalışmaları ve posthümanizme odaklanmaktadır. *Sakatlık Çalışmaları. Sosyal Bilimlerden Bakmak* başlıklı Türkçe derlemenin editörlerinden biridir.

CROSSWORD ANSWERS / BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:

ACROSS 1 PTSD 2 COMMUNITY 3 GOD
4 SPHINX 5 PET 6 AVOLITION 7 ASTROLOGY
8 ANUS 9 LIGHTSPEED 10 OUTSIDER
11 HOPELESSNESS 12 ONS 13 TEA 14 OK
20 NO 21 NAIL 22 BODY 23 DEPRESSION
24 DISCIPLES 25 MEDIOCRITY 30 PT 31 YOGA
33 CDC 35 BA 36 XXXY 37 GANESHA
40 LIBIDO 43 SUPPORT 44 MICROBIOME
45 BERGAMOT 46 ADD 47 MOONDOG 60 REST
65 YAYOI 71 BLEACH 72 THOUGHTS 73 BREAD
74 JAKE

DOWN 15 IDEAL 16 PLEASURE 17 SPOONS
18 PSILOCYBIN 19 LOVE 26 OCD 27 ROSE
28 LI 29 TRIGGER 32 BASALT 34 ANXIETY
38 TOXIC 39 WINDHORSE 41 OXYTOCIN
42 POTTERY 48 GADSBY 49 JO 50 NUMB
51 BOTTOMING 52 AMBER 53 AIRDROP
54 SHIBAINU 55 PSY 56 INSOMNIA 57 HUGS
58 DEMONS 59 CHIRON 61 THC 62 SPECTRUM
63 PLAYLIST 64 APATHY 66 TOGETHER
67 LAOCOON 68 SADIST 69 SEX 70 RONA

SOLDAN SAĞA 1 TSSB (TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU) 2 COMMUNITY 3 TANRI
4 SFENKS 5 EVCİL HAYVAN 6 AVOLİSYON
7 ASTROLOJİ 8 ANÜS 9 IŞIK HIZI 10 YABANCI
11 UMUTSUZLUK 12 ONS (ONE NIGHT STAND - TEK GECELİK İLİŞKİ) 13 ÇAY 14 OK 20 HAYIR
21 TIRNAK 22 BEDEN 23 DEPRESYON
24 HAVARİLER 25 VASATLIK 30 PT 31 YOGA
33 CDC (CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION - HASTALIK KONTROL VE KORUNMA MERKEZİ) 35 BA 36 XXXY 37 GANEŞA
40 LİBİDO 43 DESTEK 44 MİKROBİYOM
45 BERGAMOT 46 DEHB (DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU) 47 MOONDOG
60 İSTİRAHAT 65 YAYOI 71 SAÇ BOYASI
72 DÜŞÜNCELER 73 EKMEK 74 JAKE

YUKARIDAN AŞAĞIYA 15 İDEAL 16 HAZ
17 KAŞIKLAR 18 SİLOSİBİN 19 AŞK 26 OCD
27 ROSE 28 LI 29 TETİK 32 BAZALT 34 KAYGI
38 TOKSİK 39 WINDHORSE 41 OKSİTOSİN
42 SERAMİK 48 GADSBY 49 JO 50 UYUŞUK
51 BOTTOMING 52 KEHRİBAR 53 AIRDROP
54 SHIBA İNU 55 PSİ 56 İNSOMNİA 57 SARILMA
58 ŞEYTANLAR 59 KHEİRON 61 THC
62 SPEKTRUM 63 ÇALMA LİSTESİ 64 APATİ
66 BİRLİKTELİK 67 LAOCOÖN 68 SADİST
69 SEKS 70 RONA

MERHABA! SPEKTRUM

Merhaba! Spektrum is Turkey's first neurodiversity advocacy group. It was founded in early 2021 by five autistic activists. Their aim is to provide accurate and up-to-date information on autism. Defending their right to exist as autistics and advocate their accessibility rights from an intersectional point of view, they strive to generate a groundbreaking autism rights movement in Turkey.

<https://merhabaspektrum.com/>

Merhaba! Spektrum, Türkiye'nin ilk nöroçeşitlilik savunuculuğu grubudur. 2021'in başlarında beş otistik aktivist tarafından kurulmuştur. Amaçları, otizm hakkında doğru ve güncel bilgiler sağlamaktır. Otistik olarak var olma ve erişilebilirlik haklarını kesişimsel bir bakış açısıyla savunuyorlar. Türkiye'de çiğir açacak bir otistik hakları hareketi başlatmak için çalışıyorlar.

<https://merhabaspektrum.com/>

ACCESSIBLE EVERYTHING

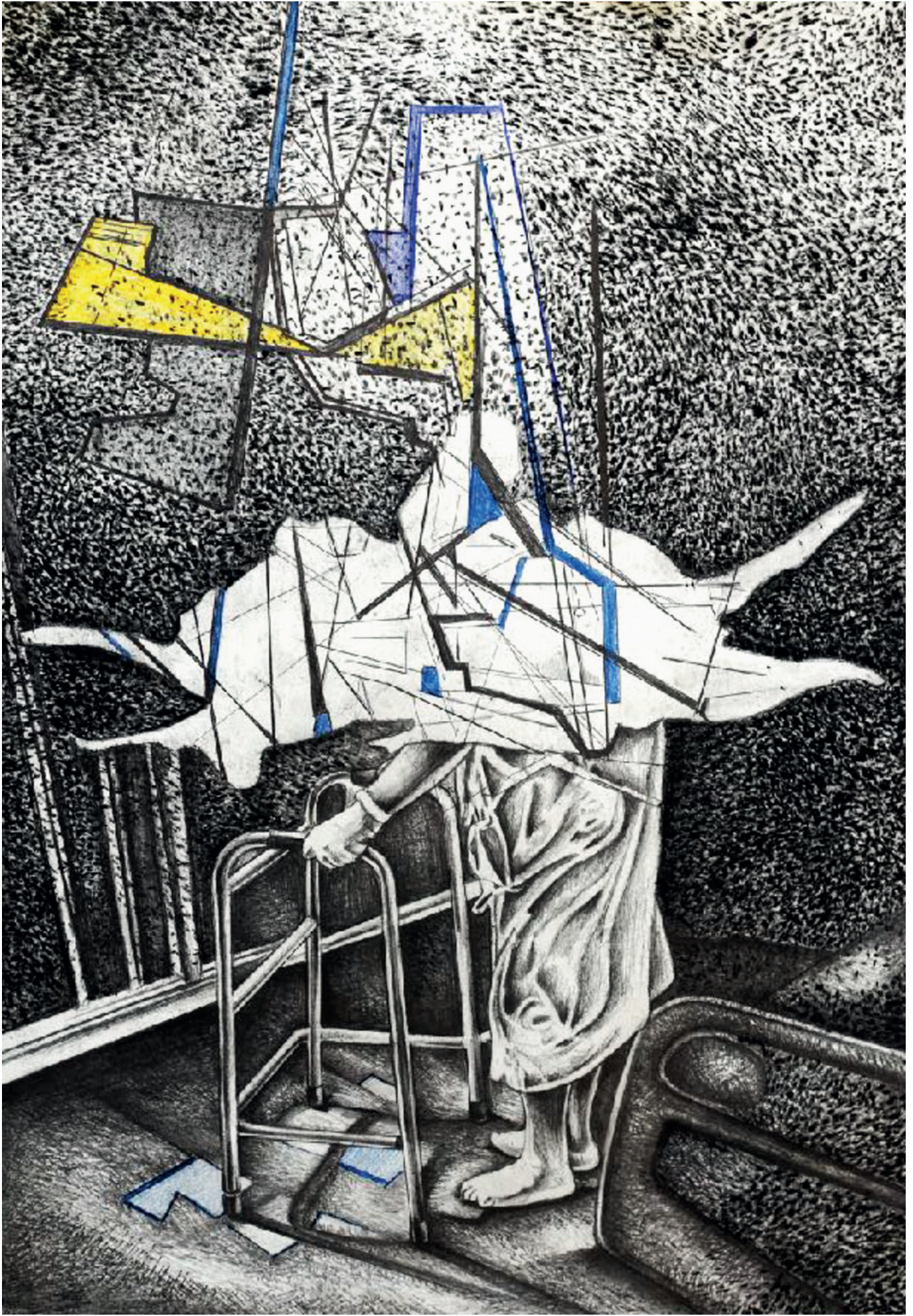
ERİŞİLEBİLİR HER ŞEY!

The Vision of Accessible Everything is to ensure that People with Disabilities are granted equal participation in society, promoting inclusive culture and accessibility in workplaces, educational institutions and public spaces. We provide specific solutions, training and mentorship to make organisations accessible.

<https://www.erisilebilirhersey.com/>

Erişilebilir Her Şey daha erişilebilir bir yaşama adım atmak isteyen herkese verdiği danışmanlık ve eğitim hizmetleri ile çözümler sunan bir sosyal girişimdir. Kurumların engellenen çalışanlarının ve hizmet alıcılarının deneyimlerini en erişilebilir şekilde baştan tasarlar. Kurumların kapsayıcılığını artırarak, farklı engellenen grupların deneyimlerini iyileştirir. Kuruluşları erişilebilir kılmak için engellenen bireylerin kullanıcı deneyimleri ve erişilebilirlik standartları çerçevesinde spesifik çözümler, eğitimler ve hizmetler sunar.

<https://www.erisilebilirhersey.com/>

Çınar Estek, Towards the White / Beyaz'a Doğru; 2021-2022; Pencil on paper / Kâğıt üzerine kuru kalem